

ความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอน

วิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

AGRICULTURAL TEACHERS' OPINIONS CONCERNING CONDITION AND
PROBLEM OF TEACHING IN AGRICULTURAL WORK SUBJECT
AT THE PRIMARY SCHOOLS UNDER NONGBUO LAMPOO
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION OFFICE

นายบุญช่วย

ปูลูน

MR. BOONCHUAY

PHOOLUN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย

เลขที่.....สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เลขทะเบียน.....29800

พ.ศ. 2541

วัน, เดือน, ปี 27 เม.ย. 2541

ISBN 974-622-091-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**AGRICULTURAL TEACHERS' OPINIONS CONCERNING CONDITION AND
PROBLEM OF TEACHING IN AGRICULTURAL WORK SUBJECT
AT THE PRIMARY SCHOOLS UNDER NONGBUO LAMPOO
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION OFFICE**

**A THESIS SUBMITTED IN PRATIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR DEGREE
MASTER OF SCIENCE IN AGRICULTURAL EDUCATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

1998

ISBN 974-622-091-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับสภาพและ ปัญหาการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
นักศึกษา	นายบุญช่วย ปู่หล่น
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์รมณีย์ อาภาภิรม
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.กันยา ดันติวิสุทธิกุล
ระดับการศึกษา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.	2541

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตร และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2538 จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 91.59

ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรมีอายุ ระหว่าง 31-40 ปี มีประสบการณ์ในการสอน ระหว่าง 11 - 20 ปี จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางการเกษตร ครูผู้สอนวิชางานเกษตรมีภาระงานที่รับผิดชอบมาก นอกจากสอนวิชางานเกษตรแล้วยังต้องทำงานอื่น ๆ อีกเช่น งานกิจการนักเรียน และทำการสอนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ อีกหลายกลุ่มประสบการณ์

สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรที่พบมี 4 ด้านได้แก่

1) สภาพและปัญหาด้านเนื้อหา ส่วนใหญ่ ครูผู้สอนวิชางานเกษตร สอนโดยไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร ไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตร ครูผู้สอนวิชางานเกษตรบางส่วนไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ส่วนผู้เข้ารับการอบรมระบุว่า การอบรม ได้กล่าวถึงเนื้อหาวิชางานเกษตรเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่ได้เขียนรวบรวมเนื้อหาไว้ใช้สอนเอง แต่จะใช้เนื้อหาในหนังสือที่มีขายในท้องตลาด และจะสอนตามคู่มือครูวิชางานเกษตรหรือหนังสือเรียน ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่มีความรู้ในเรื่องการเตรียมการสอน ส่วนใหญ่จึงอยากให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเตรียมการสอน

2) สภาพและปัญหาด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่ครูผู้สอนวิชางานเกษตร จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นพืช มากกว่าสัตว์ และเน้นภาคปฏิบัติ เป็นอันดับแรก และยังมีบางส่วนที่จัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติโดยไม่ยึดวัตถุประสงค์ของเนื้อหาเป็นหลัก แต่จะปฏิบัติเพื่อนำผลผลิตไปสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการสอนภาคปฏิบัติคือ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สภาพดินไม่ดี ขาดแหล่งน้ำ ขาดครูที่มีวุฒิทางการเกษตร

3) สภาพและปัญหาด้านการจัดหาสื่อการสอน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้รับจัดสรรงบประมาณเพียงเล็กน้อยในการจัดซื้อวัสดุการสอนทางเกษตร และจะได้รับการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอนวิชางานเกษตร อุปกรณ์ที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรต้องการมากที่สุดคือเครื่องมือการขยายพันธุ์พืช

4) สภาพและปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่การวัดผลของครูที่สอนวิชางานเกษตร ไม่เป็นไปตามขบวนการวัดและประเมินผล เนื่องจากไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล และไม่มีหน่วยงานใดจัดอบรมเรื่องการวัดผลและประเมินผลเฉพาะวิชางานเกษตรโดยตรง ครูส่วนใหญ่จึงต้องการให้มีการอบรมเรื่องนี้โดยเฉพาะจึงมีความต้องการเข้ารับการอบรมในเรื่องการวัดผลและประเมินผลวิชางานเกษตร

ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอแนะแนวทาง เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรระดับประถมศึกษา ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

Thesis Title	Agricultural Teachers' Opinions Concerning Condition and Problem of Teaching in Agricultural Work Subject at the Primary Schools under Nongbuo Lampoo Provincial Primary Education Office
Student	Mr.Boonchuay Phooloon
Thesis Advisor	Assist. Prof. Rommanee Abhabhira
Thesis Co-advisor	Dr.Kunya Tuntivisoottikul
Level of Study	Master of Science in Agricultural Education King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Year	1998

ABSTRACT

The purposes of this thesis were to study agricultural teachers' opinions concerning condition and problem of teaching in agricultural work subject at the Primary Schools under Nongbuo Lampoo Provincial Primary Education Office and to find out the suggestions for improving and developing those teaching problems.

Samples were 321 agricultural teachers under Nongbuo Lampoo Provincial Primary Education Office. Questionnaire was the instrument for gathering data and 294 (91.59 %) responses returned their answers.

The findings showed that most agricultural teachers were 31-40 years of age, had 11-20 years of teaching experience with bachelor degree qualification. The majority of them did not hold agricultural education, have heavy duties, apart from the teaching load, including the job related to students' affair and those to teaching in other fields. It was also found that there were 4 condition and problems in managing teaching and learning activities.

1) Condition and problem of subject matters: Most agricultural teachers who taught agricultural work subject neither had any background in the curriculum nor studied the handbook. They did not realize the importance of the curriculum. While some agricultural teachers had never been trained in the curriculum application, others who had such experience that they knew very little about the agricultural work subject. Moreover,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

those teachers indicated that they had never prepared their own subject matters, but made use of commercial books and proceeded their teaching according to their teaching handbooks. They had no idea about teaching preparation in which most of them needed to be trained.

2) Condition and problem of teaching methods and application activity

preparation: There was more emphasis on cropping rather than animal raising. Practice, which was the focus of attention, did not follow teaching objectives. Instead, it was aimed at using the farming products for supporting the school lunch program. Most teachers indicated that the major obstacles in learning and teaching for practicing were : lack in materials, bad soil condition, lack in water sources, and teachers had no agricultural qualification.

3) Condition and problem of manipulation of aids, equipment and facilities

used in teaching: Agricultural teachers mentioned that they received a small amount of budget for buying their teaching materials. Moreover, they indicated that most teaching materials which they received from the central office did not suit their teaching purposes aimed at the use of plant propagation instrument set.

4) Condition and problem of teaching evaluation and measurement:

The evaluation and measurement by most agricultural teachers did not follow the right processes. This resulted from two conditions: that they had never been trained in the application of these processes and that there was no specific agency providing evaluation and measurement training in agricultural field. Most teachers showed the need for being trained in the area.

Suggestion and recommendations. The results of this research may be used as a guide to suggest or recommen the Office of Nongbuo Lampoo Provincial Primary Education, the Office of Amphur Primary Education and their branches, schools' administrators and agricultural teachers for improving and developing teaching agricultural work subjects.

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลงไปด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์รมณี อภาภิรม และดร.กันยา ดันติวิสุทธิกุล ที่ได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ แนะนำผู้วิจัยมาตลอด ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู นายสะอาด แสงรัตน์ และหัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกท่านที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลรวมทั้งบรรดา ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณไชยา พรหมา อดีต ส.ส.จังหวัดหนองบัวลำภู อาจารย์บรรจง ศรีตะ อาจารย์พงษ์พิศ พานิล อาจารย์ถนัด สุขสมบูรณ์ อาจารย์กิตติชัย การโสภาก อาจารย์สุพรรณ ขางศรี อาจารย์จำลอง วงษ์สุวรรณ อาจารย์ทำเนียบ ปุ่หล่น นางสาวทัศนียา ปุ่หล่น เด็กหญิงเทียบเดือน ปุ่หล่น และเด็กหญิงเคียงดาว ปุ่หล่น ตลอดจนเพื่อนร่วมงานเพื่อนร่วมรุ่นที่ได้ช่วยเหลือ และให้กำลังใจต่อผู้วิจัยอย่างใกล้ชิดตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

บุญช่วย ปุ่หล่น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	XI
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวความคิด.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	6
2. วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา.....	9
ความสำคัญและที่มาของหลักสูตร.....	12
หลักการ จุดมุ่งหมาย และ โครงสร้างของหลักสูตร.....	13
ความสำคัญของวิชางานเกษตร.....	17
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบในการจัดการเรียน.....	22
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากร.....	32
ตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์และการแปลผล.....	35

4. ผลการวิจัย.....	36
สภาพพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร.....	36
สภาพการจัดการเรียนการสอน.....	41
สภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตร.....	44
ก. ด้านเนื้อหา.....	44
ข. ด้านวิธีการสอนและกิจกรรม.....	61
ค. ด้านการใช้สื่อการสอน/อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	66
ง. ด้านการวัดผลและประเมินผล.....	73
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของครูผู้สอนวิชางานเกษตร.....	79
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	84
สภาพทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร.....	86
ก. ด้านเนื้อหา.....	86
ข. สภาพและปัญหาด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรม.....	88
ค. สภาพและปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน อุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก.....	89
ง. ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล.....	90
ข้อเสนอแนะ	91
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป.....	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	104
ประวัติผู้เขียน	120

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. อัตราเวลาเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 แยกตามกลุ่ม โดยประมาณ.....	17
2. ข้อมูลจำนวนโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	32
3. สภาพพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร.....	37
4. การศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและคู่มือการใช้ หลักสูตร.....	44
5. เหตุผลที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่เคยศึกษาหลักสูตรและคู่มือ การใช้หลักสูตร.....	44
6. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในเรื่องการใช้หลักสูตร.....	45
7. เหตุผลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่ตอบว่าจำเป็นต้องรู้เรื่องการใช้ หลักสูตร.....	46
8. เหตุผลที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตร ไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องการใช้หลักสูตร.....	47
9. การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับที่ใช้อยู่ ในปัจจุบัน.....	47
10. เหตุผลที่ไม่เคยอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน.....	48
11. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่เคยเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในกลุ่มทำงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มีต่อเนื้อหาที่ฝึกอบรม.....	48
12. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่บอกว่าในการฝึกอบรม ได้กล่าวถึงแนวการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนวิชางานเกษตร.....	49
13. การนำความคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนวิชางานเกษตร.....	50
14. เหตุผลที่ไม่ได้นำความคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร.....	50
15. ที่มาของเนื้อหาวิชางานเกษตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน.....	51
16. การเขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้ใช้สอนเอง.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

17. เหตุผลที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตร ไม่ได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาเพื่อใช้สอน ด้วยตนเอง.....	52
18. วิธีปฏิบัติในการเขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้ใช้สอนเอง.....	53
19. ลำดับความสำคัญของหัวข้อเรื่องที่ควรเน้นในการสอนวิชางานเกษตร.....	54
20. การเตรียมการสอนเพื่อจัดทำแผนการสอนระยะยาว (ตลอดภาคเรียน).....	55
21. หนังสือต่าง ๆ ที่ใช้ในกรณีที่ไม่ได้เตรียมการสอนระยะยาว (ตลอดภาคเรียน).....	55
22. การปฏิบัติในกรณีได้เตรียมการสอนระยะยาวของครูด้วยตนเอง.....	56
23. เวลาในการเตรียมการสอนระยะสั้น(เตรียมสอนแต่ละสัปดาห์)ของครู ผู้สอน.....	57
24. เหตุผลที่ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนระยะสั้นของครูผู้สอน.....	57
25. เวลาที่ใช้ในการเตรียมการสอนระยะสั้นของครูผู้สอน.....	58
26. ความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตร.....	59
27. ระยะเวลาที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตร.....	59
28. เหตุผลที่ไม่ต้องการที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชา งานเกษตร.....	60
29. การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางาน เกษตรของผู้บริหาร.....	61
30. พฤติกรรมที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรต้องการสอนเน้นให้เกิดการเปลี่ยน แปลงในนักเรียน.....	62
31. การปฏิบัติงานของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร.....	62
32. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของครูผู้สอนวิชางานเกษตร.....	63
33. ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร.....	64
34. ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของวิชา งานเกษตร.....	65
35. การดำเนินการกับผลผลิตที่ได้จากการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร.....	66
36. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการจัดซื้อวัสดุทางการเกษตร.....	67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อ IX และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

37. เหตุผลที่ไม่ได้รับจัดสรรในการซื้อวัสดุทางการเกษตรเลย	67
38. หนังสือเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียน	68
39. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อวัสดุทางการเกษตร	69
40. จำนวนอุปกรณ์การสอนวิชางานเกษตรภาคปฏิบัติ	70
41. เหตุผลที่อุปกรณ์การสอนวิชางานเกษตรภาคปฏิบัติมีไม่เพียงพอ	70
42. การแก้ปัญหาที่ผ่านมาของครูเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนภาคปฏิบัติวิชางาน เกษตรที่มีไม่เพียงพอ	71
43. อุปกรณ์การสอนภาคปฏิบัติวิชางานเกษตรที่ครูผู้สอนต้องการ	72
44. การวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชางานเกษตร	73
45. เหตุผลเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในเรื่องการวัดผลและประเมินผล	74
46. วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการวัดผลและประเมินผล	75
47. ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและ ประเมินผล	75
48. ระยะเวลาที่เคยผ่านการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและ ประเมินผล	76
49. เหตุผลที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและ ประเมินผล	76
50. ความสนใจเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมใหม่อีก	77
51. เวลาที่เหมาะสมในการใช้อบรมเพิ่มเติมอีก	77
52. เหตุผลที่ไม่สนใจเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมใหม่อีก	78
53. ความต้องการในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร	78
54. วิธีที่ต้องการให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร	79
55. เหตุผลที่ไม่ต้องการในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร	79
56. ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชางานเกษตรเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ	81
57. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำแนกตาม กลุ่มประสบการณ์ ปีการศึกษา 2536 - 2537	83

สารบัญภาพ

หน้า

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2. โครงสร้างการบริหารการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประณ ศึกษาแห่งชาติ	11
3. วิชาเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของแต่ละชั้นปี	16
4. สรุปการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร.....	21
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	27
6. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	29
7. จำนวนครูผู้สอนวิชางานเกษตรจำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	38
8. จำนวนครูผู้สอนวิชางานเกษตรจำแนกตามวิชาเอกที่จบมา.....	39
9. ตำแหน่งปัจจุบันของครูผู้สอนวิชางานเกษตร.....	40
10. ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในเวลาหนึ่งสัปดาห์	41
11. ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่สอนวิชาอื่น.....	42
12. ภาระงานอื่น ๆ นอกจากงานสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตร.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม กรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการมีภาระกิจหลักสำคัญคือ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับให้กับเด็กไทยที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปดถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบห้าอย่างทั่วถึงทุกคน ตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ.2523 (กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาลำดับที่ 7: 2)และเพื่อให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาได้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา คือ สามารถอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดคำนวณได้ มีกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน มีทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ มีความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข มีคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นการมีวินัย ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีความรับผิดชอบ รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยให้แข็งแรงสมบูรณ์ มีสุขนิสัยที่ดี และเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงได้จัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 5 กลุ่มประสบการณ์ (คู่มือหลักสูตร 2534: 5) ได้แก่ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ จัดให้เรียนวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มประสบการณ์ชีวิต จัดให้เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา และวิชาสุขศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จัดให้เรียนวิชาจริยศึกษา วิชาศิลปศึกษา วิชาพลศึกษา วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ และวิชากิจกรรมสร้างนิสัยได้แก่ ลูกเสือ - เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้บำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จัดให้เรียนวิชางานบ้าน วิชางานเกษตร และวิชางานเลือก และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ จัดเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษหรือวิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต หรือเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 กลุ่มประสบการณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ปฏิบัติภาระกิจในการจัดการศึกษานี้ ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ โดยได้กระจายอำนาจความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติไปยังหน่วยงานต่าง ๆ คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั้ง 76 แห่ง มีสำนักงานด้านการค้า การประถมศึกษาอื่น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อำเภอ/กิ่งอำเภอ 795 แห่ง กลุ่มโรงเรียน 4,232 กลุ่ม และโรงเรียนต่างๆที่สังกัด จำนวน 31,505 โรงเรียน (แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7: 2535-2539: 1) ให้ได้จัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษาโดยยึดหลักสูตร หลักการ และแนวนโยบายเดียวกัน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่า กองสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้รับสถาปนาเป็นจังหวัด เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2536 โดยแยกออกมาจากจังหวัดอุดรธานี แบ่งออกเป็น 5 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอโนนสัง อำเภอสุวรรณคูหา และกิ่งอำเภอนาวัง ซึ่งมีภารกิจหน้าที่หลักในการจัดการ ศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือการศึกษาระดับบังคับให้กับทุกคนของจังหวัด มีโรงเรียนอยู่ใน ความรับผิดชอบทั้งสิ้น 321 โรงเรียน (แผนปฏิบัติการงบประมาณ สปจ.หนองบัวลำภู: 2538) โดยแบ่งความรับผิดชอบไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้บริหาร การศึกษาในระดับนี้ไปยังกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนในสังกัดโดยตรง ด้วยเหตุที่ประชากร ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองบัวลำภูยังประกอบอาชีพทางการเกษตรอยู่ ดังนั้นรายได้หลักของ จังหวัดซึ่งมาจากภาคเกษตรกรรม เมื่อดูจากมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด ในพ.ศ. 2536 สาขาเกษตรกรรมมีมูลค่ารวมถึง 2,733 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.2 ของผลิตภัณฑ์รวมทั้ง หมด สาขาที่มีความสำคัญได้แก่ การปลูกพืชไร่ ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วเหลือง ปอ และอ้อย ส่วนสาขาปศุสัตว์มีความสำคัญมาเป็นอันดับสอง (แผนลงทุนจังหวัดหนองบัวลำภู: 2537: 1-3)

ดังนั้นในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจของประชากร ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มประสบการณ์ที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนคือ กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพซึ่งได้กำหนดรายละเอียดเนื้อหา วิชาและกิจกรรม ต่างๆเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัดและสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพ ท้องถิ่น โดยให้เรียนเป็นงานบังคับชั้นละ 2 งานคือ งานบ้านและงานเกษตร ทั้งนี้เพราะโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้านการเกษตรยังมีความสำคัญอยู่ การจัดการเรียน การสอนในกลุ่มนี้จึงเน้นวิชา งานเกษตร เป็นวิชาบังคับ โดยมีความคาดหวังว่า เมื่อนักเรียน ไม่ได้ศึกษาต่อก็จะสามารถออกไปประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นได้ดี มีความรู้ความสามารถ ในการทำงาน มีนิสัยที่ดีในอาชีพ ทำงานเป็นและสามารถดำเนินการตอบสนองนโยบายของ รัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ให้เหมาะสมแก่วัยได้ และยังสามารถ เป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์ ทักษะด้านการงานและประกอบอาชีพ อย่างเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภาระกิจดังกล่าวมาแล้ว ผู้ที่มีบทบาทที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์คือ ครูเกษตร ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มีพฤติกรรมที่ดีดังที่หลักสูตรต้องการ เพราะครูจะเป็นผู้จัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้เรียน และได้ปฏิบัติจนเกิดความคิด เกิดค่านิยม สามารถตีค่าและประเมินค่าพร้อมทั้งสามารถนำไปปฏิบัติได้ การดำเนินการสอนของครูที่มีทิศทางที่แน่นอนนั้นหมายถึง การสอนที่มีเป้าหมาย มีจุดมุ่งหมายที่ถูกต้อง ตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรก็จะมีคุณสมบัติตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งถือว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นประสบผลสำเร็จ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนควรจะดี ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนมีคุณภาพและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในด้านการประกอบอาชีพการเกษตร ในฐานะที่ผู้วิจัยทำหน้าที่การสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ได้พบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับประถมศึกษามากมาย ได้แก่ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากครูขาดความรู้ทางการเกษตร ไม่มีวุฒิและจบมาทางการศึกษาเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร (2537) ทรงฤทธิ์ ประเมโท (2528) พงษ์พิศ พานิล (2527) ชำนาญ แสงจันทร์ (2533) ได้ทำการวิจัยพบว่า ครูไม่มีวุฒิเกี่ยวกับการเกษตร ขาดครูที่มีวุฒิทางการเกษตร และขาดครูผู้ชำนาญ โดยเฉพาะกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับประถมศึกษาหลายประการ โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ในปีการศึกษา 2536-2537 ลดลงร้อยละ 4.35 (ข้อมูลสถิติการศึกษา สปจ.หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2538 : 16) ซึ่งลดลงมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ (ภาคผนวก ตารางที่ 57)

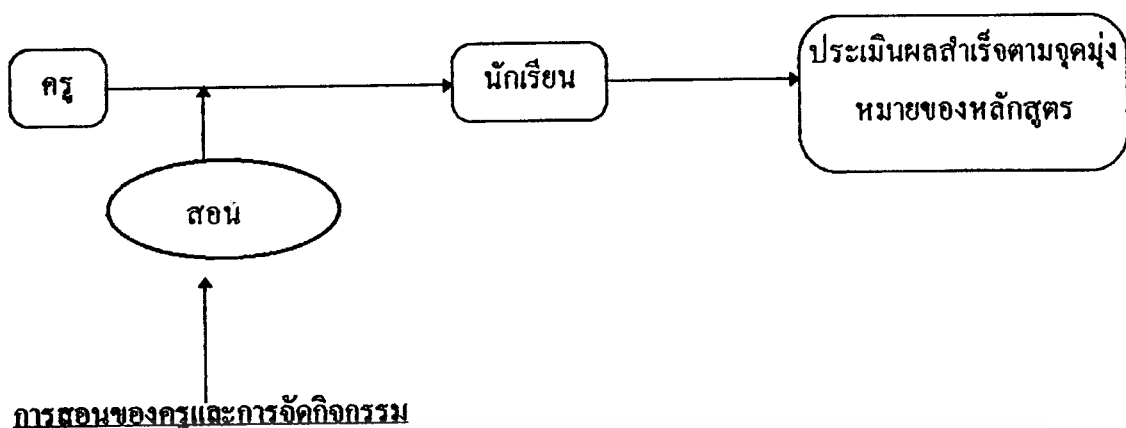
จากปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจึงเห็นสมควรศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนงานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของจังหวัดหนองบัวลำภู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการสอนงานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

กรอบแนวความคิด

ผลจากผู้ทำการศึกษาวิจัยพยายามศึกษาค้นคว้า จากทฤษฎีต่าง ๆ และผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลข้อมูล และสรุปประเด็นเพื่อให้เกิดแนวความคิดในการดำเนินการศึกษาวิจัยในเรื่องความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู จึงสรุปประเด็นและเกิดเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัยดังนี้คือ (แผนภูมิที่ 1)

1. ด้านเนื้อหา เตรียมได้ครอบคลุมสอดคล้องหลักสูตรด้วยการทำสิ่งต่อไปนี้

- ศึกษาหลักสูตร
- ศึกษาคู่มือ
- ทำแผนการสอนรายวิชา
- ทำบันทึกการสอน

2. ด้านวิธีการสอนและกิจกรรม

- จัดวิธีการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา
- ใช้วิธีการสอนและจัดกิจกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครบทั้ง 3 ด้าน
- เน้นการสอนภาคปฏิบัติ
- จัดได้สอดคล้องกับท้องถิ่น

3. ด้านสื่อการสอน/อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีจำนวนเพียงพอ
- มีงบประมาณสนับสนุน
- ได้รับอุปกรณ์ตรงตามความต้องการ

4. ด้านการวัดและประเมินผล

- วัดผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของการศึกษา

1. การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตร ของครูผู้สอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยศึกษาถึงสภาพและปัญหาหลาย ๆ ด้านคือ

- ด้านเนื้อหา
- ด้านวิธีการสอนและกิจกรรม
- ด้านการใช้สื่อการสอน/อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
- ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. เก็บข้อมูลจากครูเกษตรที่สอนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2538 ตามอำเภอและกิ่งอำเภอต่าง ๆ จำนวน 321 คน

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันนี้

ครูผู้สอนงานเกษตร หมายถึง ครูที่สอนวิชางานเกษตรในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่เรียนจบการศึกษาด้านเกษตร/หรือจบการศึกษาด้านอื่นที่มีใช้ด้านเกษตร ซึ่งอาจจะเป็นครูประจำชั้น ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูพิเศษก็ได้ที่ทำการสอนอยู่ในปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการแทนทั้งสามตำแหน่งในขณะตอบแบบสอบถาม ที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

กลุ่มประสบการณ์ หมายถึง กลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานเกษตร หมายถึง เนื้อหาวิชางานเกษตร ในระดับประถมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533)

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้ผู้เรียนทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน และรู้จักปรับปรุงงานอยู่เสมอ กำหนดให้เรียนทั้งงานบังคับและงานเลือก (คู่มือ-หลักสูตร: 2534 : 7)

วิชางานเกษตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติงานเกษตร ที่อยู่ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

คาบ หมายถึง เวลาเรียนที่กำหนดไว้ในระดับประถมศึกษาคาบละ 20 นาที คิดเป็นชั่วโมงละ 3 คาบ (คู่มือหลักสูตร: 2534 : 5)

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู (สพจ.)

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความคิดของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับปัญหาการสอนงานเกษตร

สภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตร หมายถึง สภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรด้านต่างๆ 4 ด้านคือ. 1.ด้านเนื้อหา 2.ด้านวิธีการสอนและกิจกรรม 3.ด้านสื่อการสอน/อุปกรณ์การสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก 4.ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านเนื้อหา หมายถึง รายละเอียดหัวข้อเรื่องสำหรับการสอนวิชางานเกษตรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ด้านวิธีการสอนและกิจกรรม หมายถึง การกระทำของครูผู้สอนที่จัดให้กับเด็กนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด

ด้านสื่อการสอน/อุปกรณ์การสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งของวัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์เร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

ของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตรเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อักษรย่อต่าง ๆ ที่ใช้ในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- สปช. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- สปจ. หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- สปอ. หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/หรือกิ่งอำเภอของ
จังหวัดหนองบัวลำภู

- กลุ่ม สปช. หมายถึง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- กลุ่ม สสน. หมายถึง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- กลุ่ม กพอ. หมายถึง กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
- กลุ่ม ป.พิเศษ หมายถึง กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับ “ความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตร เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ
สอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนอง
บัวลำภู” ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
2. ความสำคัญ และที่มาของหลักสูตร
3. หลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา
4. ความสำคัญวิชางานเกษตร
5. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นหน้าที่ของรัฐพึงจัดให้กับประชากรทุกคนของ
ประเทศเนื่องจากการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ
คุณภาพของพลเมือง ถ้าทุกคนในชาติสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ ช่วยเหลือตนเองได้
ช่วยเหลือสังคมหรือบุคคลข้างเคียงได้ มีเจตคติต่อสิ่งต่างๆ ด้วยดี และสามารถรักษาสุขภาพ
ของตนเองให้แข็งแรงถูกหลักอนามัยอยู่เสมอ ก็จะสามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าว
หน้าต่อไป ถ้าประชาชนของประเทศมีคุณภาพดังที่กล่าวมาแล้วไม่ว่าประเทศใดๆ ในโลกนี้จะ
สามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของ
ประเทศได้ ก็จะเป็นประเทศที่พัฒนามีคุณภาพและเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว การที่
พลเมืองจะมีคุณภาพนั้นต้องมีการให้การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งใน
การพัฒนาค้นให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่ปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
ตลอดทั้งเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองสามารถดำเนิน
ชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข สามารถเกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเหมาะสม
และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ สำหรับประเทศไทยได้กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับเอกสารใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

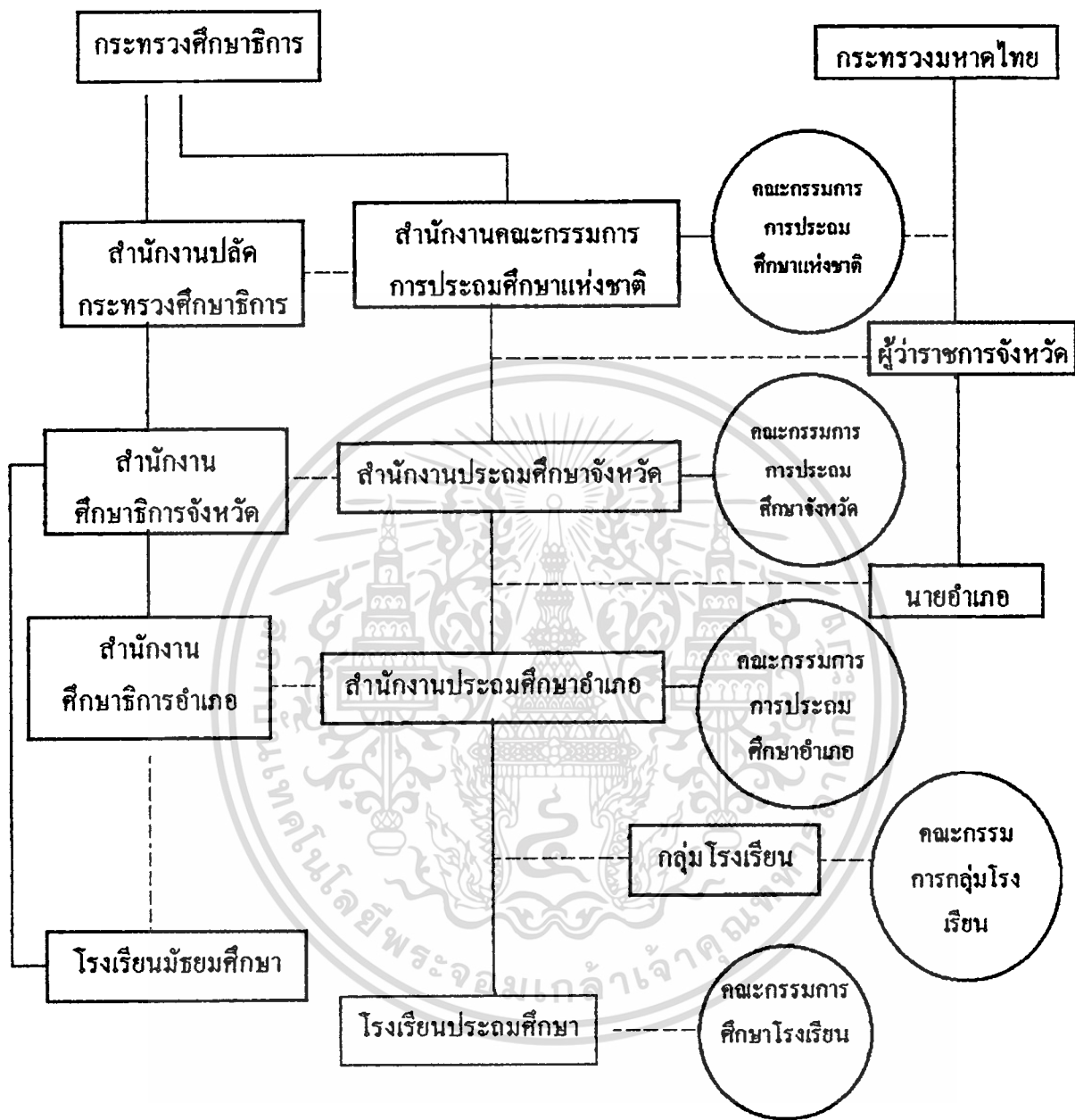
ให้การศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษากาบบังคับมาตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2464 (สปช.แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7: 1) การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ผ่านมารัฐบาลทุกสมัย ต่างถือเป็นภาระกิจ และได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด ปัจจุบันนี้เป็นการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) โดยให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2535 ซึ่งมีความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในการพัฒนานุคคลอยู่ 4 ด้าน อย่างสมดุลย์และกลมกลืนกันคือ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, พ.ศ.2535: 8)

1. ด้านปัญญา คือรู้จักเหตุและผล รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี คุณและโทษ สิ่งที่ดีควรกระทำและไม่ควรกระทำบนพื้นฐานของความจริงรู้จักแก้ไขปัญหาได้อย่างฉลาดและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลายโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. ด้านจิตใจ คือรู้จักฝึกฝนจิตใจของตนให้มีความเจริญงอกงามทางคุณธรรม เช่น มีความสะอาดต่อการกระทำผิด มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ รู้จักพอ มีสมาธิ มีความอดทนหนักแน่น

3. ด้านร่างกาย คือรู้จักดูแลสุขภาพอนามัยของร่างกายทั้งของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว และสามารถพัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้เหมาะสมกับการงานและอาชีพ

4. ด้านสังคม คือรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันโดยไม่เห็นแก่ตัว มีความสามารถและทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อและสื่อสารกับนานาประเทศได้ สามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อบุคคลอื่น ต่อสังคม และต่อมวลมนุษยชาติ รู้จักเคารพในหน้าที่และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นความระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนร่วมส่งเสริมบทบาทของประชาคมโลกในทางที่เหมาะสม จากที่กล่าวมาจึงถือได้ว่าการศึกษามีความสำคัญมากในการพัฒนานุคคลหรือพลเมืองของชาติให้มีคุณภาพ ทางรัฐบาลจึงกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการ ตั้งแต่การร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้ดูแล และรับผิดชอบในการจัดดำเนินการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งมิระบบการบริหารดังนี้ (แผนภูมิ 2)

หมายเหตุ ————— = แสดงถึง หน่วยงานบังคับบัญชาที่ขึ้นตรง

----- = แสดงถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน/เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการบริหารการศึกษาของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ความสำคัญ และที่มาของหลักสูตร

ในการจัดการศึกษานั้นจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่กำหนดถ้าไม่มีหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา จึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ของการศึกษาการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมจะเกิดประโยชน์มากน้อย เพียงใด หรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับหลักสูตร หลักสูตรจะชี้ให้เห็นว่าจะจัดความมุ่งหมายในการ ให้การศึกษา เนื้อหาอัตราเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอนอย่างไรนอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาของทุก สถาบันที่จัดในระดับเดียวกัน วัดดูประสงค์เดียวกัน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากหลักสูตรมีความสำคัญ ดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงมอบหมายให้ กรมวิชาการไปปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาคุณภาพ คนในสังคมให้มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถพึ่งตนเองได้และนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าวกรมวิชาการจึงได้ปรับปรุงเป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) จากการพัฒนาหลักสูตรมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนเรื่อยมา การพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษามาเป็นหลักสูตรฉบับปัจจุบันอยู่บนแนวคิดพื้นฐานที่ว่า “การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและทำประโยชน์ต่อ สังคม” โดยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ 3 ประการคือ (มะเคือ เสมอ, 2532: 12) 1.สามารถพัฒนา ตนเอง 2.สามารถพัฒนาอาชีพ และ3.สามารถพัฒนาสังคมได้

เนื่องจากหลักสูตรมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน จึงมีผู้ให้ความหมายไว้ หลายท่านที่คล้ายกัน ได้แก่ ชำรง บัวศรี ภิญโญ สารร สุนน อมรวิวัฒน์ สุมิตร คุณานุ กร (อ้างใน มสธ.ระบบการเรียนการสอน, 2535: 38) ดังนี้ หลักสูตรหมายถึงบรรดา ประสพการณ์ต่าง ๆ ทุก ๆ อย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนตามวัย ตามความสนใจของผู้เรียน และตามความต้องการของ-สังคม ทั้งนี้รวมทั้งประสพการณ์ที่จัดขึ้นทั้งภายในโดยจัดเป็นแนว กำหนดประสพการณ์หรือโครงการที่ประมวลความรู้ทั้งหลาย ทั้งหมดที่มุ่งหมายให้นักเรียน ได้รับจากการศึกษาทั้งในแง่ วิชาการ และพัฒนาการทุกด้านครอบคลุมถึงการกำหนด กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการฝึกฝนอบรมเด็กในชั้นเรียนและภายนอกเวลาเรียนตาม ปกติในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรหมายถึง “โครงการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียนทั้งภายในและนอกโรงเรียนซึ่งเน้น การจัดประสพการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ”

เมื่อพิจารณาจากความหมาย จะเห็นได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญมากจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหลักสูตร เพราะหลักสูตรทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้และยังเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ต้องการได้ การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์และตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้ก็จะทำให้หลักสูตรนั้นเกิดมีคุณค่าและมีความสำคัญยิ่งขึ้น การใช้หลักสูตรจึงมีความจำเป็นมากที่จะดำเนินการใช้ได้อย่างถูกต้องและให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การใช้หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ใช้ ผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง คือผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยมีศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้ประสานงาน และสนับสนุนในการใช้หลักสูตรของโรงเรียน (คู่มืออบรมครู, แนวการใช้หลักสูตร, 2534: 321) การนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จะทำให้เกิดผลดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เพราะโครงสร้างของหลักสูตรจะเป็นจุดเน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าจะดำเนินการในลักษณะใดหรือไปในทิศทางใด โดยเฉพาะโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้เน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีนิสัยรักงาน เห็นประโยชน์ของการทำงาน ทำงานเป็น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีการปรับปรุงงานอยู่เสมออันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีพึ่งตนเองได้และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต การใช้หลักสูตรผู้ซึ่งจะสามารถปรับเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างสูงสุด และน่าจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียนด้วย (จะเน้น ป.3-6) เพื่อเป็นแรงจูงใจ ในการเรียน ผู้ใช้หลักสูตรจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษารายละเอียดของหลักสูตร (คู่มืออบรมครูแนวการใช้หลักสูตร, 2534: 333)

หลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีความคาดหวังให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทาง

ในการใช้หลักสูตรให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดดังนี้คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) : 1-3)

2.3.1 หลักการ หลักสูตรศึกษามีหลักการสำคัญคือ

1. เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน นำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์

ในการดำรงชีวิต

3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติโดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการได้

2.3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจุดมุ่งหมายคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข ในการจัดการศึกษาตาม-หลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพอ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณได้
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม
3. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนและครอบครัว
4. สามารถวิเคราะห์สาเหตุ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และครอบครัวได้อย่างมีเหตุผล ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. มีความภูมิใจ ในความเป็นคนไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีสุข
6. มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
7. มีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้าน และชุมชน สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมในชุมชนรอบๆบ้าน

2.3.3 โครงสร้างของหลักสูตร มีมวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 5 กลุ่มประสบการณ์ดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะ ที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ประกอบด้วย ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหาของชีวิต และสังคม โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิต

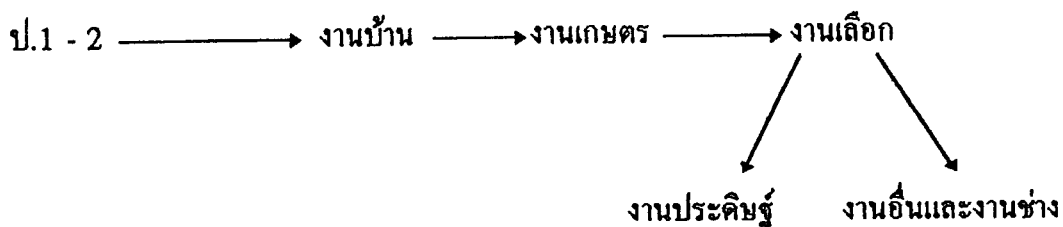
กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยกิจกรรมความสนใจของผู้เรียน

สำหรับกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนอาจจะเลือกจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ และทักษะ ในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 กลุ่ม หรือจะเลือกจัดกิจกรรมอื่นๆตามความสนใจของผู้เรียน เช่น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้อาจจะเลือกจัดหลายๆกิจกรรมก็ได้ ขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียนที่จัดสอน

วิชาเรียนที่อยู่ในหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้ปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยกำหนดให้ทุกชั้นมีงานเลือก เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัดและสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ส่วนงานบังคับนั้นให้เรียนชั้นละ 2 งาน คือ งานบ้านและงานเกษตร สำหรับงานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มุ่งให้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ฉะนั้นงานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จึงมีความสอดคล้องกัน เพราะงานเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เป็นการเตรียมผู้เรียนไปสู่อาชีพ (แผนภูมิที่ 3)

แผนภูมิที่ 3 วิชาเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของแต่ละชั้นปี

ที่มา : คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533): 45

เวลาเรียนตลอดหลักสูตรประถมศึกษาคือ ใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ปี แต่แต่ละปีการศึกษา มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ แต่ละสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมงหรือ 75 คาบ รวมตลอดปีไม่น้อยกว่า 200 วันหรือไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง และสำหรับ ป.5 - 6 นั้น ให้เรียนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษอีกไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง (ตารางที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1

อัตราเวลาเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 แยกตามกลุ่มประสบการณ์โดยประมาณ

มวลประสบการณ์	ชั้น ป.1 - 2		ชั้น ป.3 - 4		ชั้น ป.5 - 6	
	ร้อยละ	คาบ/ปี	ร้อยละ	คาบ/ปี	ร้อยละ	คาบ/ปี
1.กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้	50	1,500	35	1,050	25	750
2.กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	15	450	20	600	25	750
3.กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	25	750	25	750	20	600
4.กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	10	300	20	600	30	900
รวม	100	3,000	100	3,000	100	3,000
5.กลุ่มประสบการณ์พิเศษ	-	-	-	-	-	600

ที่มา : คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533): 3

ความสำคัญของวิชางานเกษตร

วิชางานเกษตรเป็นวิชาที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีนิสัยรักงานเห็นประโยชน์ของการทำงาน ทำงานเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีพึ่งตนเองได้ และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2512 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2533) : 99)

1. มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เบื้องต้น เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน และงานที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
2. มีทักษะในการใช้มือ เครื่องมือ และทักษะกระบวนการในการทำงาน ทำงานอย่างมีแผนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือครอบครัวและผู้อื่นได้ตามควรแก่วัย
3. มีนิสัยที่ดีในการทำงานและรู้จักพึ่งตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีการปรับปรุงผลงานและกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นอยู่

เสมอ

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะวิชางานเกษตร ควรให้มีการยืดหยุ่นได้บ้างตามสภาพท้องถิ่น คาบเวลาเรียนแต่ละเรื่องควรเหมาะสมกับเนื้อหาทักษะกระบวนการต่างๆให้สอดคล้องกับวัย และระดับชั้น ความสนใจของผู้เรียน และควรใช้เวลาให้คุ้มค่าตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ควรให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนในรูปแบบต่างๆอันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ใช่เพียงแค่ฟังการบรรยายหรืออ่านหนังสือจบเล่มเท่านั้น ครูผู้สอนควรระลึกอยู่เสมอว่า การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆก็เพื่อฝึกทักษะกระบวนการซึ่งเป็นการเรียนรู้ในขั้นต่อไปทั้งในแง่ของการศึกษาเพื่อชีวิต การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเรียนการสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจึงมีความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533: 43-45) ดังนี้

ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน วิชาในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มุ่งสอนให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ ทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน และมีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ทำงานเป็น คุณสมบัติของผู้ทำงานเป็นคือ มีความรู้ และทักษะในการทำงาน ทักษะดังกล่าวได้แก่ ทักษะในการใช้มือและเครื่องมือทำงาน ทักษะกระบวนการทำงาน และนิสัยการ-ทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.1 ทักษะในการใช้มือและเครื่องมือทำงาน หมายถึง การรู้จักเลือกเครื่องมือและการใช้เครื่องมือทำงานอย่างคล่องแคล่วถูกต้องและปลอดภัย หรือทักษะในการปฏิบัติตนเอง

1.2 ทักษะในกระบวนการทำงาน หมายถึง การรู้จักวิเคราะห์งานและวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงานตามแผนและการประเมินผลการทำงาน

1.3 ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การทำงานเป็นกลุ่มซึ่งต้องฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบเอื้อเฟื้อและไม่เอาเปรียบผู้อื่น รู้จักอภิปรายและเสนอความคิดเห็น ตลอดจนสรุปประเมินผลและเสนอผลงาน

2. มีนิสัยรักการทำงาน นิสัยรักการทำงานจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนมีคุณสมบัติที่เป็นพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการคือ

2.1 ความรู้และความสามารถ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการทำงาน เช่น การรู้จักงาน การวางแผนและวิธีทำงาน การแก้ปัญหาเป็นต้น

2.2 เจตคติที่ดีต่องาน หมายถึง มีความสนใจ ตั้งใจ เอาใจใส่ และสนุกกับการทำงาน ทำงานเองโดยไม่ต้องรอคำสั่ง แสวงหาและวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

2.3 มีนิสัยในการทำงาน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความประหยัด ขยัน อดทน เพียรพยายาม ละเอียดถี่ถ้วน มีระเบียบ ซื่อสัตย์ และพึ่งตนเอง

3. มีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ เป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการทำงานอีกประการหนึ่งคือการรู้จักปรับปรุงงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการในที่นี้หมายถึง การปรับปรุงผลงานและกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ การปรับปรุงงานนี้ต้องอาศัยทักษะในการแสวงหาความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ หลักสูตรมีความคาดหวังเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในด้านต่างๆดังที่กล่าวมาเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงได้กำหนดคำอธิบายรายวิชา และเนื้อหาที่จะใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะวิชางานเกษตรไว้เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ท้องถิ่นแต่ละโรงเรียน ได้ดำเนินการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนี้ (หลักสูตร พ.ศ. 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533: 103-104)

วิชางานเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีคำอธิบายรายวิชาดังนี้

สังเกตความเปลี่ยนแปลงของพืช สัตว์ที่ได้รับการดูแลอย่างถูกวิธีและไม่ถูกวิธี อภิปรายซักถามและสรุปเกี่ยวกับวิธีดูแลรักษาที่ถูกต้อง

สังเกตการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และวิธีทำงาน จากการสาธิตของครู และนักเรียนทดลองปฏิบัติแล้วนำผลมาอภิปรายกำหนดเป็นแนวทางในการทำงาน

ฝึกครุ่นพิจารณา พรวนดิน กำจัดวัชพืช ดูแลสัตว์เลี้ยงตามที่กำหนด โดยเน้นขั้นตอนกระบวนการและนิสัยในการทำงาน สังเกตและบันทึกผล แล้วนำผลมาอภิปรายหาข้อบกพร่องและวิธีปรับปรุงแก้ไข

ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเบื้องต้น ในการดูแลพืช สัตว์ตามขั้นตอนกระบวนการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปรับปรุงงานอยู่เสมอ เห็นคุณค่าของการทำงาน และมีนิสัยรักงาน

วิชางานเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีคำอธิบายรายวิชาดังนี้

สังเกต เปรียบเทียบตัวอย่างหรือของจริงเกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืชอย่างง่าย การปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากพืช และหรือการเลี้ยงสัตว์ แล้วนำผลการสังเกตมา อภิปราย สรุปและรายงานผล

สังเกตการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ วิธีการงาน จากการสาธิตของครูและนักเรียน ทดลองปฏิบัติ แล้วนำผลมาอภิปราย กำหนดเป็นแนวทางในการทำงาน

ฝึกวางแผนการทำงานตามแนวทางที่กำหนด แล้วนำผลมาอภิปราย สรุป

ฝึกปฏิบัติงานในเรื่องการเพาะเมล็ด การแยกหัวหรือหน่อ การโน้มกิ่ง การเตรียมดิน การปลูก การรดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวไม้ดอกไม้ประดับ และพืชผักสวนครัว และหรือการเตรียมสถานที่ และการบำรุงรักษาสัตว์เลี้ยง โดยเน้นขั้นตอน กระบวนการและ นิสัยในการทำงาน สังเกตและบันทึกผล แล้วนำผลไปอภิปรายหาข้อบกพร่อง และวิธีปรับปรุงแก้ไข

ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการปลูกพืชและหรือเลี้ยงสัตว์ตามขั้นตอน และกระบวนการ ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปรับปรุงงานอยู่เสมอ เห็นคุณค่าของการทำงานและมีนิสัยรักงาน

วิชางานเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีคำอธิบายรายวิชาดังนี้

สังเกต เปรียบเทียบตัวอย่างหรือของจริงเกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีชำซ้อนขึ้น การทำปุ๋ย การกำจัดศัตรูพืช และหรือการขยายพันธุ์สัตว์อย่างง่าย การบำรุงรักษา แล้วนำ ผลจากการสังเกตมาอภิปราย วิเคราะห์หาเหตุผลให้สัมพันธ์กับการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

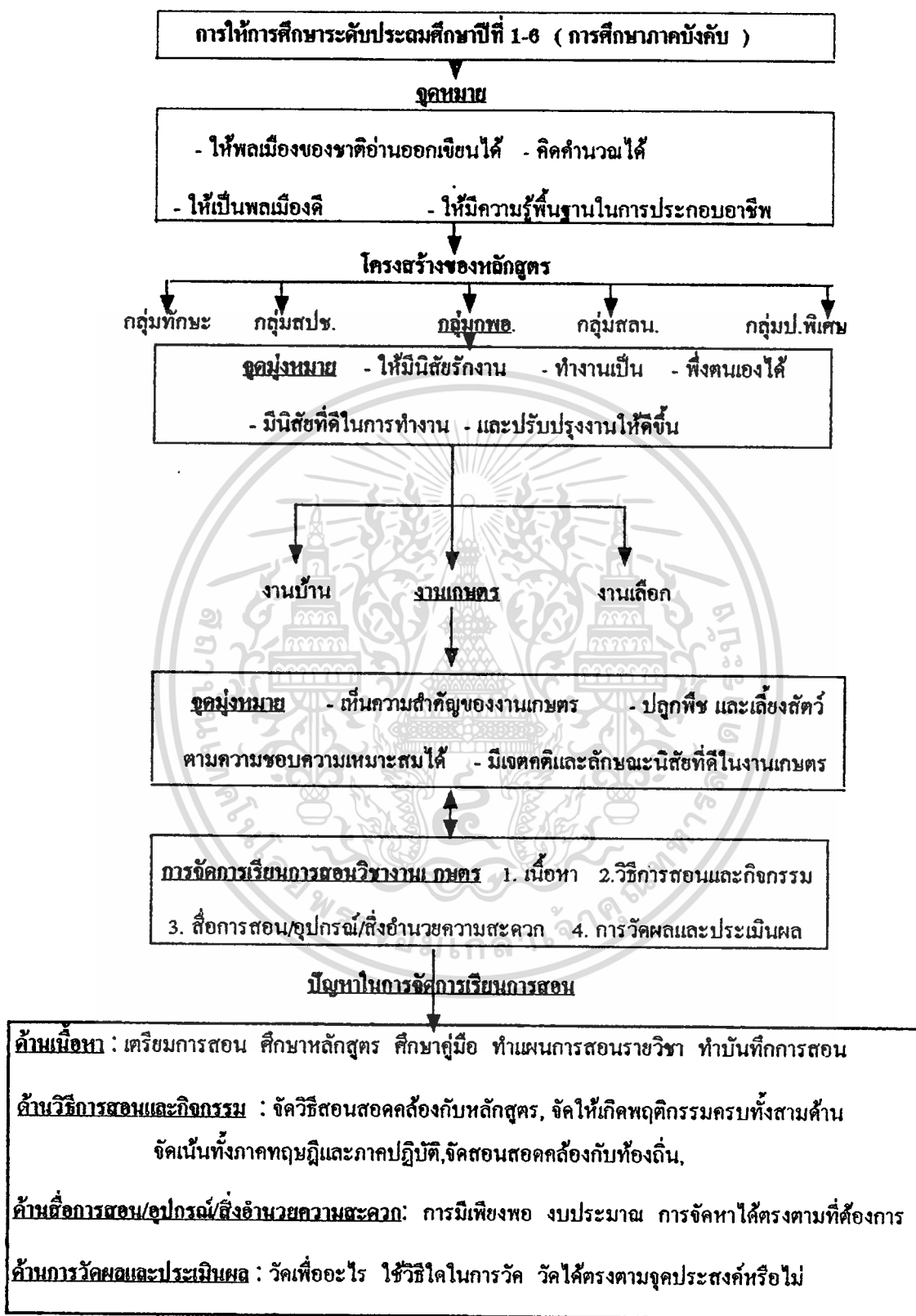
สังเกตการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจนวิธีทำ จากการสาธิตของครูและนักเรียน ทดลองปฏิบัติ และกำหนดเป็นแนวทางในการทำงาน

ฝึกวางแผนการทำงานตามแนวทางที่กำหนด แล้วนำผลมาอภิปรายสรุป

ฝึกปฏิบัติงานในเรื่อง การคัดเลือกพันธุ์พืช การปักชำ การตอน การทำปุ๋ยหมัก การ ใช้และเก็บรักษาปุ๋ย การกำจัดแมลงและโรคพืชบางชนิด การปลูก การบำรุงรักษาและเก็บเกี่ยว ไม้ดอกไม้ประดับและพืชผักสวนครัว หรือการเตรียมสถานที่เลี้ยงสัตว์ การคัดเลือกและขยายพันธุ์สัตว์อย่างง่าย การป้องกันโรคโดยเน้นขั้นตอน กระบวนการและนิสัยในการทำงาน สังเกตและบันทึกผล แล้วนำผลไปอภิปรายหาข้อบกพร่องและวิธีปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อย่างมีระบบ ทำงานด้วยความรับผิดชอบ

ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปรับปรุงงานอยู่เสมอ และมีนิสัยรักงาน (แผนภูมิที่ 4)

เอกสารแนบท้ายนี้ มีไว้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4 สรุปการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานของการวิจัยเรื่องนี้มี 2 แนวคิด คือ การเตรียมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและองค์ประกอบจัดการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การเตรียมการสอน ในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูในการเตรียมการสอนว่าจะน่าอะไร เนื้อหาอย่างไรและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกตลอดทั้งการจัดการหรือวิธีสอนใดมาสอน เป็นต้น จึงสรุปได้ว่า การเตรียมการสอนหรือการวางแผนการสอน หมายถึงการเตรียมบรรดากิจกรรมต่างๆในกระบวนการจัดการเรียนการสอนก่อนดำเนินการสอนของแต่ละวิชา เพื่อให้สอดคล้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2525: 69) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอน ในหนังสือแนวการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ.2521 ว่าการเตรียมการสอนของครูมี 2 ลักษณะคือ การเตรียมตัวของผู้สอน และการทำบันทึกการสอนของครู การเตรียมตัวของผู้สอนหรือตัวครู

1. การเตรียมตัวในระยะยาว ครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในตัวหลักสูตร คือ จะต้องเข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้รู้ว่าเราจะสอนอะไร แก่เด็กนักเรียน และจะสอนไปทำไม จะให้เด็กนักเรียนเป็นคนลักษณะใด โดยครูจะต้องศึกษาตัวหลักสูตร เอกสารอื่นๆที่ประกอบตัวหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนอื่นๆ วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน และการใช้แบบฟอร์มต่างๆของหลักสูตร

2. การเตรียมตัวในระยะสั้น ได้แก่ การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละวัน

รมณีย์ อาภาภิรม (2531: 31-211) ได้เสนอการเตรียมการสอนตามแนวทางของภาควิชา ครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ว่าหน้าที่หลักของครูเกษตรคือ การรับผิดชอบการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะพิสัยเพราะการฝึกปฏิบัติในวิชาเกษตรเป็นหัวใจสำคัญในการสอน เพื่อที่จะเน้นให้เขาสามารถปฏิบัติได้ ให้เกิดการเรียนรู้ทางทักษะพิสัยตลอดจนจิตพิสัยด้วย ฉะนั้นก่อนการสอนทุกครั้งครูเกษตรจะต้องทำการเตรียมการสอนทั้งทางภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดังนี้คือ

1. การทำแผนการสอนรายวิชา เป็นการเตรียมการสอนหรือวางโครงการสอนทั้งวิชา ตลอดจนการศึกษาว่าจะสอนอะไรบ้าง มีวัตถุประสงค์หลักอย่างไร คาดคะเนหรือวางแผนว่าจะใช้เวลาสอนแต่ละหัวข้อนานเท่าไร ใช้วิธีการสอนอะไรบ้าง ใช้อุปกรณ์อะไรประกอบการสอน ตลอดจนการเตรียมการวัดผลและประเมินผลไว้ด้วย ซึ่งการวางแผนการสอนรายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตรครูผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตรหรือศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด แล้วตีความมาใช้ในการจัดทำแผนการสอนรายวิชา ทั้งนี้ต้องทำการวิเคราะห์ส่วนสำคัญของหลักสูตร 3 ส่วน ได้แก่ โครงสร้าง จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา

1.1 วิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรเป็นการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรที่เรา กำลังจะสอน มีรูปร่างหน้าตาอย่างไร ผู้เรียนต้องเรียนอะไรบ้าง และเคยเรียนอะไรมาบ้างแล้ว วิชาที่จะสอนอยู่ในกลุ่มใด พวกใด มีเวลาเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อประโยชน์ในการวางจุดประสงค์ เป้าหมายของวิชา ขอบเขตของเนื้อหา ตลอดจนความถี่ของเนื้อหา รวมทั้งวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการนำเอาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาตีความและเขียนให้ชัดเจนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพราะจุดมุ่งหมายในหลักสูตรเป็นจุดมุ่งหมายที่กว้างๆ ครูที่จะสอนจึงต้องนำมาขยายความที่ละเอียดให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน และสภาพของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.3 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา นำเอาคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาตีความ ขยายความ จัดเรียงลำดับหัวข้อของเนื้อหา วางขอบเขตของเนื้อหา กว้างลึก ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายตามที่วิเคราะห์ ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียนและเหมาะสมกับเวลา

2. การทำบันทึกการสอนหรือแผนบทเรียน (Lesson Plan) เป็นการเตรียมการสอนแต่ละ-บทเรียนหรือแต่ละครั้งที่ จะเข้าสอน โดยเตรียมอย่างละเอียดทุกขั้นตอนให้แน่ชัดในทางปฏิบัติ เช่น รายละเอียดของเนื้อหา วัตถุประสงค์ของการสอนแต่ละครั้ง วิธีการสอนในแต่ละหัวข้อ กิจกรรมการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การเลือกชนิดของอุปกรณ์ที่ใช้สอนในแต่ละหัวข้อ การเตรียมการนำเข้าสู่ บทเรียน การสร้างบรรยากาศ การเสริมกำลังใจ การเชื่อมโยงหัวข้อเรื่องแต่ละหัวข้อและการสรุปบทเรียน

2.5.1.3 การเตรียมเนื้อหา รมณีย์ อาภาภิรม (2531: 18-19) ได้กล่าวว่า “เนื้อหา” (Subject Matter) เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนหรือไม่ เนื้อหาที่นำมาสอนนั้นจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้ ต้องเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของ

ผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องพิจารณาจากหลักสูตรเป็นหลัก และอาศัยปัจจัยอื่นๆอีกหลายปัจจัย ประกอบการตัดสินใจว่าจะนำเสนอเนื้อหาอะไรมาสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ปัจจัยที่ประกอบการตัดสินใจเพื่อเลือกเนื้อหาที่จะสอนประกอบด้วย 2 ปัจจัยใหญ่ๆคือ

1. ปัจจัยภายนอก (External Force) ได้แก่

- 1.1 ความต้องการของชาติ หรือประเทศตลอดจนความต้องการของโลก
- 1.2 ความต้องการหรือการเร่งการพัฒนาของชุมชนในท้องถิ่น
- 1.3 ความต้องการของกลุ่มคณาจารย์ในระดับบริหาร
- 1.4 ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
- 1.5 ระยะเวลาเรียนตามปฏิทินการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.6 อุปกรณ์ประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถจัดหาได้
- 1.7 ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

ปัจจัยภายนอกเหล่านี้จะช่วยกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาในการสอนอย่างกว้างๆ

2. ปัจจัยภายใน (Internal Force) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเนื้อหาที่จะสอนได้แก่

2.1 ความรู้และประสบการณ์ของครู ในวิชาที่สอน (Teacher's Knowledge, Experience and Self-concept) ถ้าครูมีความรู้ ความคิดและประสบการณ์ในสิ่งที่จะสอน ครูย่อมตัดสินใจเลือกเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถเลือกเนื้อหาที่ดี ที่ผู้เรียนควรรู้และสามารถสอนให้นักเรียนรู้เรื่องในเนื้อหานั้น ๆ ได้ดี ขณะเดียวกันถ้าครูยังมีความรู้ ความคิดและประสบการณ์ในวิชาชีพครูด้วย จะยังทำให้การคัดเลือกเนื้อหาเป็นไปด้วยดีมีสาระสอดคล้องกับหลักของการสอน มีการเรียงลำดับ การเลือกเฟ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเป็นไปตามเป้าหมายยิ่งขึ้น

2.2 ค่านิยม ทศนคติของครู ต่อวิชาชีพที่สอน (Teacher's Attitude and Values) เมื่อผู้สอนมีความชอบหรือเห็นความสำคัญของวิชาที่สอน ก็จะสอนด้วยความสนุกสนานต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ พยายามปรับปรุงเนื้อหาการสอน จะสามารถเลือกสรรเนื้อหาที่น่าสนใจได้ดี เพราะศึกษาค้นคว้ามาก และยิ่งครูมีความรู้ลึกซึ้งในอาชีพที่จะให้ความรู้ผู้อื่น ชอบที่จะถ่ายทอด ครูย่อมพยายามปรับปรุงเนื้อหาที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่สอนไป

จากปัจจัยที่กล่าวมานั้นเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดเตรียมเนื้อหาที่จะใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้แล้วยังมีปัจจัยที่ทำให้ครูจัดเตรียมเนื้อหาได้ดีหรือไม่ดีอีก คือปัจจัยเบื้องต้นได้แก่ อายุ เพศ ภารกิจงานสอน หรือมีงานอื่นมากเกินไป

ความรู้ความสามารถ และการศึกษาหาความรู้ การศึกษาต่อ การอบรมสัมมนา เป็นต้น ปัจจัยเบื้องต้นเหล่านี้จะทำให้ครูแต่ละคนมีสภาพการจัดเตรียมเนื้อหาแตกต่างกันไปด้วย

2.5.1.4 การสอน (Teaching) ในการจัดการศึกษานั้นจุดมุ่งหมายที่สำคัญก็เพื่อให้มีการสอนที่ถูกต้องชัดเจน การสอนคือการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้รับ เพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น สุพิน บุญชูวงศ์ (2531: 3) ได้กล่าวว่า การสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญของงาน การศึกษาจะต้องสอนคนให้เป็นคนเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นคนดีมีวินัย เป็นคนดีที่สังคมปรารถนา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง มีพลานามัยที่ดี และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับตนเอง ดังนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสอนไว้ต่างกักันดังนี้

จำนง พรายเข้มแข (2529: 50) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการคือ องค์ประกอบทางจิตวิทยา ทางกายภาพ และทางวิธีสอน และยังกล่าวว่า เทคนิคและกลวิธีสอนที่ดีและถูกต้องเท่านั้นที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กเกิดผลสัมฤทธิ์สมความมุ่งหมาย

ในกระบวนการเรียนการสอนที่มีระบบและมีประสิทธิภาพนั้น ครูทุกคนจำเป็นต้องคำนึงหลักการ และคุ้นเคยกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้จะหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ การเปลี่ยนแปลงนี้จะรวมถึงสิ่งที่เคยทำมาเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย ความรู้ ทักษะและความคาดหวังต่างๆมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ความแตกต่างทางสติปัญญา ทักษะนิสัย อารมณ์ ประสบการณ์ ความสนใจ เป้าหมาย ความพร้อม และการปรับตัว ครูที่ตั้งใจสอนอย่างมีระบบต้องคิดว่าทำอย่างไร จึงจะให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมและความสามารถให้ได้รับการเรียนรู้และบริการช่วยเหลืออย่างดีและทั่วถึงกัน ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ และแนวความคิดของพฤติกรรมของผู้เรียน (มสธ, พฤติกรรมการสอนมัธยม: 63) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ว่า มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยในการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสอดคล้องกับหลักการในข้อ 2 คือ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ซึ่งก็หมายถึงการที่ จะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนวิชางานเกษตร การที่จะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ครบทั้ง 3 ด้านนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามที่ Bloom (อังโศยมณี อภากริม วิธีสอนวิชาเกษตร, 2531: 5-11) ได้จัดแบ่งไว้ดังนี้คือ

1. พุทธิพิสัย หรือ ภูมิปัญญา (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นความรู้ ความคิด เช่น หลังจากการสอนเรื่องวิธีการและขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชแล้ว ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องนี้จากที่ไม่เคยรู้มาก่อน สาเหตุของการทำให้พฤติกรรมนี้เปลี่ยน คือ ครู ซึ่งครูเกษตรจะต้องมีความสามารถทำให้นักเรียนเกษตรเปลี่ยนพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยนี้ให้ครบทั้ง 6 ระดับ ตามที่ Bloom จัดแบ่งได้แก่

1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge or Recall) เช่น จำคำจำกัดความ จำทฤษฎี จำสูตร บอกองค์ประกอบ หรือส่วนประกอบที่เรียนมาแล้ว คำแปล ตัวอย่างที่ยกให้ดู ขนาดจำนวน สถานที่ในเนื้อเรื่อง

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เช่น ขยายความ หรือ ตีความ อธิบายสาเหตุ แปลความด้วยสำนวนของตัวเอง

1.3 การนำเอาไปใช้ (Application) เช่น นำทฤษฎี หลักการที่เรียนไปใช้ในสภาพการที่แตกต่างกันออกไป

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เช่น วิเคราะห์องค์ประกอบ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์หลักการเพื่อหาเหตุผล

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) การอภิปรายสรุปและหาข้อยุติ วางแผนงาน วางหลักการ สร้างผลงาน (การริเริ่มสร้างสรรค์)

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) พิจารณาตัดสินผลงานจากหลักการและมาตรการ

2. ทักษะพิสัยหรือปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน เช่น หลังจากการสาธิตให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติผสมพันธุ์พืช ซึ่งไม่เคยปฏิบัติมาก่อน แล้วนักเรียนมีความสามารถในการผสมพันธุ์พืชได้ นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติมากหรือน้อย แล่วล่ดลงขนาดไหนนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเกษตร ที่จะจัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สมองที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสกับกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกายนักเรียน ให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาถึงความสามารถในระดับต่างๆกัน ซึ่งได้แก่

2.1 ทำตามแบบ (Imitation) นักเรียนสามารถปฏิบัติได้โดย ต้องมีแบบให้ดู หรือทำตามคำสั่งอย่างเป็นขั้นตอน

2.2 พอทำได้ (Manipulation) นักเรียนสามารถทำได้แต่ไม่ดี ยังต้องแก้ไข ใช้เวลานาน ครูต้องคอยควบคุมอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ทำให้ดีมีความแม่นยำ (Precision) แต่ยังต้องใช้เวลาในการปฏิบัติมาก

2.4 ทำให้ด้วยความชำนาญ หรือ แบบอัตโนมัติ (Naturalization) ปฏิบัติได้คล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้อง

3. จิตพิสัยหรือทัศนคติ (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นในด้านความรู้สึกหรือทัศนคติเป็นสิ่งที่แสดงออกมาจากจิตใจ ด้วยการเชื่อมโยงความรู้สึกที่ได้รับ และมีการปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความรู้สึกทางด้านจิตใจต่อสิ่งเหล่านั้นออกมา ในรูปของความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่ง Krathwohl ได้แบ่งระดับพฤติกรรมด้านนี้ไว้หลายระดับคือ

3.1 การยอมรับ (Receiving) เกิดการยอมรับในสิ่งที่ได้รับรู้หรือได้ปฏิบัติมา

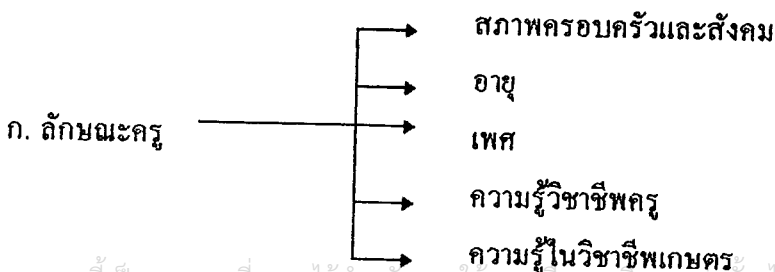
3.2 การตอบสนอง (Responding) เกิดความสนใจอยากมีความรู้เพิ่มเติมมีความเต็มใจที่จะได้รับรู้

3.3 การเกิดค่านิยม (Valuing) เกิดการยอมรับและซาบซึ้ง มีทัศนคติที่ดี

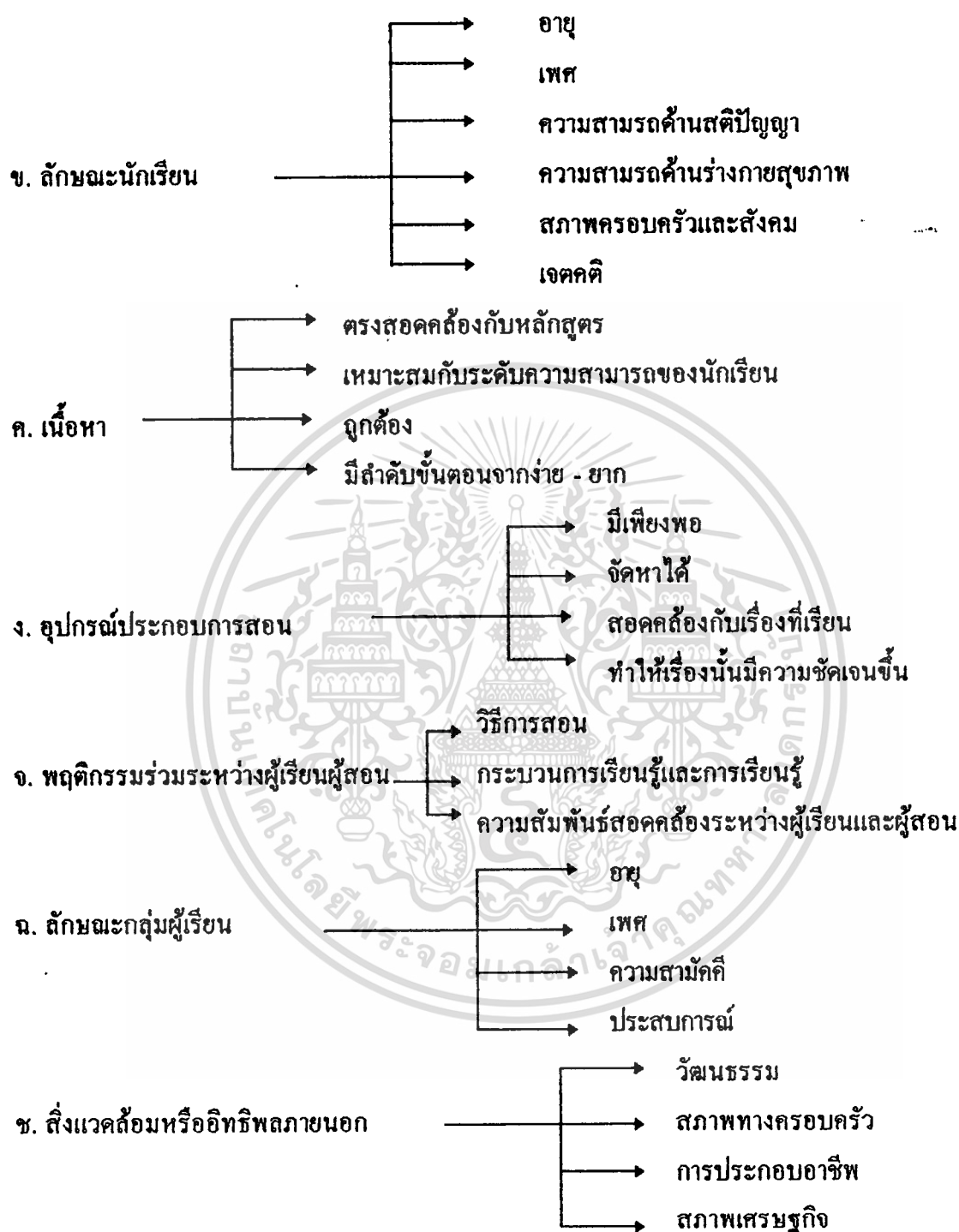
3.4 การจัดคุณค่า (Organization) เรียงลำดับจัดระบบของค่านิยมเพื่อใช้พัฒนาตนเองและในอาชีพ

3.5 การพัฒนาภินิสัย (Characterization) หรือสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือ โดยแสดงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะ ที่แน่นอนสม่ำเสมอเป็นอุดมคติที่บุคคลนั้นจะยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไป

การสอนวิชาเกษตรเพื่อทำให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย ได้ครบตามด้านหรือไม่และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมในแต่ละด้านถึงขั้นไหนนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของครูผู้สอน ลักษณะของนักเรียน เนื้อหาที่ให้ ความพร้อมของอุปกรณ์ประกอบการสอน พฤติกรรมร่วมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ลักษณะกลุ่มของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม/อิทธิพลภายนอก โดยปัจจัยดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนไปในรูปแบบต่าง ๆ ตามคุณลักษณะของแต่ละปัจจัย (แผนภูมิที่ 5)

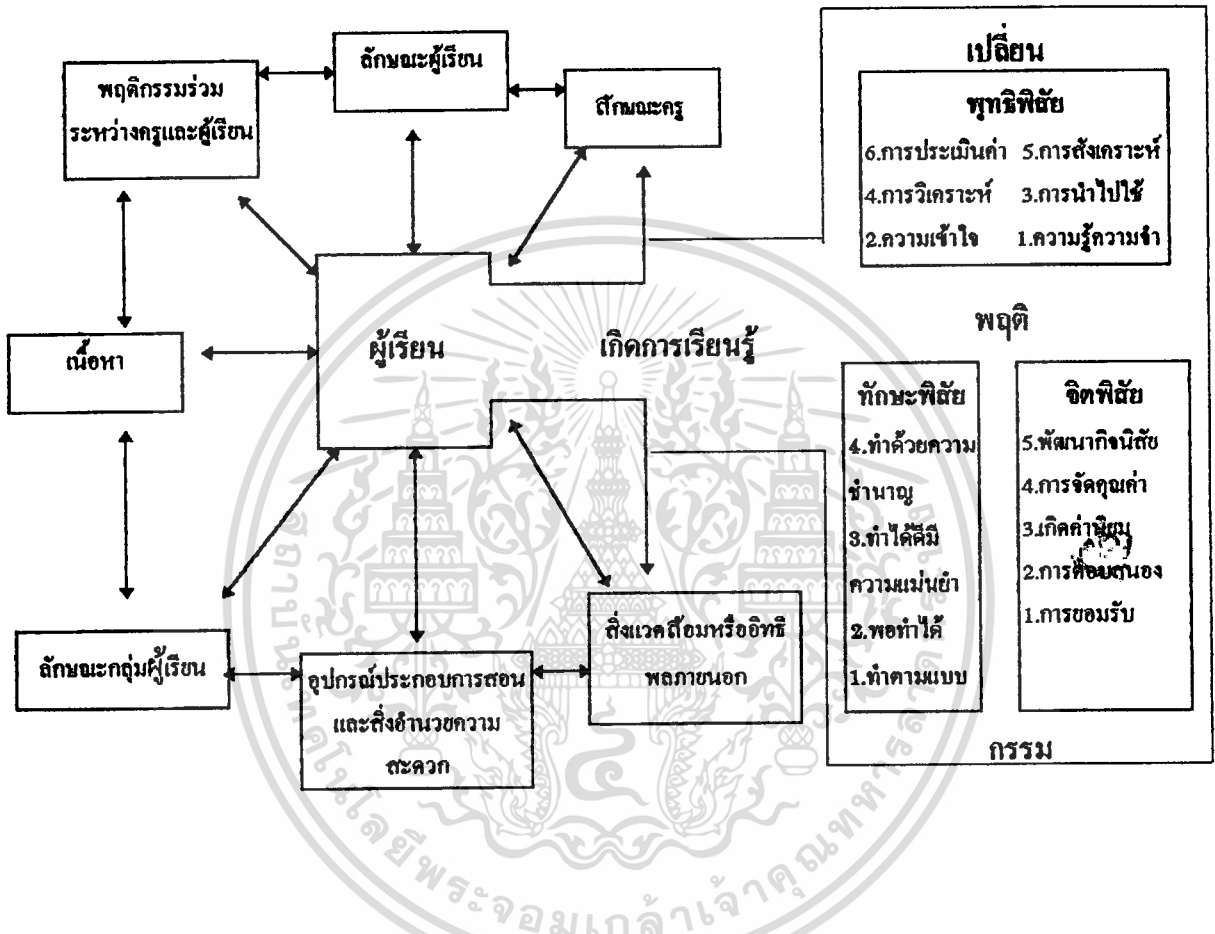
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ที่มา: คัดแปลงมาจาก รมณีย์ อาภาภิรม, วิธีสอนวิชาเกษตร 2531: 5-11 ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมานี้ต้องมีความสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแต่ละด้านให้ถึงขั้นสูงสุด ดังภาพแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กับขั้นพฤติกรรมที่เปลี่ยน (แผนภูมิที่ 6)

แผนภูมิที่ 6 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ที่มา : รณชัย อภาภิรม, วิจัยสอนวิชาเกษตร 2531: 5-11

เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 7 ดังกล่าว พบว่า ลักษณะครูจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขให้ปัจจัยอื่นๆ มีความเป็นไปได้และสามารถจัดให้สอดคล้องกันและกันจนทำให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้ตามที่หลักสูตรต้องการ ทั้งนี้ครูต้องมีความรู้ความสามารถในการเตรียมเนื้อหา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสามารถจัดเลือกวิธีการสอนกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม สามารถจัดเตรียมหาสื่ออุปกรณ์เข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาเสริมการเรียนการสอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถปรับปรุงพัฒนาการสอน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเตรียมการสอน

2.5.1.5 องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

ชาญชัย และพวงเพ็ญ อินทรประวัต (2532: 23) ได้ให้หลักการและองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อจะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นในระดับใดครูสอนมักจะมีลำดับการดำเนินการสอนดังนี้

1. การวางแผนการสอน ซึ่งเป็นการตั้งจุดมุ่งหมายพิจารณาเลือกกิจกรรมที่จะสอน เทคนิควิธีสอน การเตรียมสื่อการสอน

2. การปฏิบัติการสอนในห้องเรียน เมื่อรู้จุดมุ่งหมายและรู้ว่าจะต้องใช้เทคนิควิธีสอนใดแล้ว ต่อไปก็คือการปฏิบัติการสอนตามเทคนิควิธีนั้นๆ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3. การประเมินผล คือการที่ครูรวบรวมข้อมูลต่างๆเพื่อใช้ในการพิจารณาว่า การเรียนการสอนที่ได้ดำเนินการไปนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด การดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ มีความเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่นจะขาดส่วนใดไปเสียไม่ได้

องค์ประกอบ และแนวการจัดการสอนวิชาเกษตร ให้บังเกิดผลควรถือหลักดังนี้ (คณัย คิษยบุตร: 461 - 462)

1. ผู้สอนต้องเข้าใจจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรอย่างชัดเจน เพื่อสามารถทราบแนวทางที่จะจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน

2. ทำความเข้าใจจุดประสงค์ของวิชาโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาเกษตร มีลักษณะวิชาและความมุ่งหมายแตกต่างกัน

3. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และเขียนแผนการสอน โดยกำหนดจุดประสงค์ปลายทางให้ชัดเจน จะต้องเขียนเป็นเชิงพฤติกรรมที่สามารถประเมินได้

4. เน้นการสอนให้เหมาะสม กับรายวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้ต่างๆ วิชาหรือจุดประสงค์ใดเน้นการปฏิบัติ ผู้สอนต้องให้นักเรียนได้ลงปฏิบัติจริงด้วย

5. จัดสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และสภาพปัญหาที่นักเรียนประสบอยู่

6. การจัดชั้นเรียนควรจัดให้มีความพอเหมาะเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคปฏิบัติ

7. ควรใช้วิทยากรท้องถิ่นมาช่วยในการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียน หรือส่งนักเรียนไปฝึกและศึกษานอกสถานที่ เช่น แหล่งวิทยาการหรือสถานประกอบการเป็นต้น

8. การประเมินผลการเรียนในชั้นเรียน ต้องพิจารณาจากจุดประสงค์ของการสอน ถ้าเป็นการเรียนภาคปฏิบัติต้องประเมินผลจากการปฏิบัติวิชาการงานเน้นเรื่องปฏิบัติงาน จึงต้องให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญในด้านนิสัย และวิธีปฏิบัติงาน มากกว่าเน้นที่ผลงานส่วนวิชาชีพเน้นที่ทักษะการจัดการ และผลงาน

การจัดการเรียนการสอน ถ้าต้องการให้นักเรียนหรือผู้เรียนได้มีความรู้ดัง วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานในการเตรียมการเรียนการสอนดังที่กล่าวมา นอกจากนี้แล้ว ครูผู้สอนต้องจัดให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดมุ่งหมาย อัตราเวลา เรียน ตลอดจนการวัด-ผลและประเมินผลด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ครูจะจัดได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆเหล่านี้คือ

1. ครูรู้เรื่องการใช้หลักสูตรมากนักน้อยเพียงใด
2. ครูรู้วิธีการเตรียมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่เพียงใด
4. ครูผู้สอนได้มีการวัดผลและประเมินผลการสอนว่าตรงจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตร เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร (Population)

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 755 คน ที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 321 โรงเรียน ซึ่งมีสถานที่ตั้งอยู่ใน 5 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	หมายเหตุ
		ครูผู้สอนชั้น ป.5 และป.6	ครูผู้สอนชั้น ป.5 และป.6	
อ.เมืองหนองบัวลำภู	78	166	78	ส่วนใหญ่จะให้ครูคนเดียวสอน งานเกษตรทั้งชั้นป.5 และ ป.6 - บางโรงเรียนจะให้ครูประจำชั้น เป็นผู้สอนวิชางานเกษตร
อ.ศรีบุญเรือง	79	178	79	
อ.โนนสัง	60	128	60	
อ.สุวรรณคูหา	37	93	37	
อ.นากลาง	44	126	44	
กิ่งอ.นาหว้า	23	64	23	
รวม	321	755	321	

หมายเหตุ ข้อมูลสถิติการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2538 สปจ.หนองบัวลำภู : 7

ที่มา: ฝ่ายแผนพัฒนาการศึกษา สปจ.หนองบัวลำภู (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2538) นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนวิชาเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู มีรายละเอียดดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 321 คน โดยในทุกโรงเรียนมีตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน เนื่องจากแต่ละโรงเรียนจะมีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน

การเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก ซึ่งเลือกจากครูผู้สอนงานเกษตรเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เท่านั้น เพราะการเรียนการสอนงานเกษตรในระดับนี้ค่อนข้างชัดเจนในด้านเนื้อหาและการปฏิบัติงาน ทำให้ได้ข้อมูลที่ตรง และเนื่องจากจำนวนครูเกษตรที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ส่วนใหญ่มีครูสอนวิชาเกษตรเพียงคนเดียวจึงเลือกเจาะจงเอาโรงเรียนละ 1 คน แต่ถ้าโรงเรียนใดมีมากกว่าหนึ่งคนจะเลือก ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย คือจับฉลาก ให้ได้ตัวแทนเพียง 1 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ

1.1 คำถามแบบปลายปิด (Closed - end Question) หมายถึงคำถามที่คำถามขึ้นและกำหนดคำตอบไว้แล้ว

1.2 คำถามแบบปลายเปิด (Opened - end Question) หมายถึงคำถามที่ไม่มีคำตอบเตรียมไว้ ผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นผู้เขียนคำตอบตามความคิดเห็นของตน

การทำรหัส โดยกำหนดคำรหัสให้แก่คำตอบแต่ละข้อ เป็น 2-ขั้นตอน

ขั้นที่ 1. กำหนดคำรหัสคำตอบของคำถามแบบปลายปิด จะกำหนดให้ตั้งแต่เริ่มออกแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2. กำหนดคำรหัสคำตอบของแบบสอบถามปลายเปิด จะกำหนดได้ภายหลังหลังจากการได้คำตอบจากแบบสอบถามที่รับคืนมาแล้ว

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎีทางการศึกษา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนงานเกษตร

2. สร้างคำถามจากตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยต่อไปนี้

ก. สภาพพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้ถามเกี่ยวกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน - เฝ้าหวงสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อายุ
- อายุราชการ
- ศาสนา
- สถานภาพครอบครัว
- ระดับการศึกษา
- วุฒิการศึกษา
- ตำแหน่ง
- ภาระงานสอนและงานอื่นๆ

ข. สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

1. ด้านเนื้อหา จะสอบถามเกี่ยวกับ

- การได้เคยศึกษาหลักสูตรก่อนเตรียมเนื้อหา
- การได้รับรู้แนวทางการสอนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
- การนำเอาสิ่งที่รู้ไปใช้
- การรวบรวม/เรียบเรียงเนื้อหาด้วยตนเอง
- ความรู้ในเรื่องหลักการเรียบเรียงรวบรวมเนื้อหา
- ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอน
- การได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านวิธีการสอนและกิจกรรม

- ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของพฤติกรรมที่ต้องการเน้น
- รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติ
- ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ

3. ด้านการใช้สื่อการสอน/อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

- ปริมาณงบประมาณที่ได้รับเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตร
- ปัญหาในการจัดซื้อ
- ความต้องการชนิดของอุปกรณ์

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

- ความรู้และความเข้าใจเหตุผลในการวัด และประเมินผล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนงานเกษตร ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีบุญเรือง จำนวน 10 คนเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามความเข้าใจตรงกันของข้อคำถาม ที่จะนำไปสู่คำตอบที่ต้องการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. จัดทำแบบสอบถามและดำเนินการส่งและรับด้วยตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในพื้นที่และเพื่อแจ้งให้โรงเรียนทราบล่วงหน้า
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ส่งให้ครูอาจารย์ผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู รวมทั้งหมด 6 อำเภอจำนวน 321 โรงเรียน ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง ส่ง-รับ ประมาณอำเภอละ 10 วัน รวมเวลาทั้งสิ้น 60 วัน ได้รับแบบสอบถาม กลับคืนรวมทั้งสิ้น 294 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.59

การวิเคราะห์และการแปลผล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามในแต่ละวันได้แล้ว จะทำการตรวจสอบความถูกต้องทุกชุด นำไปทำการลงรหัส และบันทึกข้อมูลลงแผ่น Diskette เพื่อตรวจสอบข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for Social Sciences) for DOS Version 2.0 แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับแบบสอบถามแบบปลายปิด และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดด้วยตนเอง โดยนำคำตอบจากแบบสอบถามที่ได้มาจัดกลุ่มคำตอบ แล้วนำข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ผล หลังจากนั้นจึงนำผลการศึกษาวิจัยเสนอในรูปตารางและแผนภูมิ และแปลผลโดยการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอน วิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร (ตารางที่ 3 และแผนภูมิที่ 7-9)
2. สภาพการจัดการเรียนการสอน (แผนภูมิที่ 10-12)
3. สภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตรโดยพิจารณา 4 ด้าน ดังนี้
 - ก. ด้านเนื้อหา (ตารางที่ 4-29)
 - ข. ด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรม (ตารางที่ 30-35)
 - ค. ด้านการใช้สื่อการสอน/อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ตารางที่ 36-43)
 - ง. ด้านการวัดผลและประเมินผล (ตารางที่ 44-55)
4. ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชางานเกษตร (ตารางที่ 56)

สภาพพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

ผลการวิจัย พบว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.31 เป็นชาย และส่วนน้อย ร้อยละ 17.69 เป็นหญิง มีครูเกษตรมากกว่าครึ่งคือ ร้อยละ 62.2 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.9 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี โดยมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11-20 ปี ร้อยละ 66.0 รองลงมา ร้อยละ 22.1 มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 1-10 ปี และครูผู้สอนวิชางานเกษตรทุกคนนับถือศาสนาพุทธ โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัวสมรสแล้วและอยู่ด้วยกันร้อยละ 89.5

ระดับการศึกษาของครูผู้สอนวิชางานเกษตรพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.9 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า รองลงมา ร้อยละ 20.0 จบการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรี และมีจบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีเพียงร้อยละ 1.4 (ตารางที่ 3)

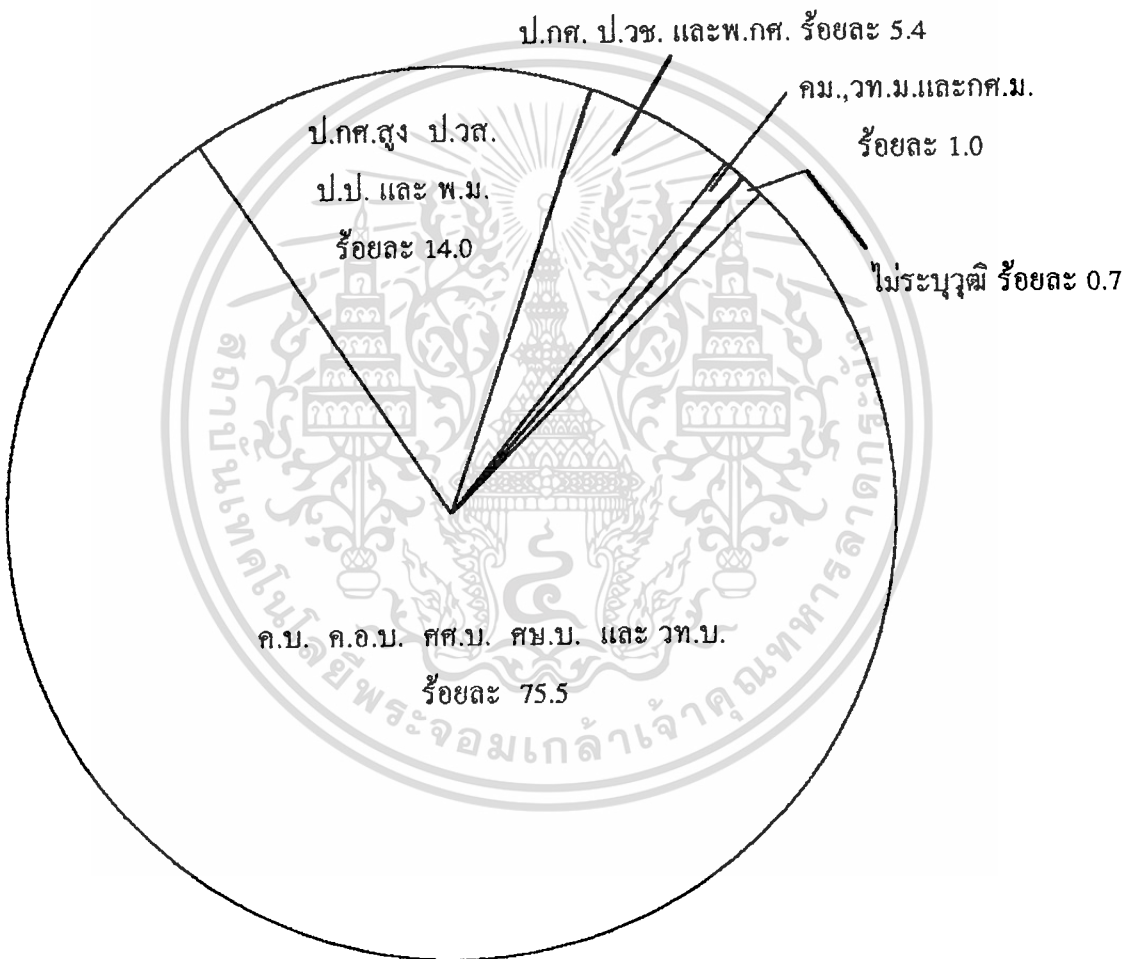
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3
สภาพพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

รายการ		จำนวน N =294	ร้อยละ
เพศ	ชาย	242	82.31
	หญิง	52	17.69
อายุตัว	ระหว่าง 21 - 30 ปี	20	6.8
	ระหว่าง 31 - 40 ปี	183	62.2
	ระหว่าง 41 - 50 ปี	76	25.9
	ระหว่าง 51 - 60 ปี	15	5.1
อายุราชการ	ระหว่าง 1 - 10 ปี	65	22.1
	ระหว่าง 11 - 20 ปี	194	66.0
	ระหว่าง 21 - 30 ปี	28	9.5
	ระหว่าง 31 - 40 ปี	5	1.7
	ไม่ระบุ	2	0.7
ศาสนา	นับถือศาสนา พุทธ	294	100.0
	นับถือศาสนา คริสต์	0	0
	นับถือศาสนา อิสลาม	0	0
	นับถือศาสนา อื่น ๆ	0	0
สถานภาพครอบครัว	โสด	25	8.5
	สมรสอยู่ด้วยกัน	263	89.5
	สมรสแยกกันอยู่	2	0.7
	หม้ายหย่าจากกัน	4	1.4
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	59	20.0
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	229	77.9
	สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.4
	ไม่ตอบ	2	0.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

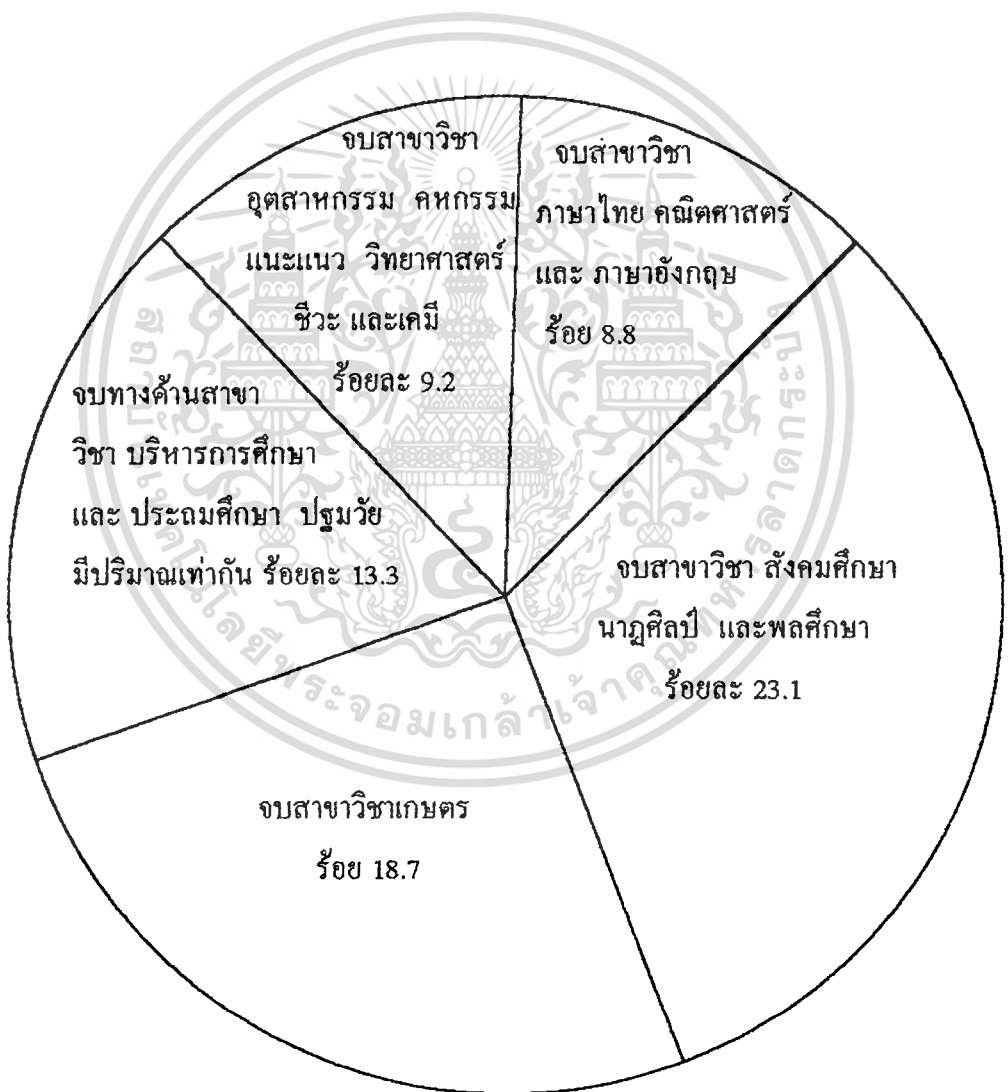
ทางด้านวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 มีวุฒิ ค.บ. ก.อ.บ. ศ.ศบ. ศ.ษบ. และ ว.ท.บ. รองลงมาร้อยละ 14.0 มีวุฒิ ป.กศ.สูง. ป.วส. ป.ป. และพ.ม. ร้อยละ 5.4 มีวุฒิ ป.กศ. ป.วช.และพ.กศ. ร้อยละ 1.0 มีวุฒิ คม. วท.ม. และ กศ.ม. และร้อยละ 0.7 ไม่ระบุวุฒิ (แผนภูมิที่ 7)

แผนภูมิที่ 7 จำนวนครูผู้สอนวิชางานเกษตรจำแนกตามวุฒิการศึกษา

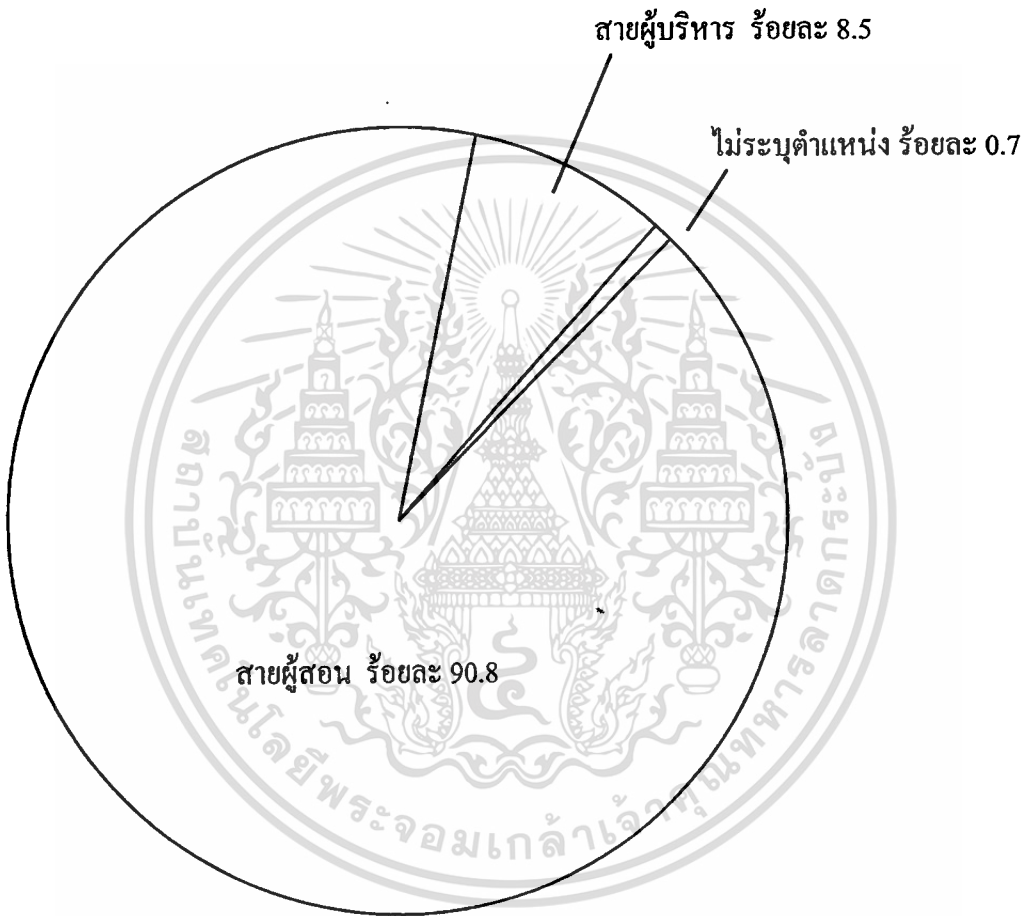
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางการศึกษาวิชาเอกของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่าส่วนใหญ่จบวิชาเอกสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่เกษตร ได้แก่ สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา นาฏศิลป์ และพลศึกษา ร้อยละ 23.1 จบวิชาเอกด้านบริหารการศึกษา และประถมศึกษา ปฐมวัยในปริมาณเท่ากัน คือร้อยละ 13.3 และจบด้านอื่นๆอีก เช่นอุตสาหกรรม คหกรรม เนาะแนว วิทยาศาสตร์ ชีวะ เคมี ร้อยละ 9.2 จบวิชาสาขาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 8.8 ที่จบสาขาวิชาเกษตร มีเพียงร้อยละ 18.7 เท่านั้น (แผนภูมิที่ 8)

แผนภูมิที่ 8 จำนวนครูผู้สอนวิชางานเกษตรจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

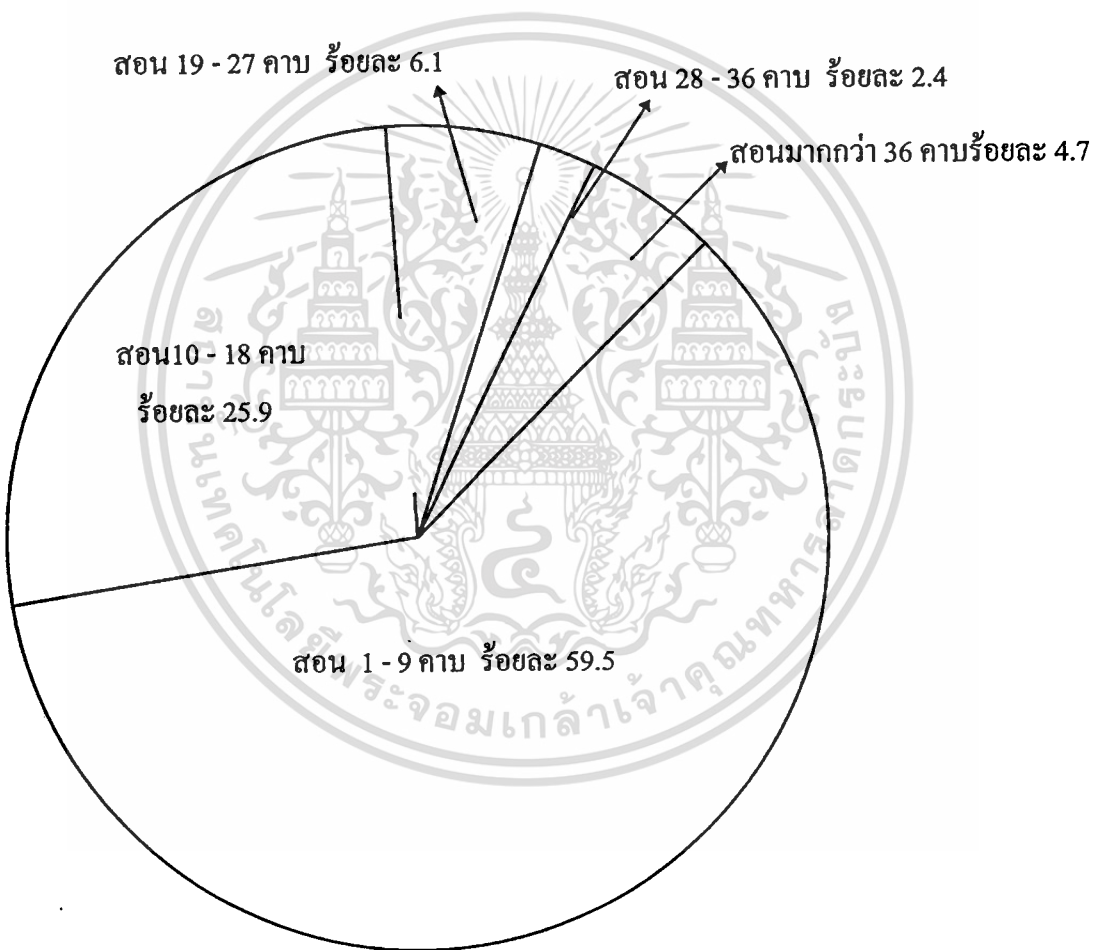
สำหรับตำแหน่งของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 90.8 ดำรงตำแหน่งสายผู้สอน มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 8.5 ที่ดำรงตำแหน่งสายผู้บริหาร และร้อยละ 0.7 ไม่ระบุตำแหน่ง (แผนภูมิที่ 9)

แผนภูมิที่ 9 ตำแหน่งปัจจุบันของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

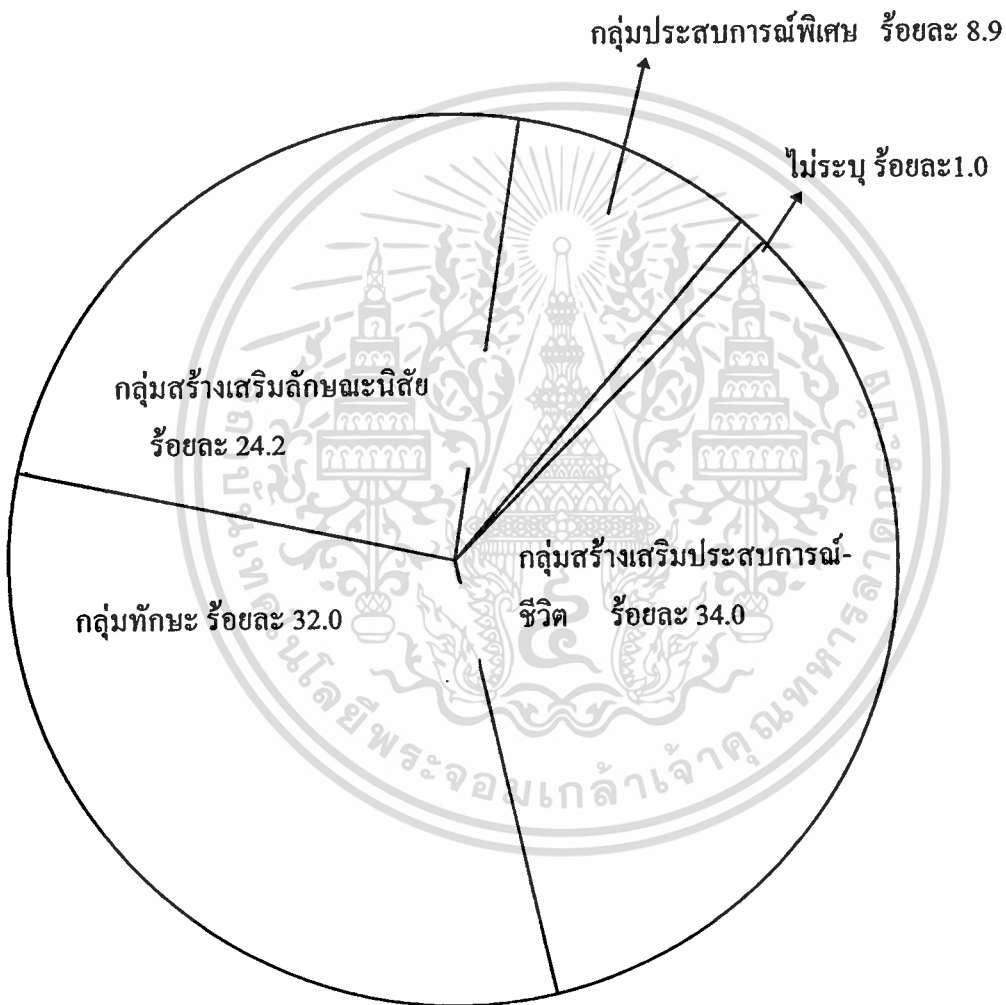
สภาพการจัดการเรียนการสอน

ภาระงานสอนวิชางานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ทำการสอนวิชางานเกษตร เฉลี่ย 1-18 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงไปสอนประมาณ 10-18 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 25.9 ทำการสอนประมาณ 19-27 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 6.1 ทำการสอนประมาณ 28-36 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 2.4 และทำการสอนมากกว่า 36 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 4.7 (แผนภูมิที่ 10)

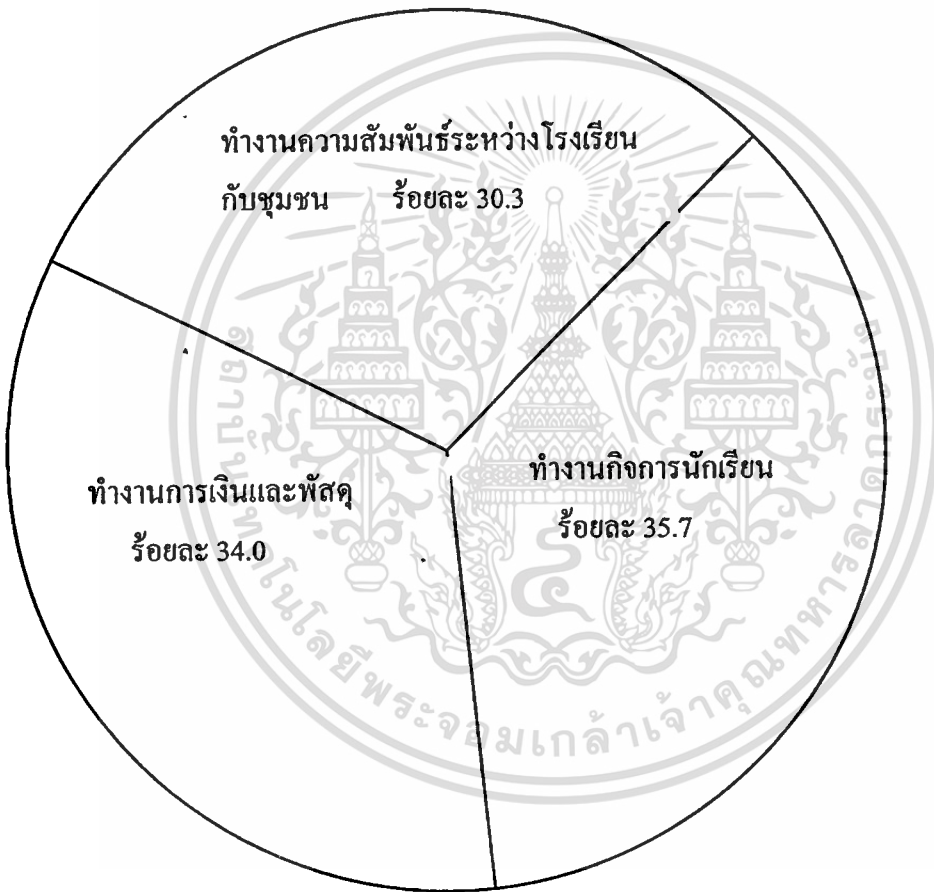
แผนภูมิที่ 10 ภาระงานสอนวิชางานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในหนึ่งสัปดาห์

นอกจากสอนวิชางานเกษตรแล้วยังมีภาระงานสอนวิชาอื่นๆอีก ประมาณ 10 - 18 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ สอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 34.0 รองลงไป สอนในกลุ่มวิชาทักษะ ร้อยละ 32.0 สอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 24.2 และสอนในกลุ่มวิชาประสบการณ์พิเศษ ร้อยละ 8.9 ไม่ระบุ ร้อยละ 1.0 (แผนภูมิที่ 11)

แผนภูมิที่ 11 ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตรนอกจากวิชางานเกษตร

ด้านการปฏิบัติงานอื่นๆนอกจากงานสอนแล้ว พบว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรต้องทำ
งานอื่นๆอีกประมาณ 1 - 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ ได้แก่งานกิจการนักเรียน ร้อยละ 35.7 รองลงไป
ร้อยละ 34.0 งานการเงินและพัสดุ และร้อยละ 30.3 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน (แผนภูมิที่ 12)

แผนภูมิที่ 12 ภาระงานอื่นๆ นอกจากงานสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรให้ความคิดเห็นในเรื่องการใช้หลักสูตร พบว่าร้อยละ 98.6 มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรจำเป็นต้องรู้ในเรื่องการใช้หลักสูตร และมีส่วนน้อย ร้อยละ 1 ที่มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่จำเป็นต้องรู้ในเรื่องการใช้หลักสูตรเลย (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6

ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในเรื่องการใช้หลักสูตร

ความคิดเห็น	จำนวน N =294	ร้อยละ
จำเป็นต้องรู้	290	98.6
ไม่จำเป็นต้องรู้	3	1.0
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	0.3

ในส่วนที่คิดว่าจำเป็นต้องรู้เรื่องการใช้หลักสูตรร้อยละ 54.5 ให้เหตุผลว่า จำเป็นต้องรู้เพราะทำให้ทราบเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายหลักสูตรและมีทิศทางเป้าหมายวิธีการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรทำให้สอนเด็กได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดตลอดทั้งใช้คิดเป็นหลักในการทำบันทึกการสอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามต้องการ และรองลงไปร้อยละ 12.4 ให้เหตุผลว่า ทำให้จัดกิจกรรมได้ตรงเป้าหมายเหมาะสมกับระดับชั้น เวลา ขั้นตอนการสอนต่างๆเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดในการเลือกสื่อ เนื้อหา จำนวนคาบ- และกิจกรรมต่างๆที่ใช้ดำเนินการ จึงถือเป็นแม่บทใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนทำให้รู้จักกลุ่มประสบการณ์ต่างๆทำให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 9.7 ให้เหตุผลว่า เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนและเป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนได้ถูกต้องตามหลักสูตรกำหนด และร้อยละ 6.6 ให้เหตุผลว่า ทำความเข้าใจหลักสูตรง่ายขึ้นเพราะเป็นข้อกำหนดในการเตรียมความพร้อมของเด็กจะได้นำความรู้ไปสอนเด็กตรงตามหลักสูตรและเป็นเครื่องมือในการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงสามารถนำขบวนการต่างๆไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7

เหตุผลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่ตอบว่าจำเป็นต้องรู้เรื่องการใช้หลักสูตร

เหตุผล	จำนวน N =290	ร้อยละ
1.ทำให้ทราบเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายหลักสูตรและมีทิศทางเป้าหมายวิธีการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรทำให้สอนเด็กได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดตลอดทั้งใช้ยึดเป็นหลักในการทำบันทึกการสอน ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามต้องการ	158	54.5
2.ทำให้จัดกิจกรรมได้ตรงเป้าหมายเหมาะสมกับระดับชั้น เวลา ขั้นตอน การสอนต่างๆเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดในการเลือกสื่อ เนื้อหา จำนวนคาบ และกิจกรรมต่างๆที่ใช้ดำเนินการ จึงถือเป็นแม่บทใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนทำให้รู้จักกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ทำให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพ	36	12.4
3.เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนและเป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนได้ถูกต้องตามหลักสูตรกำหนด	28	9.7
4.ทำความเข้าใจหลักสูตรง่ายขึ้นเพราะเป็นข้อกำหนดในการเตรียมความพร้อมของเด็กจะได้นำความรู้ไปสอนเด็กตรงตามหลักสูตรและเป็นเครื่องมือในการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงสามารถนำขบวนการต่างๆไปใช้ในการดำรงชีวิตได้	19	6.6
5.ไม่แสดงความคิดเห็น	49	16.8

สำหรับครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่ให้เหตุผลว่า ไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องการใช้หลักสูตรมีเพียงส่วนน้อยคือเพียง 2 รายเท่านั้น โดยให้เหตุผลว่าเข้าใจเนื้อหาที่อยู่แล้วและวิชางานเกษตรเป็นวิชาที่ถนัด (ตารางที่ 8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8

เหตุผลที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องการใช้หลักสูตร

เหตุผล	จำนวน N =3
1.เข้าใจเนื้อหาที่อยู่แล้วและวิชางานเกษตรเป็นวิชาที่ถนัด	2
2.ไม่แสดงความคิดเห็น	1

ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่า ครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 75.5 ส่วนครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม มีถึงร้อยละ 21.4 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9

การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาลบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

รายการ	จำนวน N =294	ร้อยละ
เคย	222	75.5
ไม่เคย	63	21.4
ไม่ตอบ	9	3.1

สำหรับครูผู้สอนวิชางานเกษตรจำนวน 63 คน ที่ไม่เคยอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน พบว่าร้อยละ 44.4 ให้เหตุผลว่าไม่มีโอกาสได้รับคัดเลือก ไม่มีโครงการและคำสั่งให้ไปอบรม รองลงมาร้อยละ 22.2 ให้เหตุผลว่า หน่วยงานต้นสังกัดไม่จัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรโดยตรงนอกจากนี้ยังตอบว่า เป็นครูบรรจุใหม่ และไม่เคยสอนงานเกษตรมาก่อน ร้อยละ 4.8 และ 3.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10

เหตุผลที่ไม่เคยอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

เหตุผล	จำนวน N = 63	ร้อยละ
1. ไม่มีโอกาสได้รับคัดเลือก ไม่มีโครงการและคำสั่งให้ไปอบรม	28	44.4
2. หน่วยงานต้นสังกัดไม่จัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรโดยตรง	14	22.2
3. เป็นครูบรรจุใหม่	3	4.8
4. ไม่เคยสอนงานเกษตรมาก่อน	2	3.2
5. ที่ผ่านมาให้เฉพาะครูประจำชั้นไปอบรม	4	6.4
6. ขาดงบประมาณ	1	1.6
7. ไม่แสดงความคิดเห็น	11	17.4

ทางด้านครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่เคยเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตร ร้อยละ 82.8 บอกถึงเนื้อหาการฝึกอบรมมีเรื่องแนวการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนในวิชางานเกษตร โดยกล่าวถึงแนวการสอนและการจัดกิจกรรมในวิชางานเกษตร ประมาณ ร้อยละ 1-20 ของการฝึกอบรม และครูเกษตรที่เข้าฝึกอบรมอีก ร้อยละ 17.1 บอกว่าเนื้อหาการฝึกอบรมไม่มีเรื่องแนวการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนในวิชางานเกษตรเลย (ตารางที่ 11 และตารางที่ 12)

ตารางที่ 11

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
ในกลุ่มครูงานและพื้นฐานอาชีพที่มีต่อเนื้อหาที่ฝึกอบรม

กิจกรรมในการอบรม	จำนวน N = 222	ร้อยละ
ได้กล่าวถึงแนวการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนในวิชางานเกษตร	184	82.8
ไม่ได้กล่าวถึงเลย	38	17.1

ตารางที่ 12

ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่บอกว่าในการฝึกอบรมได้กล่าวถึงแนวการสอน
และการจัดกิจกรรมการสอนวิชางานเกษตร

ปริมาณของเนื้อหาที่เกี่ยวกับแนวการสอนและ การจัดกิจกรรมการสอนในวิชางานเกษตร	จำนวน N=184	ร้อยละ
1.ประมาณ ร้อยละ 1-20 ของการอบรม	77	41.8
2.ประมาณ ร้อยละ 21-40 ของการอบรม	45	24.5
3.ประมาณ ร้อยละ 41-60 ของการอบรม	29	15.8
4.ประมาณ ร้อยละ 61-80 ของการอบรม	18	9.8
5.ประมาณ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของการอบรม	6	3.2
6.ไม่ตอบ	9	4.9

การนำความคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรหลังจากได้ผ่านการอบรม พบว่าร้อยละ 34.8 นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเผยแพร่ให้เพื่อนครูที่สอนวิชาเดียวกันทราบ รองลงมาร้อยละ 31.5 นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับตัวเอง ร้อยละ 17.9 ไม่ได้นำไปใช้เลย และร้อยละ 12.5 นำไปใช้กับนักเรียนในห้องเรียนที่สอนบ้างแต่ไม่มากเหมือนวิชาอื่น ๆ โดยนำเอาไปใช้เพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 13)

โดยครูผู้สอนวิชางานเกษตร จำนวน 22 คน บอกว่าไม่ได้นำเอาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเลยนั้น ได้ให้เหตุผลว่า มีภาระงานสอนมากสอนหลายวิชาทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมกับการปฏิบัติงานจริงแตกต่างกัน และเห็นว่าทางโรงเรียน หรือชุมชนไม่ให้ความสำคัญต่อวิชางานเกษตรนี้เท่าที่ควร (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 13

การนำความคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

การนำมาใช้หลังจากการอบรม	จำนวน N =184	ร้อยละ
1.นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับตัวเอง	58	31.5
2.นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเผยแพร่ให้เพื่อนครูที่สอนวิชาเดียวกันทราบ	64	34.8
3.ไม่ได้นำไปใช้เลย	33	17.9
4.นำไปใช้กับนักเรียนในห้องเรียนที่สอนบ้างแต่ไม่มากเหมือนวิชาอื่นๆ โดยนำเอาไปใช้เพียงเล็กน้อย	23	12.5
5.ไม่ระบุ	6	3.3

ตารางที่ 14

เหตุผลที่ไม่ได้นำความคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

เหตุผล	จำนวน N =33
1.ทำการสอนวิชาอื่นมากเกินไปเวลาไม่พอครูคนเดียวต้องทำงานอื่นด้วย	20
2.อบรมมาสวนทางกับการปฏิบัติงานจริง	5
3.ทางโรงเรียนและชุมชนไม่ให้ความสำคัญต่อวิชานี้เท่าที่ควร	5
4.ไม่แสดงความคิดเห็น	3

จากตารางในด้านแหล่งที่มาของเนื้อหาวิชางานเกษตรที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า ครูผู้สอนงานเกษตรมากกว่าครึ่งร้อยละ 66.2 ได้มาจากหนังสือเรียนและคู่มือครูการสอนวิชางานเกษตร ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ รองลงไปร้อยละ 33.2 ได้มาจากหนังสือเรียนที่มีขายทั่วไปในท้องตลาด และร้อยละ 0.3 ได้มาจากแผนการสอนกลุ่ม กพอ. ของเขตการศึกษา 9 (ตารางที่ 15)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 15
ที่มาของเนื้อหาวิชางานเกษตรที่ใช้สอนอยู่ในปัจจุบัน

รายการ	จำนวน N =294	ร้อยละ
1.ได้มาจากหนังสือเรียนที่มีขายทั่วไปในท้องตลาด	98	33.2
2.ได้จากหนังสือเรียนและคู่มือครูการสอนวิชางานเกษตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	194	66.2
3.ใช้แผนการสอน กพอ.ของเขตการศึกษา 9	1	0.3
4.ไม่ระบุ	1	0.3

ในเรื่องเกี่ยวกับการเขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้ใช้สอนเองของครูผู้สอนวิชางานเกษตรนั้น พบว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 66.7 ไม่ได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้สอนเอง ที่เหลือร้อยละ 32.7 ครูผู้สอนงานเกษตรได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้สอนเอง (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16
การเขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้ใช้สอนเอง

รายการ	จำนวน N =294	ร้อยละ
1.ไม่ได้เขียน	196	66.6
2.ได้เขียนและรวบรวมเอง	96	32.7
3.ไม่ตอบ	2	0.7

ในส่วนที่ไม่ได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาไว้ใช้สอนเองนั้น พบว่าประมาณครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 52.0 ให้เหตุผลว่า เพราะได้อาศัยตำราจากแหล่งวิชาการ คู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ บันทึกการสอนที่มีอยู่แล้ว แบบเรียนและหนังสือเรียนสำเร็จรูปที่มีขายในท้องตลาด เพราะเนื้อหาชัดเจนอยู่แล้ว รองลงมาร้อยละ 18.4 ให้เหตุผลว่า เพราะไม่มีเวลาพอสอนหลายชั้น สอนหลายกลุ่มประสบการณ์ และทำงานอื่นๆมากด้วย ร้อยละ 8.2 ให้เหตุผลว่า เพราะขาดทักษะไม่มีความชำนาญ ไม่รู้แนวทาง ไม่ได้เรียนมาทางเกษตร ขาด

เอกสารคู่มือในการเขียนแต่ก็ทำเป็นแผนการสอน (ตารางที่ 17)
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 17

เหตุผลที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่ได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาเพื่อใช้สอนด้วยตนเอง

เหตุผล	จำนวน N =196	ร้อยละ
1.ในแต่ละปีการศึกษาจะมีการเปลี่ยนวิชาสอนอยู่เรื่อยๆ ไม่แน่นอน	5	2.6
2.ได้อาศัยตำราจากแหล่งวิชาการ คู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ บันทึกการสอนที่มีอยู่แล้ว แบบเรียนและหนังสือเรียนสำเร็จรูปที่มีใน ห้องตลาดเพราะเนื้อหาชัดเจนอยู่แล้ว	102	52.0
3.ไม่มีเวลาพอ สอนหลายชั้น หลายกลุ่มประสบการณ์ และทำงานอื่นๆ มากด้วย	36	18.4
4.ขาดทักษะไม่มีความชำนาญ ไม่รู้แนวทาง ไม่ได้เรียนมาทางเกษตร ขาดเอกสารคู่มือในการเขียนแต่ก็ทำเป็นแผนการสอน	16	8.2
5.เป็นวิชาปลีกย่อยในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูมีความรู้พื้นฐาน พอจะสอนได้อยู่แล้ว	2	1.0
6.สอนตามแผนการสอนและข้อตกลงของกลุ่มโรงเรียนที่ร่วมกันทำขึ้น	1	0.5
9.ไม่แสดงความคิดเห็น	34	17.3

สำหรับครูผู้สอนวิชางานเกษตร ที่เขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้ใช้สอนเองพบว่าครูผู้สอนงานเกษตรมากกว่าครึ่งร้อยละ 60.4 ได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา รองลงมาร้อยละ 19.8 ได้ทำตามข้อตกลงของกรรมการกลุ่ม/วิชาการกลุ่มโรงเรียน ร้อยละ 10.4 ไม่ได้ศึกษาหลักสูตรแต่นำตำรามาหลายๆเล่มแล้วเขียนเอง ร้อยละ 6.4 ทำตามคำแนะนำของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และร้อยละ 2.0 ใช้หนังสือคู่มือครูแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18

วิธีปฏิบัติในการเขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้ใช้สอนเอง

รายการ	จำนวน N =96	ร้อยละ
1.ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา	58	60.4
2.ไม่ได้ศึกษาหลักสูตรแต่นำตำรามาหลายๆเล่มแล้วเขียนเอง	10	10.4
3.ทำตามคำแนะนำของศึกษานิเทศก์ สปจ.	6	6.4
4.ทำตามข้อตกลงของกรรมการกลุ่ม/วิชาการกลุ่มโรงเรียน	19	19.8
5.ใช้หนังสือคู่มือครูแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสิ่งแวดล้อม	2	2.0
6.ไม่ระบุ	1	1.0

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้จัดลำดับความของหัวข้อเรื่องในเนื้อหาวิชางานเกษตรที่
ควรเน้นในการสอนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โดยเรียงลำดับความสำคัญไว้ดังนี้

ลำดับที่ 1. การปลูกพืช วิธีการปลูกพืชที่ถูกต้อง และการใช้ส่วนที่เหลือจากไร่นา
สวนผสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ลำดับที่ 2 การเลี้ยงสัตว์และการฝึกทักษะความชำนาญและทักษะปฏิบัติ และการ
ประมง

ลำดับที่ 3. การขยายพันธุ์พืชโดยไม่อาศัยเพศ

ลำดับที่ 4. การใช้ปุ๋ย การเตรียมดินและการเกษตรแผนใหม่

ลำดับที่ 5. เครื่องมือทางการเกษตรประเภทต่างๆ

ลำดับที่ 6. การตลาด การจัดการจำหน่ายผลผลิตและการแปรรูป (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19

ลำดับความสำคัญของหัวข้อเรื่องที่ควรเน้นในการสอนวิชางานเกษตร

รายการ	ความสำคัญของหัวข้อเรื่องที่ควรเน้น									
	ลำดับที่ 1		ลำดับที่ 2		ลำดับที่ 3		ลำดับที่ 4		ลำดับที่ 5	
	จำนวน 294	ร้อยละ	จำนวน 294	ร้อยละ	จำนวน 294	ร้อยละ	จำนวน 294	ร้อยละ	จำนวน 294	ร้อยละ
1.การปลูกพืช วิธีการปลูกพืชที่ถูกต้อง และการใช้ส่วนที่เหลือจาก ไร่สวนผสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์	106	36.0	56	19.0	43	14.7	28	9.5	17	5.8
2.เครื่องมือทางการเกษตรประเภทต่างๆ	30	10.2	31	10.5	34	11.6	26	8.9	19	6.4
3.การเลี้ยงสัตว์และการฝึกทักษะความชำนาญและทักษะปฏิบัติ และ การประมง	22	7.5	57	19.4	30	10.2	24	8.1	18	6.1
4.การขยายพันธุ์พืชโดยไม่อาศัยเพศ	35	11.9	48	16.3	30	10.2	27	9.2	14	4.8
5.การบำรุงรักษา การอนุรักษ์พืชและสัตว์ โดยปฏิบัติจริงการนำการ ศึกษาเกษตร ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้โดยเน้น อาชีพในท้องถิ่นและงานอื่นๆ	54	18.4	20	6.8	27	9.2	-	-	10	3.4
6.การใช้ปุ๋ย การเตรียมดินและการเกษตรแผนใหม่	10	3.4	31	10.6	15	5.1	32	10.9	-	-
7.การตลาด การจัดการจำหน่ายผลผลิตและการแปรรูป	-	-	4	1.4	29	9.9	-	-	17	5.8
8.คนที่ไม่เลือก	37	12.6	47	16.0	86	29.3	157	53.4	199	67.7

จากการสอบถามเกี่ยวกับการเตรียมการสอนเพื่อใช้ทำแผนการสอนระยะยาว(ตลอดภาคเรียน)ของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่ามากกว่าครึ่งร้อยละ 66.3 ไม่ได้เตรียม แต่ใช้หนังสือต่างๆและมีเพียงร้อยละ 32.7 เท่านั้นที่ได้เตรียมด้วยตนเอง (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20

การเตรียมการสอนเพื่อใช้ทำแผนการสอนระยะยาว (ตลอดภาคเรียน)

รายการ	จำนวน N =294	ร้อยละ
ได้เตรียมด้วยตนเอง	96	32.7
ไม่ได้เตรียม แต่ใช้หนังสือต่าง ๆ	195	66.3
ไม่ตอบ	3	1.0

ในส่วนที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่ได้เตรียมการสอนระยะยาวแต่ใช้หนังสือต่าง ๆ นั้น พบว่า ร้อยละ 42.1 ครูผู้สอนใช้คู่มือครูวิชางานเกษตร รองลงไปร้อยละ 19.5 ครูผู้สอนใช้คู่มือหลักสูตร ร้อยละ 18.9 ครูผู้สอนใช้แผนการสอนของกรมวิชาการ ร้อยละ 14.4 ครูผู้สอนใช้แผนการสอน/บันทึกการสอนที่ผู้อื่นทำไว้ และมีส่วนน้อยเพียงร้อยละ 4.6 ที่ครูผู้สอนใช้หนังสือสมบูรณ์แบบตามท้องตลาดและทำเป็นแผนการสอนระยะสั้น (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21

หนังสือต่างๆที่ใช้ในกรณีที่ไม่ได้เตรียมการสอนระยะยาว (ตลอดภาคเรียน)

รายการหนังสือที่ใช้	จำนวน N =195	ร้อยละ
1.คู่มือครูวิชางานเกษตร	82	42.1
2.คู่มือหลักสูตร	38	19.5
3.แผนการสอนของกรมวิชาการ	37	18.9
4.แผนการสอน/บันทึกการสอนที่ผู้อื่นทำไว้	28	14.4
5.ใช้หนังสือสมบูรณ์แบบตามท้องตลาดและทำเป็นแผนการสอนระยะสั้น	9	4.6
6.ไม่ตอบ	1	0.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการเตรียมการสอนระยะยาวของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่าร้อยละ 42.7 ได้ศึกษาคู่มือหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เอกสารทางวิชาการ หนังสือเรียน ศึกษาเนื้อหาที่จะสอน ศึกษาเนื้อหาจากหลักสูตร รวบรวมเนื้อหาและทดลองปฏิบัติ รองลงไปร้อยละ 27.1 ปฏิบัติตามคู่มือหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ แล้วบันทึกรายละเอียดทำเป็นบันทึกการสอน เขียนเป็นแผนการสอนและทำเป็นกำหนดการสอนง่ายๆ ร้อยละ 16.7 ศึกษาหลักสูตร โครงสร้าง จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมทำแผนการ-สอนล่วงหน้าแบ่งเนื้อหาจากหลักสูตร คุรยละเอียดงานแต่ละงาน ศึกษาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น กำหนดเรื่องที่จะสอนนำเอาคู่มือครู แผนการสอนมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพ-ท้องถิ่น และร้อยละ 13.5 ศึกษาวิเคราะห์คัดเลือกเนื้อหาในหลักสูตร ระยะเวลา จำนวนคาบ กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และวางแผนจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การสอน

(ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22

การปฏิบัติในกรณีได้เตรียมการสอนระยะยาวของครูด้วยตนเอง

วิธีปฏิบัติ	จำนวน N=96	ร้อยละ
1.ศึกษาคู่มือหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เอกสารทางวิชาการ หนังสือเรียน ศึกษาเนื้อหาที่จะสอน ศึกษาเนื้อหาจากหลักสูตร รวบรวมเนื้อหาและทดลองปฏิบัติ	41	42.7
2.ปฏิบัติตามคู่มือหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ แล้วบันทึกรายละเอียดทำเป็นบันทึกการสอน เขียนเป็นแผนการสอนและทำเป็นกำหนดการสอนง่ายๆ	26	27.1
3.ศึกษาหลักสูตร โครงสร้าง จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมทำแผนการสอนล่วงหน้าแบ่งเนื้อหาจากหลักสูตร คุรยละเอียดงานแต่ละงาน ศึกษาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น กำหนดเรื่องที่จะสอนนำเอาคู่มือครู แผนการสอนมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	16	16.7
4.ศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกเนื้อหาในหลักสูตร ระยะเวลา จำนวนคาบ กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และวางแผนจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การสอน	13	13.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเวลาเกี่ยวกับการเตรียมการสอน รายสัปดาห์หรือการเตรียมการสอนระยะสั้น ของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 71.0 ครูผู้สอนมีเวลาในการเตรียมการสอน และมีเพียงส่วนน้อยที่ครูผู้สอนไม่มีเวลาเลย คิดเป็นร้อยละ 28.3 (ตารางที่ 23)

ในกรณีที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนระยะสั้นนั้น พบว่าร้อยละ 38.6 ให้เหตุผลว่าครูไม่มีเวลา สอนหลายกลุ่มประสบการณ์(สอนรวมทุกวิชา)ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 และครูมีงานอื่นมาก รองลงไปร้อยละ 33.7 ให้เหตุผลว่าสอนมาหลายปีแล้วไม่จำเป็นต้องเตรียมการสอนก็สอนได้ และการสอนได้เน้นวิชาอื่นมากกว่าวิชางานเกษตร และร้อยละ 12.0 ให้เหตุผลว่าต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนระยะยาวของวิชาอื่น ๆ มากแล้ว (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 23

เวลาในการเตรียมการสอนระยะสั้น(เตรียมสอนแต่ละสัปดาห์)ของครูผู้สอน

รายการ	จำนวน N =294	ร้อยละ
ไม่มีเวลาเลย	83	28.3
มีเวลา	209	71.0
ไม่ตอบ	2	0.7

ตารางที่ 24

เหตุผลที่ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนระยะสั้นของครูผู้สอน

เหตุผล	จำนวน N =83	ร้อยละ
1.สอนมาหลายปีแล้วไม่จำเป็นต้องเตรียมการสอน การสอนได้เน้นวิชาอื่นมากกว่าวิชางานเกษตร	28	33.7
2.ครูไม่มีเวลา สอนหลายกลุ่มประสบการณ์(สอนรวมทุกวิชา)ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และครูมีงานอื่นมาก	32	38.6
3.ต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนระยะยาวของวิชาอื่น ๆ มากแล้ว	10	12.0
4.ไม่ระบุ	13	15.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนที่ครูผู้สอนมีเวลาในการเตรียมการสอนระยะสั้นนั้น พบว่าร้อยละ 44.5 มีเวลาเตรียมการสอนประมาณสัปดาห์ละ 1 - 3 ชั่วโมง รองลงไปร้อยละ 30.6 มีเวลาเตรียมการสอนประมาณสัปดาห์ละ 4 - 6 ชั่วโมง ร้อยละ 14.9 มีเวลาเตรียมการสอนประมาณสัปดาห์ละ 7 - 9 ชั่วโมง ร้อยละ 6.2 มีเวลาเตรียมการสอนประมาณสัปดาห์ละมากกว่า 10 ชั่วโมง และ ร้อยละ 2.4 มีเวลาเตรียมการสอนประมาณสัปดาห์ละน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25

เวลาที่ใช้ในการเตรียมการสอนระยะสั้นของครูผู้สอน

รายการ	จำนวน N = 209	ร้อยละ
ประมาณสัปดาห์ละ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	5	2.4
ประมาณสัปดาห์ละ 1 - 3 ชั่วโมง	93	44.5
ประมาณสัปดาห์ละ 4 - 6 ชั่วโมง	64	30.6
ประมาณสัปดาห์ละ 7 - 9 ชั่วโมง	31	14.9
ประมาณสัปดาห์ละ มากกว่า 10 ชั่วโมง	13	6.2
ไม่ระบุ	3	1.4

ในเรื่องเกี่ยวกับความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชาการเกษตร ของครูผู้สอนวิชาการเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ ครูผู้สอนมีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอน ร้อยละ 93.2 และมีเพียงส่วนน้อยที่ครูผู้สอนวิชาการเกษตรไม่มีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอน คือ ร้อยละ 6.1 (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26

ความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตร

รายการ	จำนวน N =294	ร้อยละ
ต้องการ	274	93.2
ไม่ต้องการ	18	6.1
ไม่ตอบ	2	0.7

ในกรณีที่ครูผู้สอนมีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตรนั้น พบว่า ร้อยละ 50.0 ครัวใช้เวลา ในการอบรมประมาณ 1 - 3 วัน รองลงไปร้อยละ 33.2 ครัวใช้เวลา ในการอบรมประมาณ 4 - 6 วัน ร้อยละ 9.1 ครัวใช้เวลาในการอบรมประมาณ 7 - 9 วัน และร้อยละ 7.7 ครัวใช้เวลาในการอบรมมากกว่า 10 วัน (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27

ระยะเวลาที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตร

ระยะเวลา	จำนวน N =274	ร้อยละ
ครัวใช้เวลาในการอบรมประมาณ 1 - 3 วัน	137	50.0
ครัวใช้เวลาในการอบรมประมาณ 4 - 6 วัน	91	33.2
ครัวใช้เวลาในการอบรมประมาณ 7 - 9 วัน	25	9.1
ครัวใช้เวลาในการอบรมประมาณ มากกว่า 10 วัน	21	7.7

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่ตอบว่า ไม่ต้องการที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตร ให้เหตุผลว่า โรงเรียนและชุมชนเห็นว่าเป็นวิชาที่ไม่สำคัญเป็นวิชาย่อยๆในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นวิชาที่ไม่ถนัดสอนและไม่ได้เรียนมาทางด้านนี้โดยตรง และบอกว่าสอนตามคู่มือครูก็เพียงพอแล้ว (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28

เหตุผลที่ไม่ต้องการที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตร

เหตุผล	จำนวน N = 18
1. เป็นวิชาที่ไม่ถนัดสอน และไม่ได้เรียนมาทางด้านนี้	3
2. โรงเรียนและชุมชนเห็นว่าเป็นวิชาที่ไม่สำคัญ เป็นวิชาย่อยๆ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	6
3. สอนตามคู่มือครูก็เพียงพอแล้ว	3
4. ไม่แสดงความคิดเห็น	6

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องการให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรนั้น พบว่า ร้อยละ 20.4 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนโดยแนะนำการสอนงานเกษตรให้คำแนะนำให้ความรู้ในทิศโครงการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสร้างขวัญกำลังใจต่อผู้ได้บังคับบัญชา โดยพาไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ รองลงมาร้อยละ 17.7 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ อย่างเต็มที่ โดยโฆษณาประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และชุมชน ร้อยละ 16.7 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนโดยจัดเตรียมหาอุปกรณ์สื่อการสอนและติดตามผลการปฏิบัติงานสนับสนุนตามนโยบายของรัฐบาล โดยคอยแนะนำให้จัดการเรียนการสอนให้ครบตามเนื้อหา ให้เด็กได้เรียนโดยเน้นการปฏิบัติจริง และจัดหาหนังสืออ่านประกอบ ตามลำดับ และมีเพียงส่วนน้อยที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้การสนับสนุนเลย คิดเป็นร้อยละ 6.5 (ตารางที่ 29)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 29

การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของผู้บริหาร

รายการ	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.แนะแนวการสอนงานเกษตรให้คำแนะนำให้ความรู้ในทิศทางการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสร้างขวัญกำลังใจต่อผู้ได้บังคับบัญชา และพาไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่	60	20.4
2.ให้การสนับสนุนโครงการต่างๆอย่างเต็มที่โดยโฆษณาประสานงานขอ ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และชุมชน	52	17.7
3.จัดเตรียมหาอุปกรณ์สื่อการสอนและติดตามผลการปฏิบัติงาน สนับสนุนตามนโยบายของรัฐบาลโดยคอยแนะนำให้จัดการเรียนการ สอนให้ครบตามเนื้อหา ให้เด็กได้เรียนโดยเน้นการปฏิบัติจริงและจัดหา หนังสืออ่านประกอบ	49	16.7
4.จัดหางบประมาณมาสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการอบรมเชิง ปฏิบัติการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชางานเกษตร	46	15.6
5.สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ วัสดุ สื่อ และ ให้ความร่วมมือในการ จัดหาอุปกรณ์การเกษตร	42	14.3
6.จัดหาที่สำหรับทำแปลงเพาะปลูก	23	7.9
7.ไม่ให้การสนับสนุนเลย	19	6.5
8.ไม่แสดงความคิดเห็น	3	1.0

ข. ด้านวิธี การสอน และการจัดกิจกรรม

จากการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชางานเกษตรเกี่ยวกับเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับเด็กนักเรียนในด้านต่าง ๆ นั้นพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.4 เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใน ด้านทักษะพิสัย รองลงไป ร้อยละ 16.3 เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านจิตพิสัย และร้อยละ 10.5 เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านพุทธิพิสัย (ตารางที่ 30)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 30

พฤติกรรมที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรต้องการสอนเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนักเรียน

ความคิดเห็น	จำนวน N =294	ร้อยละ
ด้านพุทธิพิสัย	31	10.5
ด้านทักษะพิสัย	210	71.4
ด้านจิตพิสัย	48	16.3
ไม่ระบุ	5	1.7

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในวิชางานเกษตร โดยให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้ (ตารางที่ 31)

- 1.ให้ปลูกพืชผักสวนครัว และพืชต่างๆ เช่น กัลล้วย ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ยูคาลิปตัส ไม้ยืนต้น พืชสมุนไพร พืชบำรุงดิน (ร้อยละ 47.6)
- 2.ให้เพาะกล้าไม้ ขยายพันธุ์พืช และการใช้อุปกรณ์การเกษตรการ (ร้อยละ 17.3)
- 3.ให้ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การใช้ปุ๋ย การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้อง (ร้อยละ 14.6)
- 4.ทำการประมงการเลี้ยงสัตว์ต่างๆในโรงเรียนและการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด(ร้อยละ 14.3)
- 5.ทำการแปรรูปและการจำหน่ายผลผลิต (ร้อยละ 6.2)

ตารางที่ 31

การปฏิบัติงานของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

งานที่ปฏิบัติ	จำนวน N =294	ร้อยละ
1.ให้ปลูกพืชผักสวนครัว และพืชต่างๆ เช่น กัลล้วย ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ยูคาลิปตัส ไม้ยืนต้น พืชสมุนไพร พืชบำรุงดิน	140	47.6
2.ให้เพาะกล้าไม้ ขยายพันธุ์พืช และการใช้อุปกรณ์การเกษตร	51	17.3
3.การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การใช้ปุ๋ย การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้อง	43	14.6
4.การประมง การเลี้ยงสัตว์ต่างๆในโรงเรียนและการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด	42	14.3
5.การแปรรูปและการจำหน่ายผลผลิต	18	6.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ก่อนขึ้นฉลากใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติวิชางานเกษตรของครูผู้สอน พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.4 ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการสอนเองโดยยึดวัตถุประสงค์ของเนื้อหาเป็นหลัก รองลงไป ร้อยละ 3.4 ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการสอนด้วยวิธีอื่น ๆ โดยได้ระบุว่า จัดตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ที่เอื้ออำนวย ตามสภาพท้องถิ่น ให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน และจัดตามข้อตกลงของคณะ ครู - นักเรียนภายในโรงเรียน (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

การปฏิบัติ	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.จัดเองโดยยึดวัตถุประสงค์ของเนื้อหาเป็นหลัก	260	88.4
2.จัดตามคำสั่งของผู้บริหาร โรงเรียน	9	3.1
3.จัดตามข้อตกลงของกรรมการกลุ่ม/วิชาการกลุ่ม โรงเรียน	9	3.1
4.จัดตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ที่เอื้ออำนวย ตามสภาพท้องถิ่น ให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน และจัดตามข้อตกลงของคณะ ครู - นักเรียนภายในโรงเรียน	10	3.4
5.ไม่ระบุ	6	2.0

ส่วนด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร นั้น พบว่า ร้อยละ 33.7 วัสดุ อุปกรณ์การปฏิบัติไม่เพียงพอ และนักเรียนไม่มีหนังสือเรียน เพราะมีฐานะยากจน ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการจัดซื้อเครื่องมือต่างๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครู แผนการสอน รองลงไป ร้อยละ 30.6 สภาพดินฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อมไม่อำนวย ดินไม่ดี ขาดแหล่งน้ำ และพื้นที่ สถานที่ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม การสอนจึงเน้นทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ นักเรียนจึงไม่สนใจที่จะเรียน ร้อยละ 16.7 ขาดครูที่มีวุฒิทางการเกษตร ครูผู้สอนมีงานอื่น ๆ มาก และขาดความชำนาญไม่มีความรู้เพียงพอ และไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเกษตรในบางเรื่องบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ (ตารางที่ 33)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 33

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร

ปัญหา	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.วัสดุ อุปกรณ์การปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และนักเรียนไม่มีหนังสือเรียน เพราะมีฐานะยากจน ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการจัดซื้อ เครื่องมือต่างๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครู แผนการสอน	99	33.7
2.สภาพดินฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อมไม่อำนวย ดินไม่ดี ขาดแหล่งน้ำ และพื้นที่ สถานที่ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม การสอนจึงเน้นทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ นักเรียนจึงไม่สนใจที่จะเรียน	90	30.6
3.ขาดครูที่มีวุฒิทางการเกษตร ครูผู้สอนมีงานอื่นๆมาก และขาดความชำนาญไม่มีความรู้เพียงพอ และไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเกษตรในบางเรื่อง บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ	49	16.7
4.เวลาเรียนที่กำหนดไว้มีน้อย	16	5.4
5.การสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เด็กไม่สนใจเรียนวิชา งานเกษตร ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนให้เด็กเรียนเพราะสงสาร ลูกหลานที่ต้องทำงานหนัก ตลาดการเกษตรไม่แน่นอนไม่มีตลาดรองรับผลผลิต ราคาตกต่ำขาดทุนดำเนินการ	27	9.2
6.ขาดพันธุ์พืช - พันธุ์สัตว์	13	4.5

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้เสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร พบว่าร้อยละ 35.3 จัดหางบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ มาสนับสนุนให้กับโรงเรียนใช้ในางานเกษตรโดยเฉพาะ และควรให้มีอุปกรณ์เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และให้มีคุณภาพ รองลงไปร้อยละ 21.1 จัดหาเครื่องมือที่ทันสมัยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน และให้นักเรียนมีหนังสือเรียนให้ครบในวิชางานเกษตร ร้อยละ 18.4 จัดให้มีการอบรมครูสอนวิชางานเกษตรให้โอกาสได้ศึกษาอบรมในเรื่องการเกษตรเพื่อจะได้นำความรู้มาปฏิบัติจริงให้เกิดผลแก่เด็กมากที่สุด และควรเพิ่มเวลาเรียนให้มาก โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ ร้อยละ 15.0 ควรบรรจุครูที่มีวุฒิทางการเกษตรให้อย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน และร้อยละ 10.2 ควรจัดทำโครงการหาแหล่งน้ำให้มีน้ำตลอดปี เช่น โครงการขุดสระ ขุดบ่อบาดาล ตามลำดับ (ตารางที่ 34) ระโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 34

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร

ความคิดเห็น	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.จัดหางบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ มาสนับสนุนให้กับโรงเรียนใช้ในงานเกษตรโดยเฉพาะ และควรให้มีอุปกรณ์เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและให้มีคุณภาพ	104	35.3
2.จัดหาเครื่องมือที่ทันสมัยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน และให้นักเรียนมีหนังสือเรียนให้ครบในวิชางานเกษตร	62	21.1
3.จัดให้มีการอบรมครูสอนวิชางานเกษตรให้โอกาสได้ศึกษาอบรมในเรื่องการเกษตรเพื่อจะได้นำความรู้มาปฏิบัติจริงให้เกิดผลแก่นักเรียนมากที่สุด และควรเพิ่มเวลาเรียนให้มาก โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ	54	18.4
4.ควรบรรจุครูที่มีวุฒิทางการเกษตรให้อย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน	44	15.0
5.ควรจัดทำโครงการหาแหล่งน้ำให้มีน้ำตลอดปี เช่น โครงการขุดสระ บ่อบาดาล	30	10.2

การดำเนินการกับผลผลิตที่ได้จากการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร พบว่า ร้อยละ 43.9 นำมาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของนักเรียนในโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 26.5 ให้นักเรียนที่ปฏิบัติงานนำไปบริโภคที่บ้าน และนำไปปลูกประดับอาคารสถานที่สำหรับผลผลิตจากการขยายพันธุ์และแบ่งให้เด็กนักเรียนนำไปปลูกทำพันธุ์ที่บ้าน ร้อยละ 22.8 นำเข้าโครงการสหกรณ์โรงเรียนจำหน่ายเก็บเงินไว้เป็นทุนหมุนเวียนและแบ่งให้นักเรียนที่ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นค่าตอบแทน ส่วนหนึ่งเก็บไว้ทำพันธุ์เพื่อดำเนินการในปีต่อไป และร้อยละ 6.8 เผยแพร่สู่ชุมชน จัดนิทรรศการ ใช้ปลูกในแปลงสาธิตของโรงเรียนและนำไปใช้ในกิจการส่วนรวมอื่นๆของโรงเรียนและทำแปรรูปถนอมอาหาร และผลิตเป็นเครื่องใช้ (ตารางที่ 35)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 35

การดำเนินการกับผลผลิตที่ได้จากการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร

วิธีการ	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.นำมาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของนักเรียนในโรงเรียน	129	43.9
2.ให้นักเรียนที่ปฏิบัติงานนำไปบริโภคที่บ้านและนำไปปลูกประดับ อาคารสถานที่สำหรับผลผลิตจากการขยายพันธุ์และแบ่งให้เด็กนักเรียน นำไปปลูกทำพันธุ์ที่บ้าน	78	26.5
3.นำเข้าโครงการสหกรณ์โรงเรียนจำหน่ายเก็บเงินไว้เป็นทุนหมุนเวียน และแบ่งให้นักเรียนที่ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นค่าตอบแทน ส่วนหนึ่งเก็บไว้ ทำพันธุ์เพื่อดำเนินการในปีต่อไป	67	22.8
4.เผยแพร่สู่ชุมชน จัดนิทรรศการ ใช้ปลูกในแปลงสาธิตของโรงเรียนและ นำไปใช้ในกิจการส่วนรวมอื่นๆของโรงเรียนและทำแปรรูปถนอม อาหาร และผลิตเป็นเครื่องใช้	20	6.8

ค. ด้านการใช้สื่อการสอน/อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุทางการเกษตรของโรงเรียนพบว่าร้อยละ 63.6 ได้รับงบประมาณน้อย คือน้อยกว่า ร้อยละ 20 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ รองลงไปร้อยละ 21.8 ได้รับงบประมาณปานกลาง คือประมาณ ร้อยละ 50 - 59 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ ร้อยละ 8.8 ไม่ได้รับงบประมาณเลย และร้อยละ 4.1 ได้รับงบประมาณมากคือประมาณ ร้อยละ 80 - 90 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36

งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการจัดซื้อวัสดุทางการเกษตร

งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.มาก ประมาณ ร้อยละ 91 - 100 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (5) ประมาณ ร้อยละ 80 - 90 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (7)	12	4.1
2.ปานกลาง ประมาณ ร้อยละ 70 - 79 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (11) ประมาณ ร้อยละ 60 - 69 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (21) ประมาณ ร้อยละ 50 - 59 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (24)	56	19.0
3.น้อย ประมาณ ร้อยละ 40 - 49 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (9) ประมาณ ร้อยละ 30 - 39 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (22) ประมาณ ร้อยละ 20 - 29 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (43) น้อยกว่า 20 ของงบประมาณทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับ (109) ไม่ระบุ (4)	187	63.6
4.ไม่ได้รับจัดสรรเลย	26	8.8
5.ไม่แสดงความคิด (ไม่ตอบ)	13	4.4

หมายเหตุ ตัวเลขภายในวงเล็บหมายถึง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละข้อนั้นๆ

เหตุผลที่ไม่ได้รับจัดสรรเลย พบว่าเนื่องจากงบประมาณไม่มีหรือมีน้อย ฝ่ายการเงินและพัสดุของโรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการให้ (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37

เหตุผลที่ไม่ได้รับจัดสรรในการซื้อวัสดุทางการเกษตรเลย

เหตุผล	จำนวน N=26
งบประมาณไม่มีหรือมีน้อย ไม่เคยได้รับเครื่องมือ วัสดุทางการเกษตรเลย	19
ฝ่ายการเงินและพัสดุของโรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการให้	2
ไม่แสดงความคิดเห็น	5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับหนังสือเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียน พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.8 หนังสือเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนมีไม่เพียงพอ รองลงไป ร้อยละ 18.4 หนังสือเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนมีเพียงพอครบทุกคน และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 6.1 หนังสือเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนไม่มีเลย (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38

หนังสือเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียน

จำนวนหนังสือเรียนของนักเรียน	จำนวน N=294	ร้อยละ
มีเพียงพอครบทุกคน	54	18.4
มีไม่เพียงพอ	220	74.8
ไม่มีเลย	18	6.1
ไม่ตอบ	2	0.7

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้ประสบปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อวัสดุทางการเกษตรดังนี้ (เรียงจากปัญหาที่พบบ่อยไปหาปัญหาที่พบน้อย)

ลำดับที่ 1 บุคลากรมีไม่เพียงพอ

ลำดับที่ 2 วัสดุในท้องตลาดไม่ตรงตามคุณลักษณะที่ทางการกำหนด

ลำดับที่ 3 กรรมการจัดซื้อ ไม่มีความรู้เรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุ

ลำดับที่ 4 ไม่รู้ระเบียบการจัดซื้อ - จัดจ้าง

ลำดับที่ 5 ไม่มีโอกาสได้ซื้อเอง

ลำดับที่ 6 ผู้บริหารไม่มอบอำนาจให้จัดซื้อ - จัดจ้าง

ลำดับที่ 7 วัสดุที่ทางโรงเรียนต้องการไม่มีจำหน่ายเลย (ตารางที่ 39)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อวัสดุทางการเกษตร

ปัญหาและอุปสรรค	ลำดับความสำคัญของปัญหา								
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 4	ลำดับที่ 5	ลำดับที่ 6	ลำดับที่ 7	ไม่ตอบ	รวม
1.บุคลากรมีไม่เพียงพอ 2. ไม่มีโอกาสได้ซื้อเอง 3. ไม่รู้ระเบียบการจัดซื้อ - จัดจ้าง 4.ผู้บริหารไม่มอบอำนาจให้จัดซื้อ - จัดจ้าง 5.วัสดุในท้องตลาดไม่ตรงตามคุณลักษณะที่กำหนด 6.กระบวนการจัดซื้อไม่มีความรู้เรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุ 7.วัสดุที่ทางโรงเรียนต้องการไม่มีจำหน่ายในตลาดท้องถิ่น ต้องสั่งซื้อปริมาณมากไม่สะดวกในการซื้อ	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
	93 (31.6)	54 (18.4)	24 (8.2)	18 (6.1)	10 (3.4)	18 (6.1)	00 (00)	77 (25.2)	294 (100)
	67 (22.8)	57 (19.4)	37 (12.6)	17 (5.8)	26 (8.8)	6 (2.0)	00 (00)	84 (28.6)	294 (100)
	20 (6.8)	18 (6.1)	31 (10.5)	37 (12.6)	28 (9.5)	27 (9.2)	00 (00)	133 (45.2)	294 (100)
	10 (3.4)	26 (8.8)	27 (9.2)	27 (9.2)	21 (7.1)	43 (14.6)	1 (0.3)	139 (47.3)	294 (100)
	71 (24.1)	58 (19.7)	39 (13.3)	23 (7.8)	12 (4.1)	19 (6.5)	1 (0.3)	71 (24.1)	294 (100)
	8 (2.7)	24 (8.2)	56 (19.0)	26 (8.8)	41 (13.9)	19 (6.5)	1 (0.3)	119 (40.5)	294 (100)
17 (5.8)	8 (2.7)	1 (0.3)	2 (0.7)	00 (00)	00 (00)	3 (1.0)	262 (89.1)	294 (100)	

ส่วนอุปกรณ์การสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.6 มีไม่เพียงพอเลย รองลงไปร้อยละ 16.0 มีมากพอแล้ว (ตารางที่ 40)

สาเหตุที่อุปกรณ์การสอนวิชางานเกษตรภาคปฏิบัติมีไม่เพียงพอ นั้น พบว่า ร้อยละ 48.8 เพราะได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย งบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอแก่นักเรียนที่มีจำนวนมากว่า รองลงไป ร้อยละ 19.2 บางอย่างหาซื้อยาก ราคาแพง ร้อยละ 12.5 ใช้งบประมาณในการจัดซื้ออย่างอื่นมากกว่า ตามลำดับ (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 40

จำนวนอุปกรณ์การสอนวิชางานเกษตรภาคปฏิบัติ

รายการ	จำนวน N =294	ร้อยละ
มีมากเพียงพอแล้ว	47	16.0
มีไม่เพียงพอเลย	240	81.6
ไม่ตอบ	7	2.4

ตารางที่ 41

เหตุผลที่อุปกรณ์การสอนวิชางานเกษตรภาคปฏิบัติมีไม่เพียงพอ

เหตุผล	จำนวน N =240	ร้อยละ
1.ได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย งบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอแก่นักเรียนที่มีมากกว่า	117	48.8
2.โรงเรียนขนาดเล็กไม่มีงบประมาณซื้ออุปกรณ์ให้ ขาดแคลนทรัพยากรมีเพียงเป็นตัวอย่างเท่านั้น	26	10.8
3.ใช้งบประมาณในการจัดซื้ออย่างอื่นมากกว่า	30	12.5
4.บางอย่างหาซื้อยาก ราคาแพง	46	19.2
8.ขาดการควบคุมที่เป็นระบบและเวลาในการปฏิบัติมีน้อย	2	0.8
9.ไม่แสดงความคิดเห็น	19	7.9

จากการสอบถามเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ นั้น พบว่าร้อยละ 57.9 ให้เด็กนักเรียนเตรียมมาจากบ้าน รองลงไป ร้อยละ 15.8 ให้นักเรียนปฏิบัตินอกเวลาเรียน จัดเป็นกลุ่มให้เท่าที่มีอยู่ในโรงเรียน ร้อยละ 7.0 ให้ทำงานเป็น-กลุ่มเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม ร้อยละ 5.4 ใช้อุปกรณ์เท่าที่หาได้ตามท้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวป.สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถิ่นเท่าที่มี ร้อยละ 5.0 ผู้สอนจัดหามาเองใช้ทุนส่วนตัวของครูผู้สอนและหาอย่างอื่นที่พอจะทดแทนกันได้ ร้อยละ 3.8 ใช้งบประมาณโรงเรียนที่ขายผลผลิตได้นำมาจัดซื้อ ร้อยละ 2.1 ใช้วิธีการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าและบูรณาการกับวิชาอื่นๆ และร้อยละ 1.3 นำอุปกรณ์ที่ชำรุดมาปรับปรุงซ่อมแซมรักษาระบบให้รัดกุมเท่ากันกับไม่ปฏิบัติงานเลยในงานนั้นๆเพราะขาดอุปกรณ์ (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 42

การแก้ปัญหาที่ผ่านมาของครูเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน
ภาคปฏิบัติวิชางานเกษตรที่มีไม่เพียงพอ

วิธีการแก้ปัญหาที่ผ่านมา	จำนวน N=240	ร้อยละ
1. ให้เด็กนักเรียนเตรียมมาจากบ้าน	139	57.9
2. ให้นักเรียนปฏิบัตินอกเวลาเรียน จัดเป็นกลุ่มใช้เท่าที่มีอยู่ในโรงเรียน	38	15.8
3. ให้ทำงานเป็นกลุ่มเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม	17	7.0
4. ใช้อุปกรณ์เท่าที่หาได้ตามท้องถิ่นเท่าที่มี	13	5.4
5. ผู้สอนจัดหามาเองใช้ทุนส่วนตัวของครูผู้สอนและหาอย่างอื่นที่พอจะทดแทนกันได้	12	5.0
6. ใช้งบประมาณโรงเรียนที่ขายผลผลิตได้นำมาจัดซื้อ	9	3.8
7. ใช้วิธีการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าและบูรณาการกับวิชาอื่นๆ	5	2.1
8. นำอุปกรณ์ที่ชำรุดมาปรับปรุงซ่อมแซมรักษาระบบให้รัดกุม	3	1.3
9. ไม่ปฏิบัติงานเลยในงานนั้นๆเพราะขาดอุปกรณ์	3	1.3
10. ไม่แสดงความคิดเห็น	1	0.4

ครูผู้สอน วิชางานเกษตรมีความต้องการอุปกรณ์การสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร (เรียงลำดับตามความต้องการมากไปหาน้อย) ดังนี้

ลำดับที่ 1. ต้องการเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรและเครื่องมือขยายพันธุ์พืช

ลำดับที่ 2. ต้องการจอบ รถไถนา รถตัดหญ้า

ลำดับที่ 3. ต้องการเครื่องพ่นยา อุปกรณ์ปราบศัตรูพืช และสัตว์

ลำดับที่ 4. ต้องการแหล่งน้ำ เครื่องสูบน้ำ บัวรดน้ำ ถังน้ำ

ลำดับที่ 5. ต้องการงบประมาณเพื่อมาจัดซื้อและใช้ในการดำเนินการ (ตารางที่ 43)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่เพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่ควรนำไปเผยแพร่ในที่อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 43

อุปกรณ์การสอนภาคปฏิบัติวิชางานเกษตรที่ครูผู้สอนต้องการ

รายการ	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3		อันดับ 4		อันดับ 5	
	N=294	ร้อยละ	N=294	ร้อยละ	N=294	ร้อยละ	N=294	ร้อยละ	N=294	ร้อยละ
1.เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรและเครื่องมือขยายพันธุ์พืช	105	35.7	38	12.9	45	15.3	76	25.8	8	2.7
2.จอบ รถไถนา รถตัดหญ้า เสียม	92	31.2	54	18.4	39	13.3	-	-	9	3.1
3.เมล็ดพันธุ์พืช - พันธุ์สัตว์ชนิดดี	9	3.1	26	8.8	40	13.6	-	-	3	1.0
4.เครื่องพ่นยา อุปกรณ์ปราบศัตรูพืช และสัตว์	6	2.0	19	6.5	-	-	-	-	5	1.7
5.แหล่งน้ำ เครื่องสูบน้ำ บัรรดน้ำ ถังน้ำ	13	4.4	39	13.3	33	11.2	9	3.1	19	6.5
6.คู่มือครู แผนการสอน หนังสือเรียน รูปภาพ วีดิทัศน์ เทป และ	24	8.2	15	5.1	22	7.5	7	2.4	2	0.7
เอกสารทางวิชาการด้านเกษตร										
7.พื้นที่สำหรับทำการเกษตร	3	1.0	-	-	-	-	-	-	-	-
8.งบประมาณเพื่อมาจัดซื้อและใช้ในการดำเนินการ	3	1.0	-	-	-	-	6	2.0	2	0.7
9.คนที่ไม่เลือก	39	13.3	64	21.8	115	39.1	196	66.7	246	83.7

จ. ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชางานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.6 ได้วัดผลและประเมินผลโดยเน้นขบวนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน รองลงไป ร้อยละ 7.1 วัดผลและประเมินผลโดยระบุว่า เน้นการปฏิบัติงานและทำข้อสอบในภาคทฤษฎี และเน้นผลผลิตที่ได้ ร้อยละ 6.8 วัดผลและประเมินผลโดยเน้นการทำข้อสอบในห้องเรียนอย่างเดียว และร้อยละ 5.4 วัดผลและประเมินผลโดยเน้นการปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว(ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44

การวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชางานเกษตร

วิธีการปฏิบัติ	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.เน้นการทำข้อสอบในห้องเรียนอย่างเดียว	20	6.8
2.เน้นการปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว	16	5.4
3.เน้นขบวนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน	234	79.6
4.วัดผลและประเมินผลโดยระบุว่า เน้นการปฏิบัติงานและทำข้อสอบในภาคทฤษฎี และเน้นผลผลิตที่ได้	21	7.1
5.ไม่ตอบ	3	1.0

สำหรับเหตุผลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรเกี่ยวกับเหตุผลที่ปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชางานเกษตร พบว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 61.9 ครูผู้สอนคิดว่าทำตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล รองลงไปร้อยละ 29.3 ครูผู้สอนคิดว่าถูกต้องที่สุดแล้ว ร้อยละ 6.1 ครูผู้สอนคิดให้สำคัญของเด็กทุกขั้นตอนเพื่อวัดความสามารถความต้องการของนักเรียน ให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และทำตามประสบการณ์สภาพที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดทักษะ ร้อยละ 2.0 ครูผู้สอนคิดว่าทำตามนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน และร้อยละ 0.3 ครูผู้สอนคิดว่าได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ ตามลำดับ (ตารางที่ 45)

ตารางที่ 45

เหตุผลเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในเรื่องการวัดผลและประเมินผล

เหตุผลที่ปฏิบัติ	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.คิดว่าถูกต้องที่สุดแล้ว	86	29.3
2.ทำตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล	182	61.9
3.ทำตามนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน	6	2.0
4.ได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์	1	0.3
5.ให้ความสำคัญของเด็กทุกชั้นตอนเพื่อวัดความสามารถความต้องการ ของนักเรียนให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และทำตาม ประสบการณ์สภาพที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดทักษะ	18	6.1
6.ไม่ตอบ	1	0.3

ส่วนวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการวัดผลและประเมินผลของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชางานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตร พบว่า ร้อยละ 48.6 ครูผู้สอนวัดผลและ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน รองลงไป ร้อยละ 30.6 ครูผู้สอนวัด ผลและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการสอนของครู ร้อยละ 11.6 ครูผู้สอนวัดผลและ ประเมินผลเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นตามระเบียบ ร้อยละ 5.8 ครูผู้สอนวัดผลและ ประเมินผลเพื่อทำตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นการปรับปรุงทั้งครูและ นักเรียน ให้นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญ ให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้คือ คิด เป็น แก้ปัญหาเป็น ตามขั้นตอนการทำงาน และเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการออกประเมินผลงาน ของคณะกรรมการ และร้อยละ 2.7 ครูผู้สอนวัดผลและประเมินผลเพื่อทำตามระเบียบ ของสถานศึกษา (ตารางที่ 46)

ตารางที่ 46

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการวัดผลและประเมินผล

วัตถุประสงค์	จำนวน N=294	ร้อยละ
1.เพื่อปรับปรุงการสอนของครู	90	30.6
2.เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน	144	49.0
3.เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นตามระเบียบ	34	11.6
4.เพื่อทำตามระเบียบของสถานศึกษา	8	2.7
5.เพื่อทำตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการเป็นการปรับปรุงทั้งครูและนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญให้สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้คือ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ตามขั้นตอนการทำงาน และเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการออกประเมินผลงานของคณะกรรมการ	17	5.8
6.ไม่ตอบ	1	0.3

จากการสอบถามประสพการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล พบว่าร้อยละ 54.1 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล ที่เหลือร้อยละ 43.9 เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล (ตารางที่ 47)

ตารางที่ 47

ประสพการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผล

ประสพการณ์	จำนวน N=294	ร้อยละ
เคย	129	43.9
ไม่เคย	159	54.1
ไม่ตอบ	6	2.0

ในกรณีที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล พบว่าร้อยละ 56.6 เคยเข้ารับการอบรมเมื่อประมาณ พ.ศ. 2531-ปัจจุบัน รองลงไปร้อยละ 13.2 เคยเข้ารับการอบรมเมื่อประมาณ พ.ศ. 2521-2530 และร้อยละ 9.3 เมื่อตอนเป็นนักศึกษา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 48

ระยะเวลาที่เคยผ่านการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล

ประสบการณ์	จำนวน N=129	ร้อยละ
1.ประมาณ พ.ศ. 2521 - 2530	17	13.2
2.ประมาณ พ.ศ. 2531 - ปัจจุบัน	73	56.6
3.เมื่อตอนเป็นนักศึกษา	12	9.3
4.ไม่ระบุ	27	20.9

ในกรณีที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล พบว่าร้อยละ 25.8 ให้เหตุผลว่าไม่มีโอกาสที่เหมาะสมไม่ได้รับการจัดสรรให้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่จะให้แต่ผู้บริหารโรงเรียนเข้ารับการอบรมและครูที่มีวุฒิสูงๆ ร้อยละ 24.5 ให้เหตุผลว่าไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบจัดอบรมอย่างจริงจังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เคยจัดอบรมในเรื่องนี้ จึงศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ร้อยละ 6.3 ให้เหตุผลว่ามีการจัดอบรมน้อยครั้ง บุคลากรจึงเข้าอบรมได้ไม่ทั่วถึง และร้อยละ 3.8 ให้เหตุผลว่าเป็นครูบรรจุใหม่ เป็นอันดับ 1 2 3 และ 4. ตามลำดับ (ตารางที่ 49)

ครูผู้สอนวิชาแกนตรส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลเพิ่มเติมอีก มากถึง ร้อยละ 92.9 และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 5.1 ที่ไม่มีความสนใจ ที่จะเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลเลย (ตารางที่ 50)

ตารางที่ 49

เหตุผลที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล

เหตุผล	จำนวน N=159	ร้อยละ
1.ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบจัดอบรมอย่างจริงจังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เคยจัดอบรมในเรื่องนี้ จึงศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	39	24.5
2.ไม่มีโอกาสที่เหมาะสมไม่ได้รับการจัดสรรให้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่จะให้แต่ผู้บริหารโรงเรียนเข้ารับการอบรมและครูที่มีวุฒิสูงๆ	41	25.8
3.เป็นครูบรรจุใหม่	6	3.8
4.มีการจัดอบรมน้อยครั้งบุคลากรจึงเข้าอบรมได้ไม่ทั่วถึง	10	6.3
5.ไม่แสดงความคิดเห็น	63	39.6

ตารางที่ 50
ความสนใจเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมใหม่อีก

ความสนใจ	จำนวน N=294	ร้อยละ
สนใจ	273	92.9
ไม่สนใจ	15	5.1
ไม่ตอบ	6	2.0

สำหรับครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่มีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลเพิ่มเติมอีกนั้น พบว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 62.3 ควรใช้เวลาในการอบรมประมาณ 1-3 วัน รองลงไป ร้อยละ 20.9 ควรใช้เวลาในการอบรมประมาณ 4-6 วัน ร้อยละ 7.7 ควรใช้เวลาในการอบรมประมาณ 5-9 วัน และร้อยละ 5.9 ควรใช้เวลาในการอบรมมากกว่า 10 วัน (ตารางที่ 51)

ตารางที่ 51
เวลาที่เหมาะสมในการใช้อบรมเพิ่มเติมอีก

ความคิดเห็น	จำนวน N=273	ร้อยละ
ประมาณ 1 - 3 วัน	170	62.3
ประมาณ 4 - 6 วัน	57	20.9
ประมาณ 5 - 9 วัน	21	7.7
มากกว่า 10 วัน	16	5.9
ไม่ระบุ	9	3.2

ในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สนใจที่จะเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและ-ประเมินผลเพิ่มเติมอีกนั้น พบว่า ร้อยละ 33.4 เคยเรียนผ่านมาแล้ว รองลงไป ร้อยละ 20.0 คือ ไม่ชอบงานสอนวิชาเกษตรมองภาพรวมแล้วไม่จริงจัง เท่ากันกับ แบบประเมินผลสำเร็จรูปมีแล้ว และร้อยละ 13.3 อยู่ห่างไกลไม่มีเวลา (ตารางที่ 52)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 52

เหตุผลที่ไม่สนใจเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมใหม่อีก

เหตุผล	จำนวน N=15
1.เคยเรียนผ่านมาแล้ว	5
2.ไม่ชอบงานสอนวิชาเกษตรมองภาพรวมแล้วไม่จริงจัง	3
3.แบบประเมินผลสำเร็จรูปมีแล้ว	3
4.อยู่ห่างไกลไม่มีเวลา	2
5.ไม่แสดงความคิดเห็น	2

ความต้องการในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของครูผู้สอน พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 93.5 มีความต้องการให้มีการปรับปรุง และมีเพียงส่วนน้อยที่ครูผู้สอนไม่ต้องการให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 5.1 (ตารางที่ 53)

ตารางที่ 53

ความต้องการในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ความคิดเห็น	จำนวน N=294	ร้อยละ
ต้องการให้มีการปรับปรุง	275	93.5
ไม่ต้องการให้มีการปรับปรุงเลย	15	5.1
ไม่ตอบ	4	1.4

ในกรณีที่ครูผู้สอนต้องการให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร พบว่าวิธีที่ต้องการ ร้อยละ 46.5 โดยวิธีอบรมปฏิบัติจริงจากวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านงานเกษตร และเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยโดยนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพรองลงไป ร้อยละ 24.7 โดยวิธีประชุมสัมมนาอบรมที่แปลกใหม่ทันสมัย ทันเหตุการณ์โดยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปเพื่อแลกเปลี่ยนทักษะ แนวความคิดด้านต่างๆ และศึกษาดูงานแล้วนำไปใช้ในการสอน และร้อยละ 17.8 โดยวิธีให้ลดภาระกิจการสอนวิชาอื่นๆลง และจัดสรรวัสดุ-อุปกรณ์ให้ครบให้เพียงพอตามหลักสูตรกำหนด มีงบประมาณเครื่องมือทางการเกษตรมาสนับสนุนให้ได้ผลครบวงจรและมีเวลาในการปฏิบัติ

(ตารางที่ 54)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 54

วิธีที่ต้องการให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ความคิดเห็น	จำนวน N=275	ร้อยละ
1.อบรมปฏิบัติจริงจากวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการเกษตรและเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยโดยนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ	128	46.5
2.ประชุมสัมมนาอบรมที่แปลกใหม่ทันสมัยต่อเหตุการณ์โดยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปเพื่อแลกเปลี่ยนทักษะ แนวความคิดด้านต่างๆและศึกษาดูงานแล้วนำไปใช้ในการสอน	68	24.7
3.ให้ดูภาระกิจการสอนวิชาอื่นๆลง และจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้ครบให้เพียงพอตามหลักสูตรกำหนด มีงบประมาณเครื่องมือทางการเกษตรมาสนับสนุนให้ได้ผลครบวงจรและมีเวลาในการปฏิบัติ	49	17.8
4.ไม่แสดงความคิดเห็น	30	11.0

ในส่วนที่ไม่อยากปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เพราะไม่มีเวลา มีเนื้อหาที่อยู่แล้ว และทำดีที่สุดเท่าที่จะทำได้อยู่แล้ว (ตารางที่ 55)

ตารางที่ 55

เหตุผลที่ไม่ต้องการในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

เหตุผล	จำนวน N=15
1.ไม่มีเวลา มีเนื้อหาที่อยู่แล้ว	7
2.ทำดีที่สุดเท่าที่จะทำได้อยู่แล้ว	2
3.ไม่ระบุ	6

4.4 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่เห็นว่าจะเกิดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับประถมศึกษาได้เสนอแนะ โดยเรียงลำดับตามจำนวนผู้เสนอแนะจากมากไปหาน้อย (ตารางที่ 56) ดังต่อไปนี้

1.ครูควรสอนโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงมีการนำวัสดุสื่อ/อุปกรณ์มาให้ นักเรียนได้ใช้ และให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ให้เข้าใจในหลักการอย่างถ่องแท้ก่อน และสามารถนำไปสู่อาชีพได้

2.รัฐบาลควรจัดงบประมาณให้อย่างเพียงพอและตรงตามเนื้อหา เช่น จัดเครื่องมือ วิชางานเกษตรให้ครบทันสมัย และให้มีเงินทุนดำเนินการ

3.รัฐบาลควรบรรจุครูหรือบุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาเกษตรให้มีทุกโรงเรียนและให้ความสำคัญต่อครูผู้สอนวิชานี้ให้ทัดเทียมกับครูผู้สอนวิชาอื่นๆ

4.จัดอบรมเพิ่มความรู้เรื่องเทคนิคการสอนงานเกษตรให้กับบุคลากรครูผู้สอนงานเกษตรและควรให้ผู้บริหารโรงเรียนได้อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนวิชางานเกษตรร่วมกับครูผู้สอนด้วยให้มีความรู้ทางการเกษตรและเทคนิคการสอน โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางการเกษตรโดยเฉพาะ

6.ควรจัดหาแหล่งน้ำให้มืออย่างเพียงพอตลอดปี

7.จัดให้ครูเกษตรมีส่วนร่วมในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนทางการเกษตรด้วย

8.ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนควรให้การสนับสนุนในด้านการจัด การทำโครงการต่างๆที่เกี่ยวกับการสอนวิชาเกษตรอย่างจริงจัง

9.ควรให้มีการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผลอย่างต่อเนื่องครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติงาน และกิจกรรมโดยเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี

10.ควรสอบถามปัญหาจากครูผู้สอนพร้อมหาวิธีแก้ไขอยู่เป็นประจำ และให้การสนับสนุนเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการสอนภาคปฏิบัติให้เพียงพอ และเหมาะสม

11.ควรจัดให้มีการประกวด ผลผลิตทางการเกษตรของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา พร้อมจัดนิทรรศการอย่างต่อเนื่องให้มีการกำกับ ติดตามผล ของหน่วยงานราชการ เพื่อหาตลาดรองรับผลผลิต ให้มีราคามาตรฐาน

12.ด้านเนื้อหาไม่ควรให้ซ้ำซ้อนกันระหว่าง ชั้น ป. 4 5 และ 6 ควรแยกกันออกให้เห็นได้ชัด และควรกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน

13.ควรจัดหาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ และเกษตรจังหวัด หรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน

14.ควรให้ทุกโรงเรียนทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโดยร่วมกับชุมชนเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงโดยให้นักเรียนอยู่กินประจำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15.ครูควรปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ให้สัมฤทธิ์ผล รู้หน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมพร้อมทั้งศึกษาแผนการสอน/หลักสูตรให้เข้าใจ

16.ควรให้ครูผู้สอนได้สอนตามวิชาเอกหรือตามวุฒิที่จบมาและต้องมีความรู้ ให้เวลาอิสระของครูเกษตรเพื่อ เข้าอบรมสัมมนาและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

17.อุปกรณ์บางอย่างที่ทางโรงเรียนได้รับจัดสรรไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เอกสาร วารสาร หนังสือ นิตยสารทางการเกษตรควรให้มีครบทุกโรงเรียน และจัดส่งไปยังโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทันเวลาทันต่อเหตุการณ์

18.ครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรให้มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวไม่ควรให้ทำงานฝ่ายต่างๆอีกและผู้บริหารควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

ตารางที่ 56

ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชางานเกษตรเพื่อปรับปรุงการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1.ครูควรสอนโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงมีการนำวัสดุสื่อ/อุปกรณ์มาให้ นักเรียนได้ใช้และให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ให้เข้าใจในหลักการอย่างถ่องแท้ ก่อน และสามารถนำไปสู่อาชีพได้	63
2.จัดอบรมเพิ่มความรู้เรื่องเทคนิคการสอนงานเกษตรให้กับบุคลากรครูผู้สอนวิชางาน เกษตรให้มีความรู้ทางการเกษตรและเทคนิคการสอน โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเกษตรโดยเฉพาะ	54
3.รัฐบาลควรบรรจุครูหรือบุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาเกษตรให้มีทุกโรงเรียนและให้ ความสำคัญต่อครูผู้สอนวิชานี้ให้ทัดเทียมกับครูผู้สอนวิชาอื่นๆ	36
4.รัฐบาลควรจัดงบประมาณให้อย่างเพียงพอและตรงตามเนื้อหา เช่น จัดเครื่องมือวิชา งานเกษตรให้ครบทันสมัย และให้มีเงินทุนดำเนินการ	44
5.ควรจัดหาแหล่งน้ำให้มีย่างเพียงพอตลอดปี	25
6.จัดให้ครูเกษตรมีส่วนร่วมในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนทางการเกษตรด้วย	24
7.ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนควรให้การสนับสนุนในด้านการจัด การทำ โครงการต่างๆที่เกี่ยวกับการสอนวิชาเกษตรอย่างจริงจัง	23
8.ควรให้มีการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผลอย่างต่อเนื่องครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ผลการปฏิบัติงาน และกิจกรรมโดยเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี	17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 56 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
9.ควรสอบถามปัญหาจากครูผู้สอนพร้อมหาวิธีแก้ไขอยู่เป็นประจำ และให้การสนับสนุนเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการสอนภาคปฏิบัติให้เพียงพอ และเหมาะสม	13
10.ควรจัดให้มีการประกวด ผลผลิตทางการเกษตรของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา พร้อมจัดนิทรรศการอย่างต่อเนื่องให้มีการกำกับ ติดตามผล ของหน่วยงานราชการ เพื่อหาตลาดรองรับผลผลิต ให้มีราคามาตรฐาน	12
11.ด้านเนื้อหาไม่ควรให้ซ้ำซ้อนกันระหว่าง ชั้น ป.4 5 และ 6 ควรแยกกันออกให้เห็นได้ชัด และควรกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน และควรให้ผู้บริหารโรงเรียนได้อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนวิชางานเกษตรร่วมกับครูผู้สอนด้วย	9
12.ควรจัดหาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ และเกษตรจังหวัด หรือผู้ เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน	7
14.ควรให้ทุกโรงเรียนทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโดยร่วมกับชุมชนเพื่อให้ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยให้นักเรียนอยู่กินประจำ	5
15.ครูควรปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ให้สัมฤทธิ์ผล รู้หน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมพร้อมทั้งศึกษาแผนการสอน/หลักสูตรให้เข้าใจ	4
16.ควรให้ครูผู้สอนได้สอนตามวิชาเอกหรือตามวุฒิที่จบมาและต้องมีความรู้ ให้เวลาอิสระของครูเกษตร เพื่อเข้าอบรมสัมมนาและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	3
17.อุปกรณ์บางอย่างที่ทางโรงเรียนได้รับจัดสรรไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เอกสารวารสาร หนังสือ นิตยสารทางการเกษตรควรให้มีครบทุกโรงเรียน และจัดส่งไปยังโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทันเวลาทันต่อเหตุการณ์	3
18.ครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรให้มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวไม่ควรให้ทำงานฝ่ายต่าง ๆ อีกและผู้บริหารควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่	3

ตารางที่ 57
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์ ปีการศึกษา 2536 - 2537

กลุ่มประสบการณ์	ปีการศึกษา		+ เพิ่ม
	2536	2537	- ลด
1. กลุ่มทักษะ			
- ภาษาไทย	68.86	66.08	+ 2.78
- คณิตศาสตร์	64.35	62.54	+ 1.81
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	67.23	65.53	- 1.70
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	77.18	78.95	+ 1.77
4. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	80.75	76.40	- 4.35
รวมเฉลี่ย	71.67	69.90	- 1.77

ที่มา : ข้อมูลสถิติการศึกษา สปจ.หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2538 หน้า 16

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตร เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้ตัวอย่างในการศึกษาโรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 321 คน โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนรวม 294 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.59 จากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง นำไปทำการลงรหัสบันทึกข้อมูลลงในแผ่น Diskette เพื่อตรวจสอบข้อมูลด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ for DOS วิเคราะห์ข้อมูลและบางส่วนวิเคราะห์ด้วยตัวเอง หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ พร้อมเสนอบรรยายในรูปแผนภูมิ และตาราง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ผู้ทำการศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน และวิเคราะห์โดยอาศัยหลักวิธีการทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลสภาพทั่วไปของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

1.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับประถม จำนวน 294 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ระหว่าง 11 - 20 ปี สถานภาพทางครอบครัว ส่วนใหญ่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน โดยทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ 2.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่ จะอยู่ในตำแหน่งสายผู้สอน ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ทำหน้าที่สอนวิชางานเกษตรด้วย

จนถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.) ระดับการศึกษาของครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่ จบปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีวุฒิครุศาสตรบัณฑิต ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ศึกษาศาสตรบัณฑิต และวิทยาศาสตร์บัณฑิต และส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางการเกษตร แต่จบทางด้าน สังคมศึกษา นาฏศิลป์ และพลศึกษา ก่อนข้างมาก และอีกส่วนหนึ่งจบวิชาเอก การ บริหารการศึกษา ประถมศึกษา ปฐมวัย อุตสาหกรรม คหกรรม เน้นแนว วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา เคมี ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชำนาญ แสงจันทร์ (2533) พยับ เรืองบรรเทิง (2531) และทรงฤทธิ์ ปะเมโท (2528) ที่ ได้ทำการวิจัยและพบว่าปัญหาที่สำคัญมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ ครูผู้สอน วิชางานเกษตร และครูผู้รับผิดชอบโครงการการเกษตร ไม่มีวุฒิทางการเกษตร

4.) ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตร ในการจัดการเรียนการสอนวิชา งานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ครูผู้สอนวิชางานเกษตรมากกว่าครึ่งจะทำการสอนวิชางานเกษตร ประมาณสัปดาห์ ละ 1-9 คาบ นอกจากสอนวิชางานเกษตรแล้วยังพบว่าทำการสอนวิชาอื่นๆอีก ซึ่งส่วนใหญ่ จะสอนประมาณสัปดาห์ละ 10 - 18 คาบ โดยทำการสอนกลุ่มต่างๆเช่น กลุ่มสร้างเสริม ประสพการณ์ชีวิต กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ นอกจากทำการสอนแล้วครูผู้สอนวิชางานเกษตรยังต้องทำงานอื่นๆอีก ส่วนใหญ่ประมาณ สัปดาห์ละ 1 - 3 ชั่วโมง งานที่ทำได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานการเงินและพัสดุ และ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตร ดังที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ครู ผู้สอนวิชางานเกษตรมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากนอกเหนือจากการสอนวิชางานเกษตร ซึ่ง มีชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว ยังต้องสอนวิชาอื่นๆอีกและต้องทำงานอย่างอื่นควบคู่ไปด้วย เนื่อง จากภาระงานสอนมากผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องลงไปช่วยสอนวิชางานเกษตรด้วย จึงทำ ให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่สามารถที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามความคาดหวัง ในวิชางานเกษตร คงเป็นสาเหตุที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2537) ที่ได้ทำการวิจัยและ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา คือ ครู - อาจารย์ และผู้สอนวิชางานเกษตรมีงานอื่นๆที่ต้องรับผิดชอบมากนอกเหนือจากการ สอน พงษ์พิศ พานิล (2527) ได้ทำการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนคนเดียวทำการสอนหลายกลุ่ม ประสพการณ์ และเพ็ญลักษณ์ ไชยรังษี (2532) ได้ทำการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเป็นครู ประจำชั้นต้องทำการสอนทุกวิชา

เอกสารที่นำมาใช้ในการศึกษาเพื่อใช้ในการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตร

ก. สภาพและปัญหาด้านเนื้อหา

สรุปผล

1.) การเตรียมการสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตรทำการสอน โดยไม่เคยศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา และคู่มือการใช้หลักสูตรฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ และไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดังกล่าว เป็นจำนวนไม่น้อย(ตารางที่ 4 และตารางที่ 9)

2.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรขาดความรู้เรื่องความสำคัญของหลักสูตร เพื่อใช้ในการเตรียมการสอน เพราะยังมีบางคนที่ตอบว่า ยังไม่จำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และผู้ที่บอกว่าจำเป็นต้องรู้นั้นยังให้เหตุผลไม่ชัดเจนว่า ความรู้เรื่องของหลักสูตรจะนำไปใช้ในการเตรียมการสอนได้อย่างไร (ตารางที่ 6 และตารางที่ 7)

3.) ในการจัดสรรบุคลากร ให้เข้ารับการอบรมหรือมีโอกาสได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร นั้นยังขาดประสิทธิภาพเพราะครูผู้สอนวิชางานเกษตรบอกว่า ไม่มีโอกาสได้รับการคัดเลือก ไม่มี-โครงการและคำสั่งให้ไปอบรม หน่วยงานต้นสังกัดไม่จัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรโดยตรง เป็นครูบรรจุใหม่ ไม่เคยสอนงานเกษตรมาก่อน ที่ผ่านมาให้เฉพาะครูประจำชั้นไปอบรม และขาดงบประมาณ (ตารางที่ 10)

4.) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้กล่าวถึงเนื้อหางานเกษตรเล็กน้อย (ตารางที่ 11 และตารางที่ 12) อาจเป็นเพราะ ผู้บรมกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไม่มีความรู้เรื่องของวิชาเกษตรส่วนใหญ่จะเน้นตามเนื้อหาที่ผู้อบรมนัดซึ่งมีหลายเนื้อหาได้แก่ คหกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ฯลฯ และครูผู้สอนวิชางานเกษตรมักไม่ค่อยได้รับการอบรมและแสดงความคิดเห็นจะมีแต่สาขาอื่นมากกว่า

5.) หลังจากผ่านการฝึกอบรมการใช้หลักสูตรแล้ว ครูจำนวนไม่น้อยบอกว่าไม่ได้นำเอาไปใช้จริง หรือใช้เพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 13)สาเหตุเนื่องจากในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะครูมีภาระสอนมากไม่มีเวลาเตรียมการสอนและไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง

6.) ครูไม่เตรียมเนื้อหาไว้สอนเอง ส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนที่มีขายทั่วไป (ตารางที่ 15 และตารางที่ 16) เนื่องจากไม่มีเวลาเตรียม และขาดทักษะความรู้เรื่องวิธีการเตรียมเนื้อหา

7.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่ไม่ได้ทำแผนการสอนรายวิชางานเกษตร จะสอนตามหนังสือเรียนและหนังสือคู่มือการสอนวิชางานเกษตร และเตรียมการสอนระยะสั้นก่อนสอนเป็นครั้ง ๆ ไป

8.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรขาดความรู้ เรื่องการทำแผนการสอนรายวิชาจึงอยากให้มีการฝึกอบรมเรื่องนี้โดยใช้เวลาอบรม 1-3 วัน เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในด้านเนื้อหาและการเตรียมการสอนพบว่า ครูผู้สอนวิชางานเกษตร จะสอนโดยไม่เคยศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาและคู่มือการใช้หลักสูตรฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ แม้จะเคยศึกษาหลักสูตรมาแล้วแต่ยังไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตร เพราะยังให้เหตุผลไม่ชัดเจน ซึ่งความคิดเช่นนี้จะเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนที่เรียนวิชางานเกษตรกับครูเหล่านี้ เพราะครูกลุ่มนี้บอกว่า สามารถสอนได้โดยไม่จำเป็นต้องศึกษาและมีความรู้ในเรื่องการใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นความคิดที่เข้าใจผิดอย่างมาก แม้ตัวเลขจะแสดงออกมาเพียงส่วนน้อยก็ตามที่มีความคิดเช่นนี้ แต่ก็น่าเป็นห่วงเพราะครู 1 คน คือตัวแทนของครูทั้งโรงเรียนที่ต้องสอนนักเรียนจำนวนมาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กิตติชัย (2536) ได้ทำการวิจัยและพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา คู่มือการใช้หลักสูตร และ แนวทางการใช้หรือพัฒนาหลักสูตรจึงทำให้ผู้เรียนและประชาชนหมดโอกาสในการเข้าร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในเรื่องเนื้อหาวิชางานเกษตร ที่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรนำมาสอนส่วนมากได้มาจากหนังสือเรียนและคู่มือครูการสอนวิชางานเกษตร ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยครูผู้สอนไม่ได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาไว้ใช้สอนเอง และพบว่าไม่ได้เตรียมการสอน แต่ใช้หนังสือต่าง ๆ เช่น ใช้คู่มือครูวิชางานเกษตร ใช้คู่มือหลักสูตร ใช้แผนการสอนของกรมวิชาการและใช้แผนการสอน/บันทึกการสอนที่ผู้อื่นทำไว้ แสดงว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรมองไม่เห็นความสำคัญในเรื่องของการเตรียมการสอนและการเขียนรวบรวมเนื้อหา และไม่มีความรู้ทางด้านวิชาชีพการเกษตร เพราะส่วนมากครูผู้สอนวิชางานเกษตรจะจบการศึกษามาจากสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่ทางการเกษตร แต่ต้องมาสอนวิชางานเกษตร (แผนภูมิที่ 7) จึงทำให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่สามารถที่จะเตรียมการสอนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่ได้เตรียมการสอนระยะยาวและรวบรวมเขียนเนื้อหาไว้ใช้สอนเอง (ตารางที่ 20) ทั้งที่ในหนังสือแนวการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2525) ได้กล่าวไว้ว่าการจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้สอนหรือตัวครูจะต้องเตรียมการสอน เพราะการเตรียมการสอนเป็นการเตรียมตัวของผู้สอน และเป็นการทำแผนการสอน ทำบันทึกการสอนของครู ครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนมากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเตรียมการสอนหรือการทำแผนการสอน จึงมีความต้องการที่จะได้รับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมการสอนหรือการทำแผนการสอน และมีความต้องการที่จะได้รับการอบรมโดยใช้เวลาในการอบรมประมาณ 1-3 วัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุพิน บุญชูวงศ์ (2531) ที่ได้กล่าวไว้ในเรื่องการเตรียม

การสอนว่า ครูผู้สอนที่จะทำการสอนให้ได้ผลดีต้องมีความรู้ในเรื่องการเตรียมการสอน และต้องเตรียมการสอนล่วงหน้าเพื่อให้การเรียนของนักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ข. สภาพและปัญหาด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรม

สรุปผล

1.) ในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่ จะเน้นการสอน โดยเน้นการสอนทางพืชมากกว่าสัตว์ (ตารางที่ 19) และเน้นในด้านการผลิตให้ได้ผล จึงเน้นการปฏิบัติเป็นอันดับแรก และเน้นจิตพิสัยและความรู้ด้านการเกษตรเป็นอันดับรองลงมา

2.) มีครูผู้สอนวิชางานเกษตรอีกจำนวนหนึ่ง ที่จัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติโดยไม่ยึดวัตถุประสงค์ของเนื้อหาเป็นหลัก จะจัดตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการ-นักเรียน ภายในโรงเรียน (ตารางที่ 32) ทั้งนี้เนื่องจาก ต้องการนำผลผลิตไปสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารถูกต้องตามหลักโภชนาการ

3.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติดังนี้

ก. วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้อ

ข. นักเรียนมีฐานะยากจนไม่มีหนังสือเรียนเพียงพอ ทำให้การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นไปด้วยความยากลำบากและล่าช้า เพราะต้องให้นักเรียนทำการจดเนื้อหาก่อน

ค. สภาพดินไม่ดี ขาดแหล่งน้ำ ทำให้บางช่วงทำการเกษตรไม่ได้ ต้องสอนเฉพาะภาคทฤษฎี ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นที่ ของจังหวัดหนองบัวลำภูส่วนใหญ่ เป็นดินภูเขา เป็นที่ราบสูง เก็บน้ำไม่ค่อยได้มาก และแหล่งน้ำธรรมชาติมีน้อย

ง. ขาดครูที่มีวุฒิทางการเกษตรโดยเฉพาะการเตรียมการสอนภาคปฏิบัติ จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ครบตามที่หลักสูตรกำหนด และการสอนเนื้อหาบางเนื้อหาไม่สามารถทำให้ครอบคลุมได้ตามหลักสูตร จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือตามความต้องการของครู-นักเรียน หรือแล้วแต่ครูผู้สอนจะคิดได้

4.) ผู้บริหารบางโรงเรียนไม่เน้น และไม่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ส่วนนี้ทำให้ผู้สอนวิชางานเกษตรหมดกำลังใจ และครูผู้สอนบางคนไม่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเกษตรเลย แต่จะให้นักเรียนไปทำงานอย่างอื่นหรือเรียนวิชาอื่น ที่มีวิชางานเกษตรในชั่วโมงเรียนวิชางานเกษตร

อภิปรายผล

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนมากจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตร โดยเน้นการสอนทางพืชมากกว่าสัตว์ เช่นให้นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพืชผักสวนครัว ปลูก กอด้วยปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ปลูกไม้ยูคาลิปตัส และส่วนมากต้องการเน้นให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตรที่เน้นการสอนทางพืช มากกว่าทางสัตว์ เพราะครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องสัตว์ และส่วนใหญ่ครูผู้สอนวิชางานเกษตรไม่ได้จบมาทางสาขาวิชาการเกษตร จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนระดับประถมศึกษาต้องเน้นเฉพาะทางพืช และอีกประการหนึ่งคงเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนทางสัตว์จะต้องใช้เวลาในการเลี้ยงดูมากกว่าทางพืช และต้องใช้นุ้กลางกรที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษในการปฏิบัติ รักษา ประกอบกับต้องใช้พื้นที่มากด้วย

สำหรับการดำเนินการกับผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตรนั้นส่วนมากจะนำมาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของนักเรียนในโรงเรียน แสดงว่าครูผู้สอนวิชางานเกษตรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึง กระบวนการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในโรงอาหาร

ค. สภาพและปัญหาด้านสื่อการสอน อุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก

สรุปผล

- 1.) ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อย เพื่อใช้ในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์การเกษตร (ตารางที่ 41) จึงเป็นเหตุให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตร ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ขาดวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน (ตารางที่ 40) นอกจากนี้ยังมีครูผู้สอนวิชางานเกษตรอีกหลายโรงเรียน ตอบว่า ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้ (ตารางที่ 36)

ความสะดวก ด้านการเกษตรไว้เป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร เกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืช

อภิปรายผล

อย่างไรก็ตามแม้ว่า ครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับประถมศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู จะพบปัญหาด้านการขาดวัสดุอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสอนวิชางานเกษตรเป็นอย่างมาก แต่ครูผู้สอนก็พยายามแก้ปัญหาเพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการสอนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ ด้วยการให้นักเรียนเตรียมมาจากบ้าน และแบ่งเครื่องมือกันใช้ด้วย การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ดีมาก นอกจากนี้ยังมีครูอีกจำนวนหนึ่งซึ่งไม่มาก ที่พยายาม ดัดแปลงวัสดุในท้องถิ่นมาเป็น วัสดุอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำมาประกอบการเรียน-การสอน และยังมีครูอีกจำนวนหนึ่งก็พยายามใช้ทุนส่วนตัวนำไปซื้อ วัสดุอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก การแก้ปัญหา 2 ประการหลังนี้น่าชมเชยเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามยังมีครูผู้สอนวิชางานเกษตรบางส่วนได้แก้ปัญหา ด้วยการที่ไม่สอนภาคปฏิบัติเลย เพราะให้เหตุผลว่า ขาดวัสดุอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก โดยจะสอนเฉพาะภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียว

ง. ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล

สรุปผล

1.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตร จะเน้นการวัดผลและประเมินผลที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่ จะเน้นขบวนการปฏิบัติงาน บางส่วนเน้นการวัดผลและประเมินผลด้วยการให้นักเรียนสอบภาคทฤษฎีในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และบางส่วนวัดผลและประเมินผลด้วยการให้คะแนนในภาคปฏิบัติอย่างเดียว

2.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล สำหรับผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมก็ผ่านการอบรมมานานแล้ว และบางคนยังบอกว่าเคยผ่านการอบรมมาตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา

3.) ไม่เคยมีหน่วยงานใดที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดอบรมในเรื่อง เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล และที่จัดอบรมมักจะเป็นการจัดการวัดผลและประเมินผลโดยทั่วไป ไม่มีหน่วยงานใดจัดอบรม ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลเฉพาะวิชางานเกษตรโดยตรง

4.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรเกือบทุกคน มีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล โดยมีความต้องการเวลาในการจัดอบรม ประมาณ 1-3 วันยังมีครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนน้อย ประมาณ 15 คน ที่บอกว่าไม่สนใจและไม่ ต้องการที่จะเข้ารับการอบรม

การอบรม สาเหตุเนื่องจาก ไม่ชอบงานสอนวิชางานเกษตร เคยเรียนการวัดผลและประเมินผล มาแล้ว และคิดว่ามีผู้ทำแบบวัดผลและประเมินผลสำเร็จเอาไว้แล้ว ซึ่งคงหมายถึงข้อสอบ

อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยถึง วิธีการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความรู้ที่นักเรียนได้รับ อาจจะมีผลมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญ และแนวทางการวัดผลและประเมินผลในวิชางานเกษตรของครูผู้สอนวิชางานเกษตร เพราะครูผู้สอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่จะวัดผลและประเมินผลเพื่อเป็นการปรับปรุงผลการเรียนของเด็กนักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่วัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบนั้นจะทำการวัดผลและประเมินผลเพื่อ การปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน และเพื่อการปรับปรุงการสอนของครูผู้สอน นอกจากนี้ยังวัดเพื่อตรวจสอบว่าสอนได้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ในหลักสูตรหรือไม่ คือวัดก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียน จะเห็นได้ว่าการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรนั้นยังไม่ครอบคลุม และไม่ถูกต้อง คงเป็นเพราะครูผู้สอนวิชางานเกษตรบางคนไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ จึงทำการวัดผลและประเมินผล หลายรูปแบบตามความคิดเห็นของตนเอง และตามความสะดวกโดยใช้ แบบประเมินผลสำเร็จรูปที่มีผู้อื่นสร้างไว้แล้ว

นอกจากนี้ยังมีครูผู้สอนวิชางานเกษตรเกือบทั้งหมดได้แสดงความต้องการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยควรเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญด้านการปฏิบัติจริงทางการเกษตร และการสอนวิชางานเกษตรโดยเฉพาะ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูผู้สอนวิชางานเกษตร นอกจากนี้ยังมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลเพิ่มเติม ซึ่งถือว่าเป็นความคิดที่ดีมากที่จะทำให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนของครู ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

จากผลการศึกษาวิจัยที่ผู้ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล และสรุป อภิปรายผล ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วนั้น จึงสามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ให้มีประสิทธิภาพ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ได้ประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรหลายด้าน ดังนั้นเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของครูผู้สอนเกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง

แก้ไขในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ จึงขอเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงซึ่งแยกเสนอแนะตามข้อมูลที่ได้รับจากผลการวิจัยในครั้งนี้คือ

ก. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1.) ควรจัดฝึกอบรมถึงความสำคัญของหลักสูตร ให้กับครูผู้สอนวิชางานเกษตร และควรจัดอบรมการใช้หลักสูตร โดยควรจัดในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อครูทุกคนจะได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม การอบรมโดยเน้นด้านเนื้อหา และเทคโนโลยีทางการเกษตรแผนใหม่

2.) จัดเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร ให้กับครูทุกคนที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยครูทุกคนควรมีหลักสูตร เอกสารหลัก-สูตร และคู่มือการใช้หลักสูตร ไว้ใช้ คนละ 1 ชุด

3.) บรรจุครูที่มีวุฒิทางการเกษตรโรงเรียนละ 1 คนเป็นอย่างน้อย

4.) ควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และจัดเงินทุนดำเนินการให้กับโรงเรียนอย่างเพียงพอ

5.) จัดอบรมเพิ่มความรู้เรื่องเทคนิคการสอนงานเกษตร ให้กับครูผู้สอนงานเกษตรและควรให้ผู้บริหารโรงเรียนได้อบรมร่วมกับครูผู้สอน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน และได้รับการสนับสนุนในทางปฏิบัติ โดยเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางการเกษตรโดยเฉพาะ

6.) ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดอ่างเก็บน้ำให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนน้ำ

7.) ควรจัดประกวดผลงาน ผลผลิตทางการเกษตรของนักเรียนทุกภาคการศึกษา และให้โรงเรียนต่าง ๆ ร่วมจัดนิทรรศการความเจริญก้าวหน้าทางการเกษตร

8.) ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางการเกษตร และการสอนวิชางานเกษตร เพื่อแก้ปัญหาในระหว่างไม่มีครูเกษตรโดยตรง และควรเร่งรัดจัดหาอัตราในการบรรจุครูที่มีวุฒิทางการเกษตร หรือศึกษาศาสตร์เกษตรอย่างเร่งด่วน

ข. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

1.) ควรจัดอบรมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการเตรียมการสอน และระเบียบว่าการวัดผลและประเมินผลให้กับครูผู้สอนวิชางานเกษตร

2.) ควรกำกับ ติดตาม ให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้สอนตามวัตถุประสงค์

หลักสูตรอย่างจริงจังอย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรทำแผนเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การสอนทุกคน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.) ควรจัดตั้งชมรมครูผู้สอนวิชางานเกษตร เพื่อช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นศูนย์ประสานงาน

5.) ควรจัดหาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด หรือผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางการเกษตรโดยเฉพาะ มาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน วิชางานเกษตร เช่น เชิญเป็นวิทยากรพิเศษในการจัดอบรมครูผู้สอนวิชางานเกษตร

1.) สนับสนุนและส่งเสริม ให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้เข้ารับการฝึกอบรม
 ด้านหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อใช้ในการเตรียมการสอน การทำบันทึกการสอน
 โดยกำกับ ติดตามอยู่เสมอ

2.) ควรลดภาระงานสอน หรือภาระงานด้านอื่นๆ ของครูผู้สอนลงไม่ควรให้รับผิดชอบงานอื่น ๆ มากเกินไป

3.) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตร ได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล และมีการ กำกับ ติดตาม ให้การวัดผลและประเมินผล ถูกต้องตามวิธี และวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผล

4.) จัดครูเข้าสอนให้ตรงตามสาขาวิชาเอกที่เรียนจบมา

5.) สนับสนุนงบประมาณ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางาน
เกษตรให้เพียงพอกับความต้องการ และจัดหาอุปกรณ์การสอนวิชางานเกษตรให้ตรงกับ
ความต้องการของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

6.) สนับสนุน ให้ครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา
งานเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น โดยเน้นให้เกิดทักษะครบทั้งสาม
ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

7.) ควรให้ครูผู้สอนนิเวศงานเกษตร ได้มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ทางการเกษตร หรือให้ครูเกษตรเป็นผู้จัดซื้อ จะทำให้ได้วัสดุอุปกรณ์ตามที่ต้องการ

8.) จัดหาแหล่งน้ำ เพื่อไว้ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนิเวศงานเกษตร

ให้น้ำไว้ใช้อย่างสม่ำเสมอตลอดปี

ง. ครูผู้สอน

- 1.) ควรเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เข้าใจในเรื่องโครงสร้างหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชาอย่างละเอียด
- 2.) ควรเข้ารับการฝึกอบรม เรื่องการเตรียมการสอน การทำแผนการสอน ทำกำหนดการสอน การเขียนเนื้อหาไว้ใช้สอน และการวัดผลและประเมินผลวิชางานเกษตร ให้ครอบคลุมหลักสูตร ก่อนทำการสอนทุกครั้ง
- 3.) ควรหาโอกาสเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับวิชาทางการเกษตรให้กับตนเอง เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรได้ดียิ่งขึ้น
- 4.) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 5.) ควรให้ความสำคัญกับวิชางานเกษตรให้เท่าเทียมกับวิชาอื่น ๆ
- 6.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรหาวัสดุหรือทรัพยากรในห้องเรียนมาดัดแปลงเพื่อใช้เป็นวัสดุ อุปกรณ์การสอนในวิชางานเกษตร
- 7.) ครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป

เพื่อนำผลการวิจัยเหล่านี้มารวบรวม วิเคราะห์ปรับปรุงหลักสูตร ปรับปรุงแนวทางการบริหาร ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน วิชางานเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ตามความต้องการของสังคมในท้องถิ่น ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของจังหวัดหนองบัวลำภู จึงขอเสนอแนะรายละเอียดดังนี้

1. ควรศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
2. ควรศึกษาถึง ความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ-ประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร
3. ควรศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ของผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ควรศึกษาความคิดเห็น ของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

5. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่าง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กับสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน หรือ สังกัดอื่น ภายในเขตการศึกษา 9

6. ควรศึกษาความสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชางานเกษตรของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับ เพศ อายุตัว และประสบการณ์การรับราชการ (อายุราชการ)

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร, 2525.

..... คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533), โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร, 2534.

..... คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2533),
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพฯ : 2534.

..... คู่มืออบรมครูแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ.2533), โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร, 2534.

..... สาระที่เปลี่ยนแปลงของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ.2533), โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร, 2534.

..... หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร, 2535.

กิตติชัย การโสภะ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนร่วม
พัฒนาการใช้หลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
จังหวัดอุดรธานี, (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2536.

กลุ่มโรงเรียนน้ำพองผดุงศิษย์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีบุญเรือง สรุปแผน
พัฒนา/รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2537 เอกสารศูนย์วิชา
การกลุ่มที่ 1/37-38 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู.

ไขสุดา ดุลพงศ์. ปัญหาการสอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521,
(วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร, 2521.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครูศาสตร์เกษตร ภาควิชา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โครงการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรของครู-อาจารย์ ผู้สอนวิชาเกษตรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2537 เขตปริมณฑล, 2537.

คุณากร กมล. การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด, (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร, 2536.

จำนง พรายเข้มแข. เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด กรุงเทพมหานคร, 2529.

ชาญชัย อินทรประวัตติ. วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค, โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2523.

ชาญชัย อินทรประวัตติ และ พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. รูปแบบการสอน, โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532.

ชำนาญ แสงจันทร์. การจัดกิจกรรมเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร,

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการสอน:การออกแบบและพัฒนา สำนักพิมพ์เดียนสโตร์ กรุงเทพมหานคร, 2533.

ดนัย ดิษขุนทร. การจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม หน่วยที่ 9, ระบบการเรียนการสอน สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร : 2533.

ทรงฤทธิ์ ปะเมโท. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษางานเกษตร ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร, 2528.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าละเมิดใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธนู แสงสวัสดิ์. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในสมุดร ุณานุกร หลั กสูตรประณตศึกษา
พุทธศักราช 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. วารสารมวชนจำกั ด (แผนกการพิมพ์)
กรุงเทพมหานคร, 2520.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ, มหาวิทยาลัยมหิดล
อักษรบัณฑิตการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2529.

นพคุณ ศิริวรรณ. งานฟาร์ม กลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร, ศูนย์การพิมพ์พลชัย
กรุงเทพมหานคร, 2532.

..... การจัดการศึกษาเกษตรบทบาทสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติ (เอกสารโรเนียว) ม.ป.ป.

..... แต่คุณครูผู้สร้างสรรค์ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพศึกษา 5 กรมอาชีพ
ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

..... เรียนเกษตรไปทำไม ตามในใจของคนไทยทั่วประเทศ ศูนย์ฝึกอบรม
และพัฒนาอาชีพศึกษา 5 กรมอาชีพศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

..... การจัดการศึกษาในต่างประเทศ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพศึกษา 5
กรมอาชีพศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

นิยม ศรีนพรัตน์. ครูกับการศึกษาเกษตรกรรม, อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร,
2533.

น้อมฤดี จงพยุหะ. หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์วิชาชีพ 2 วิทยาลัยครูสวนดุสิต
กรุงเทพมหานคร, 2524.

บัญชา เกิดมณี. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภท
วิชาช่างอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร, 2534.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรจง ชูสกุลชาติ. การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคตของประเทศไทย วารสาร
มิตรครู ปีถัดหลังเดือน กรกฎาคม 2532.

ปัญญา วีระวิทยเลิศ. สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย
ทางสังคมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ กรุงเทพฯ, 2539.

ประเสริฐ ประชาธารณัฐ. ความคิดเห็นของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ เกี่ยวกับการสอนงานเกษตรตามหลักสูตร พุทธศักราช
2521 (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร, 2522.

ประเวศ ยอดยิ่ง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรมทางด้านสื่อการสอน
ในปี พ.ศ.2533 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต) สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร, 2539.

ประเสริฐ ไพรทอง. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพิจิตร เกี่ยวกับการศึกษาเกษตรระดับประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร-
มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร, 2534.

แผนลงทุนจังหวัดหนองบัวลำภู. สำนักงานจังหวัดหนองบัวลำภู บริษัทเจเคจำกัด, 2537.

พยับ เรืองบรรเทิง. ทศนะของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ที่มีต่อวิชาเกษตร (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร, 2531.

เพ็ญลักษณ์ ไชยรังษี. สภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในชนบท เขตการศึกษา 8 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร, 2532.

พงษ์พิศ พานิล. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 9 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, 2527.

พรชัย พันธุ์ธาดาพร. ความต้องการการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 6 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร, 2533.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด กรุงเทพมหานคร, 2524.

ไพฑูรย์ ทองทรัพย์. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก, 2536.

มะเคือ เสมา. วารสารมิตรครู บทบาทของการแนะแนวในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ปีแรกเดือน ธันวาคม 2532.

มะลิวัลย์ ลับไพร. การเปรียบเทียบความคาดหวังของ ครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่มีต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร, 2524.

ระวีวรรณ ชินะตระกูล. วิธีวิจัยการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2535.

ระวีวรรณ ชินะตระกูล และ เคือนจิตต์ จิตต์อารี. ปรัชญาการศึกษาและหลักการศึกษา โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร, 2536.

รมณีย์ อาภาภิรม. วิธีสอนวิชาเกษตร โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร, 2531.

ลักขณา สมเชื้อ. ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2
จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
กรุงเทพมหานคร, 2524.

ถ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
(ฝ่ายวัดผลและวิจัย) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
บริษัท ศึกษาพร จำกัด กรุงเทพมหานคร : 2531.

วาสนา ณ นคร. การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร, 2532.

วิชัย ราษฎร์ศิริ. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิทยาสาร
การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2521.

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่ สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
กรุงเทพมหานคร, 2525.

วิทยา โพธิ์สุ. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับสภาพการสอนของครู
วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตภาคกลาง (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 2553.

วิรุฬ รัชดาวาสน์. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูเอกชนอาชีวศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต) สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร, 2534.

สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ ภาควิชาการบริหารการ
ศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร, 2530.

สุจริต เพียรชอบ. ความต้องการการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร, 2522.

สุวัฒน์ มุทราเมธา. การเรียนการสอนปัจจุบัน (ศึกษา 333) โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์ กรุงเทพมหานคร, 2523.

สุราษฎร์ พรหมจันทร์. วัตถุประสงค์ของการสอน โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร, 2531.

สุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัย. พฤติกรรมการสอนมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-5 อมรินทร์ การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2524.

_____ การศึกษาเกษตรและการส่งเสริมอาชีพเกษตรหน่วยที่ 1-15 ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร, 2527.

สุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัย. การสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ หน่วยที่ 1-9 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร, 2530.

_____ สื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร, 2531.

_____ ระบบการเรียนการสอน หน่วยที่ 1-7 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร, 2535.

สุทิน บุญช่วงศ์. หลักการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต แสงสุทธิการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2531.

สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535, พันนี้ พิมพ์ลิขสิทธิ์ กรุงเทพฯ ม.ป.ป.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โครงการอบรมผู้บริหารและช่วยผู้บริหารสถานศึกษา พิมพ์ที่ บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2532.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

_____ . กระทรวงศึกษาธิการ,ชุดอบรม สน.สปจ. สน.สปอ./ก. เรื่อง การนิเทศการใช้
หลักสูตร เอกสาร สน.ที่ 22/2530, รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด กรุงเทพมหานคร, 2530.

_____ . กองพัฒนานักศก, คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถม
ศึกษา โครงการอบรมข้าราชการ เพื่อเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถาน
ศึกษาตามหลักสูตรที่ ก.ค.กำหนด พ.ศ. 2536.

_____ . กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่7(พ.ศ.2535-2539)
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร : 2535.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2538,
เอกสารลำดับ 009/2538.

_____ . ข้อมูลสถิติการประถมศึกษาปีการศึกษา 2538 เอกสารลำดับที่ 001/2539
ฝ่ายแผนและงบประมาณ, 2539.

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. พื้นฐานทางเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพมหานคร, 2528.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม.1504/ 054 1

คณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถ.ฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กทม. 10520

๖๖ มกราคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอศรีอนุเรือง

ด้วย นายบุญช่วย ปู่หล่น เป็นนักศึกษานิเทศศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับปัญหาการสอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู”

คณะกรรมการอุดมศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663 , 642

โทรสาร. 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารทงสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๐ ๓ /2539

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และโครงการวิทยานิพนธ์ของ นายบุญช่วย ปู่หล่น

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายบุญช่วย ปู่หล่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและ โครงการ
วิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.รมณีย์	อาภาภิรม	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.กันยา	ตันติวิสุทธิกุล	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์

ดร.นพคุณ	ศิริวรรณ	ประธานประจำสาขาวิชา
อาจารย์ศศิธร	จารุสมบัติ	กรรมการประจำสาขาวิชา
ดร.คนัย	ศิษย์บุตร	กรรมการประจำสาขาวิชา
ผศ.รมณีย์	อาภาภิรม	กรรมการ
ดร.กันยา	ตันติวิสุทธิกุล	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ.2539

(รศ.ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

รักษาการในตำแหน่งคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2539

1. นายบุญช่วย ปู่หล่น ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับปัญหาการสอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู” โดยมี ศศ.รมณีย์ อาภาภิรม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.กันยา ดันติวิสุทธิกุล เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2539

(รศ.ดร.มาัส สังวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม.1504/ 0666

คณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง จ.ฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กทม. 10520

๑๔ กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด
2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและ โครงการวิทยานิพนธ์

ด้วย นายบุญช่วย ปู่หล่น เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับปัญหาการสอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู” ซึ่งโครงการวิจัยดังกล่าวได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2539

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ทม. วิจิตรธรรมะ

(ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663, 642

โทรสาร. 3269040

หน่วยศึกษานิเทศก์
0263
19 ก.พ 39
16:00

ที่ ทม 1504/ 0656

จัดและประชุมเพื่อผลทางการศึกษา
60
20 ก.พ 39
เวลา.....น.
จัดสอบ.....

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
วันที่.....
วันที่.....
เวลา 19 ก.พ. 2539

สพจ.หนองบัวลำภู
☐ บท.
และครูผู้สอน
สถานศึกษา
เจ้าคุณทหารมณฑล
เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
☐ พ.น.ช.
☐ แผนกงาน
☐ ตรวจสอบฯ
19 ก.พ. 2539

16 กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

ด้วย นายบุญช่วย ปู่หล่น เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับปัญหาการสอนงานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู" ซึ่งโครงการวิจัยดังกล่าวได้รับอนุมัติเรียบร้อยแล้ว

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 321 โรงเรียน ดังรายละเอียดทราบแล้วนั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

วิรัตน์ ๗

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

รักษาการในตำแหน่งคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663, 642 รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร 3269040 สิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยงานนิเทศก์ สปจ.หนองบัวลำภู

ที่ - วันที่ 20 ก.พ. 39

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

ด้วย นายบุญช่วย ปู่หล่น นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์เกษตร

จะทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาความคิดเห็นครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับปัญหาการสอนงานเกษตร ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

จึงขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากร หน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด
สพจ. นนทบุรีลำภู ดังรายละเอียดกลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถามที่เรียนมาพร้อมนี้

เห็นควร

1. อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล
2. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

จึงรีบมาเพื่อโปรดพิจารณา และลงนาม

ตรวจเส้นขอ

(นายประสงค์ บุญรักษา)
ศึกษานิเทศก์ ๕ เขตของนิวยอร์ก

(นางตะดา ดอนหงษา)

ศึกษานิเทศก์ 7

หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา (นาย พูนศักดิ์ บัวสี)

20 ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว รักษาการในตำแหน่ง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด รักษาการ ร.ท.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา **ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู**

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตร เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตรใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

.....

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. โปรดอ่านคำชี้แจงที่อยู่ในคำถามแต่ละตอนอย่างละเอียด
 2. ผู้ตอบแบบสอบถามคือครูผู้สอนงานเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โรงเรียนละ 1 คน
 3. แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์ให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ กรุณาตอบ
คำถามทุกข้อด้วยตัวของท่านเอง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิจัย
 4. การตอบแบบสอบถาม ไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านขอให้ท่านตอบตามความ
เป็นจริง
 5. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน
- ตอนที่ 1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการสอนวิชางานเกษตรและข้อ
เสนอแนะ

--	--	--	--	--

สำหรับผู้ทำกรวิจัย

แบบสอบถามตอนที่ 1

สภาพพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุตัว.....ปี
3. อายุราชการ.....ปี (มากกว่า 8 เดือน คิดเป็น 1 ปี)
4. นับถือศาสนา () พุทธ () คริสต์ () อิสลาม () อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. สถานภาพครอบครัว/สมรส () โสด () สมรสอยู่ด้วยกัน () สมรสแยกกันอยู่ () หม้าย คู่สมรสเสียชีวิต () หม้าย หย่าจากกัน
6. ระดับการศึกษา.....
7. วุฒิการศึกษา(วุฒิสุงสุดที่ใช้ในปัจจุบัน).....วิชาเอก.....
8. ปัจจุบันท่านอยู่ในตำแหน่งใด () สายบริหาร ระดับ..... () สายผู้สอน ระดับ.....
9. ท่านสอนวิชางานเกษตรสัปดาห์ละ.....คาบ
10. นอกจากสอนวิชางานเกษตรแล้วท่านสอนวิชาอื่นๆ อีกหรือไม่(โปรดระบุวิชาและจำนวนคาบ)
- 1.).....จำนวน.....คาบ/สัปดาห์
- 2.).....จำนวน.....คาบ/สัปดาห์
- 3.).....จำนวน.....คาบ/สัปดาห์
- 4.).....จำนวน.....คาบ/สัปดาห์
- 5.).....จำนวน.....คาบ/สัปดาห์

11. นอกจากการสอนแล้วท่านทำงานอื่นๆ

()	งานวิชาการ	สัปดาห์ละ.....ชั่วโมง	____
()	งานกิจการนักเรียน	สัปดาห์ละ.....ชั่วโมง	____
()	งานบุคลากร	สัปดาห์ละ.....ชั่วโมง	____
()	งานการเงินและพัสดุ	สัปดาห์ละ.....ชั่วโมง	____
()	งานอาคารสถานที่	สัปดาห์ละ.....ชั่วโมง	____
()	งานความสัมพันธ์กับชุมชน	สัปดาห์ละ.....ชั่วโมง	____

12. ในโรงเรียนที่ท่านทำการสอนอยู่มีครูเกษียณ ที่สอนระดับชั้นต่าง ๆ เท่าใด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4	จำนวน.....คน	____
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	จำนวน.....คน	____
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	จำนวน.....คน	____

แบบสอบถามตอนที่ 2

ความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนวิชางานเกษตรใน

โรงเรียนประถมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง
ด้านเนื้อหา

13. ท่านเคยได้ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และคู่มือการใช้หรือไม่

()	เคย	____
()	ไม่เคย	เพราะ.....

.....

14. ในการสอนท่านคิดว่าผู้สอนต้องรู้เรื่องการใช้หลักสูตรหรือไม่

()	จำเป็นต้องรู้อย่างยิ่ง	เพราะ.....
()	ไม่จำเป็นต้องรู้	เพราะ.....

.....

15. ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหรือไม่

()	เคย	____
()	ไม่เคย	เพราะ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุใดแบบสงวนเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. ถ้าท่านเคยเข้ารับการอบรมเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ได้พูดถึงแนวการสอนและการจัดกิจกรรมในวิชางานเกษตรมากหรือน้อยเพียงใด ☐☐☐

- () พูดถึงแนวการสอน/การจัดกิจกรรมวิชางานเกษตร ประมาณ.....%ของการอบรม
 () ไม่ได้พูดถึงเลย
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

17. หลังจากเข้ารับการอบรมเรื่องแนวการใช้หลักสูตรกลุ่ม กพอ. แล้วท่านได้นำความคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรหรือไม่ ☐☐

- () ได้นำไปใช้กับตนเอง
 () ได้นำไปใช้กับตนเองและเผยแพร่ให้เพื่อนครูที่สอนวิชาเดียวกันทราบ
 () ไม่ได้นำไปใช้เลย เพราะ.....

 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

18. เนื้อหาวิชางานเกษตรที่ท่านใช้สอนอยู่ในปัจจุบันนี้ได้มาจากไหน ☐

- () จากหนังสือเรียนวิชางานเกษตรที่มีขายทั่วไป
 () จากหนังสือเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
 () จากหนังสือคู่มือครูการสอนวิชางานเกษตร ของกระทรวงศึกษาธิการ
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

19. ท่านได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตรไว้ใช้สอนเองหรือไม่ ☐☐

- () ไม่ได้เขียน เพราะ.....

 () ได้เขียนและรวบรวมเอง

20. ในกรณีที่ท่านได้เขียนและรวบรวมเนื้อหาวิชางานเกษตร ท่านได้ปฏิบัติใน การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างของหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร อย่างไร ☐

- () ไม่ได้ศึกษาหลักสูตร แต่้นำคำรามาหลายๆเล่มแล้วเขียนเอง
 () ทำตามคำแนะนำของศึกษานิเทศก์ สปจ.
 () ทำตามข้อตกลงของกรรมการกลุ่ม/วิชาการกลุ่มโรงเรียน
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

21. ท่านคิดว่านักเรียนระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ ชั้น ป.5 และ 6 ควรจะเน้นเนื้อหาการสอนวิชา
งานเกษตรในเรื่องใดบ้าง (ให้เรียงลำดับความสำคัญที่ต้องการมากเป็นอันดับ 1 และรองลงมาเป็น
อันดับ 2,3,.....ตามความสำคัญ)

ลำดับที่ 1.....

☐

ลำดับที่ 2.....

☐

ลำดับที่ 3.....

☐

ลำดับที่ 4.....

☐

ลำดับที่ 5.....

☐

22. ก่อนสอนวิชางานเกษตรท่านได้เตรียมการสอนระยะยาว(ตลอดภาคการศึกษา) หรือไม่ ☐

() ได้เตรียมด้วยตัวเอง

() ไม่ได้เตรียม แต่ใช้หนังสือเหล่านี้

() คู่มือครูวิชางานเกษตร

() คู่มือหลักสูตร

() แผนการสอนของกรมวิชาการ

() แผนการสอน/บันทึกการสอนที่ผู้อื่นทำขึ้น

() อื่นๆ(โปรดระบุ).....

() ไม่ได้เตรียมเลย เพราะ.....

23. ในกรณีที่ท่านได้เตรียมการสอนระยะยาวด้วยตัวเองท่านปฏิบัติอย่างไร

☐
☐
☐
☐
☐

24. ท่านมีเวลาในการเตรียมการสอนระยะสั้น(แต่ละสัปดาห์) หรือไม่ ☐

() ไม่มีเลย เพราะ.....

() มี ประมาณสัปดาห์ละ.....ชั่วโมง

25. ท่านสนใจที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการเตรียมการสอนวิชางานเกษตรหรือไม่ ☐

() ต้องการ และควรใช้เวลาอบรม.....วัน

() ไม่ต้องการ เพราะ.....

26. ผู้บริหารโรงเรียน ให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรอย่างไร

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ด้านวิธีการสอนและกิจกรรม

27. ในความเห็นของท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ควรเน้นให้นักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านใดมากที่สุด

() ด้านพุทธิพิสัย

() ด้านทักษะพิสัย

() ด้านจิตพิสัย

28. ภาคปฏิบัติวิชางานเกษตรท่านให้เด็กนักเรียน ได้ปฏิบัติอะไร บ้าง

1.....

2.....

3.....

4.....

29. ท่านจัดกิจกรรมการสอนภาคปฏิบัติของงานเกษตรอย่างไร

() จัดเองโดยยึดวัตถุประสงค์ของเนื้อหาเป็นหลัก

() จัดตามคำสั่งของผู้บริหาร โรงเรียน

() จัดตามข้อเสนอของกรรมการกลุ่ม/วิชาการกลุ่ม โรงเรียน

() อื่นๆ(โปรดระบุ).....

30. ท่านอยากปรับปรุงการสอนของท่านหรือไม่อย่างไรบ้าง

() อยากปรับปรุง ด้วยวิธี.....

() ไม่อยากปรับปรุงเลย เพราะ.....

31. หนังสือเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนมีเพียงพอหรือไม่ ☐

() มีเพียงพอครบทุกคน

() มีไม่เพียงพอ

() ไม่มีเลย

32. ท่านมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติของวิชางานเกษตรอย่างไรบ้าง

☐
☐
☐

33. ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดตามข้อ 32 อย่างไร.....

☐
☐
☐

34. ผลผลิตที่ได้จากการสอนภาคปฏิบัติวิชางานเกษตรท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง.....

☐
☐
☐
☐
☐

ด้านการใช้สื่อการสอน/อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

35. ท่านได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุทางการเกษตรเพียงใด ☐

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

36. ท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อวัสดุในเรื่องใดมากที่สุด(ให้ใส่เลขตามความสำคัญ
ของปัญหาเรียงตามลำดับ 1,2,3.....)

- () บุคลากรมีไม่เพียงพอ ☐
- () ไม่มีโอกาสได้ซื้อเอง ☐
- () ไม่รู้ระเบียบการจัดซื้อ - จัดจ้าง ☐
- () ผู้บริหารไม่มอบอำนาจให้จัดซื้อจัดจ้าง ☐
- () วัสดุในท้องตลาดไม่ตรงตามคุณลักษณะที่ทางราชการกำหนด ☐
- () กรรมการจัดซื้อ ไม่มีความรู้เรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุ ☐
- () อื่นๆ(โปรดระบุ)..... ☐

37. อุปสรรคการสอนวิชางานเกษตรภาคปฏิบัติมีเพียงพอหรือไม่

- () มีมากเพียงพอแล้ว ☐
- () มีไม่เพียงพอเลย เพราะ..... ☐

ที่ผ่านมาท่านแก้ปัญหาอย่างไร.....

..... ☐

..... ☐

..... ☐

..... ☐

38. ท่านต้องการอุปสรรคการสอนชนิดใดมากที่สุดเพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางาน
เกษตรภาคปฏิบัติให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร(เรียงลำดับความสำคัญจาก 1,2,3.....)

- 1.)..... ☐
- 2.)..... ☐
- 3.)..... ☐
- 4.)..... ☐
- 5.)..... ☐

ด้านการวัดผลและประเมินผล

39. ท่านวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชางานเกษตรอย่างไร(ให้ตอบเพียง 1 ข้อ)

- () เน้นการทำข้อสอบในห้องเพียงอย่างเดียว ☐
- () เน้นการปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว
- () เน้นขบวนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารเป็นเอกสารทสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

40. ท่านวัดผลและประเมินผลตามข้อ 39 เพราะเหตุผลใด

- () ท่านคิดว่าถูกต้องที่สุดแล้ว
- () ท่านทำตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล
- () ท่านทำตามนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน
- () ท่านทำตามคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์
- () อื่นๆ(โปรดระบุ).....

☐

41. ท่านวัดผลและประเมินผลเพื่อวัตถุประสงค์ใดเป็นสำคัญ(เลือกเพียง 1 ข้อ)

- () ปรับปรุงการสอนของครู
- () ปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน
- () ใช้เป็นเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นตามระเบียบ
- () เพื่อทำตามระเบียบของสถานศึกษา
- () อื่นๆ(โปรดระบุ).....

☐

42. ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลหรือไม่

- () เคยเมื่อไร (โปรดระบุ พ.ศ.).....
- () ไม่เคย เพราะ.....

☐

43. ท่านสนใจเข้ารับการอบรมเพิ่มใหม่อีกหรือไม่

- () สนใจ จำนวน.....วัน
- () ไม่สนใจ เพราะ.....

☐

44. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรที่เห็นว่าจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับประถมศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารทสงานไวสำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นายบุญช่วย ปู่หล่น
วันเดือนปีเกิด	5 ตุลาคม 2497
สถานที่เกิด	ต.หนองบัวใต้ อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี (ปัจจุบันคือ จ.หนองบัวลำภู)
ประวัติทางการศึกษา	
พ.ศ. 2513	จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบญจมิทรวิทยา อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดจังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2518	จบการศึกษาประกาศนียบัตรพิเศษการศึกษา (พ.กศ.)
พ.ศ. 2524	จบการศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยครูอุดรธานี
พ.ศ. 2527	จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยครูอุดรธานี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2515	เป็นผู้ช่วยครูโรงเรียนบ้านโคกม่วง อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
พ.ศ. 2517	รับราชการตำแหน่งครู 1 โรงเรียนบ้านห้วยเหี้ย อ.น้ำโสม จ.อุดรธานี
พ.ศ. 2518	รักษาการตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนบ้านห้วยเหี้ย อ.น้ำโสม จ.อุดรธานี
พ.ศ. 2522	ย้ายมาดำรงตำแหน่งครู 2 โรงเรียนบ้านโคกม่วง อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
พ.ศ. 2531	รับราชการตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนบ้านห้วยบ่อทอง อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
พ.ศ. 2532 -	ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่โรงเรียนบ้านห้วยบง(ธนาคารกรุงเทพ 19) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีบุญเรือง สำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ